

VJESNIK

SLUŽBENI
VOJNOG ORDINARIJATA

GODINA: XX • BROJ: 3 (74) • 2017.

SLUŽBENI VJESNIK VOJNOG ORDINARIJATA U REPUBLICI HRVATSKOJ

Izdavač:

Vojni ordinariat u Republici Hrvatskoj
Ksaverska cesta 12
10000 ZAGREB
tel: 01/46 70 660, 01/46 70 659
(01/37 84 489-MORH)
faks: 01/46 70 662
www.vojni-ordinariat.hr
e-pošta: vojni.ordinariat@mohh.hr

Odgovara:

Msgr. Jure Bogdan, vojni ordinarij

PORUKA VOJNOG ORDINARIJA U PRIGODI DVADESETE OBLJETNICE VOJNOG ORDINARIJATA U REPUBLICI HRVATSKOJ

*Draga braćo svećenici,
dragi pripadnici vojno-redarstvene biskupije,
braćo i sestre u kršćanskoj vjeri*

1. Uvod

Ovogodišnja proslava „Gospe velikog hrvatskog krsnog zavjeta“, zaštitnice naše biskupije, odvija se u godini obilježavanja dvadesete obljetnice od njenog ustanovljenja. Središnje euharistijsko slavlje proslave naše nebeske zaštitnice održava se u Kninu 5. kolovoza, i podudara se sa slavlјem na državnoj razini Dana pobjede i domovinske zahvalnosti, Dana hrvatskih branitelja i 22. obljetnice vojno-redarstvene operacije „Oluja“.

Vojni ordinarijat (Vojno redarstvenu biskupiju) u Republici Hrvatskoj ustanovio je papa sveti Ivan Pavao II., 25. travnja 1997. godine. Prvim vojnim ordinarijem imenovao je dotadašnjeg pomoćnog zagrebačkog biskupa msgr. Jurja Jezerinca. U buli imenovanja papa je prвome biskupu odredio svrhu i narav njegove pastirske službe: „A Tebi, ljubljeni sine, koji ćeš ući u ovu osobitu službu, molimo najizvrsnije višnje darove da, njima poduprt i združenim nastojanjem klera tog ordinarijata potpomognut, uzmogneš vjernike, povjerene svojoj brizi, u Gospodinu napasati s najvećom pozornošću, brižljivom i budnom razboritošću te sa zdravim naukom i ljubavlju, tako da oni, osnaženi svakodnevnom stegom i Kristovim božanskim naukom poučeni, uzmognu uvježbati duhovne i ljudske vrline za izgradnju Crkve, za obranu građana i za slobodu, napredak i postojan mir, Nama predrage Vaše domovine“ (Iz Bule imenovanja prvog vojnog ordinarija).

U svjetlu ovih papinih riječi razmišljamo poslije dvadeset godina o našem identitetu i poslanju u „Crkvi i svijetu“ u hrvatskome društву. Isto tako željeli smo tijekom ove godine nekim pastoralnim pothvatima dati skromni doprinos obilježavanju ove obljetnice. U tijeku vremena i prolaznosti svijeta dvadeset godina nije puno, ne znači mnogo. U hrvatskome životu i u svakom novom životu prvih dvadeset godina života znače jako puno.

2. Trenutak za premišljanje

U okviru proslave 20. godišnjice, uz redoviti ritam i rad u našim vojnim i policijskim kapelanicama, te drugim oblicima pastoralnog djelovanja, Vojni ordinarijat je već ostvario neke programe među kojima izdvajamo dva hodočašća: 25. međunarodno vojno-redarstveno-braniteljsko hodočašće u Lourdes (svibanj 2017.) i studijsko-duhovno hodočašće organizirano zajedno sa Zapoovedništvom Hrvatskog vojnog učilišta „Dr. Franjo Tuđman“ i Ratne škole „Ban Josip Jelačić“ u Rim (travanj 2017.). Lourdska hodočašće je i ovoga puta bilo povlaštena prigoda svim sudiocima za osobno produbljenje vjere i povratak na izvore i korijene svoga kršćanskog identiteta. Osobito nam je dragو što je sačuvan i stalno je u porastu na ovome i drugim hodočašćima koje organizira Vojni ordinarijat osobna sakramentalna sveta ispovijed. Vrijedno je svake pohvale na ovome planu djelovanje naših svećenika. Studijsko-duhovno hodočašće u Rim ostati će svima u sjećanju po osobnome susretu s ogromnom kulturnom baštinom čovječanstva i bogatim duhovnim nasljeđem Vječnoga Grada. Poglavit su bili dojmljivi srdačni i spontani susret s Petrom naših dana papom Franjom kao i povlašteno razgledavanje Vatikanske bazilike apostolskog prvaka sv. Petra apostola.

Dosadašnje pastoralno iskustvo kao i sama dvadeseta obljetnica od osnutka i djelovanja Vojnog ordinarijata u Republici Hrvatskoj, pomažu nam i potiču nas da učinimo sve kako bi događaji kojima idemo ususret bili ozbiljno i s puno vjerničke jednostavnosti pripremljeni, življeni i slavljeni. Ove događaje nipošto ne želimo izdvajati iz područja dušobrižničke pastoralne skrbi, tako da će se Vojni ordinarijat usredotočiti na dvije bitne ponude, hodočasničko-odgojnu i slavljeničko-otajstvenu, odnosno euharistijsku. Predstoji nam naše nacionalno vojno-redarstveno-braniteljsko dvadeset i peto hodočašće u Mariju Bistrigu, predviđeno za nedjelju 1. listopada 2017. Radi intenzivnije međusobne povezanosti dviju cjelina koje tvore Vojno-redarstvenu biskupiju (MORH i vojska te MUP i policija), naša biskupija organizira sedmodnevno hodočašće u Svetu Zemlju (studeni 2017.). A središnji i završni slavljeničko-otajstveni događaj u okviru proslave 20. obljetnice naše biskupije je zahvalno euharistijsko slavlje za sve pripadnike ove

specifične „mjesne Crkve“ u Hrvatskoj. Slavit ćemo ga zajedno u Zagrebačkoj prvostolnici 13. prosinca 2017. Želja nam je i cilj da i ove inicijative pridonesu jačanju svijesti o važnosti pri-padnosti kršćanskoj i katoličkoj obitelji. Želimo da to zahvalno euharistijsko slavlje u Došašću, u novoj liturgijskoj godini u kojoj se Crkva u Hrvata spominje dvadesete obljetnice beatifikacije bl. Alojzija Stepinca, produbi, učvrsti i poveća u svima nama kršćanski ponos, ljudsku zahvalnost i vjerničko slavljenje Boga zbog mogućnosti da u našim sugrađanima u odorama (vojska i policija) prepoznajemo braću i sestre u vjeri i s njima u slobodi izgrađujemo kraljevstvo Božje na zemlji. Uz postojeće oblike dušobrižničkog djelovanja (liturgijska slavlja, sakramentalni pastoral, hodočašća, duhovne vježbe, bračni susreti, ljetovanja djece i mladih s kulturno-duhovnim programima, kateheze, pastoralna i duhovna asistencija u mirovnim misijama, itd.), Vojno-redarstvena biskupija razmišlja i o uspostavi novih oblika dušobrižničkog djelovanja za svoje pripadnike. Osjećamo veliku potrebu posvetiti svoju pažnju obitelji s ciljem uspostave bračnih savjetovališta i zauzetijem radu s mladima. Naravno da sve ovo zahtjeva stručnu pripremljenost osoblja.

3. Vrijeme traži odgovore

„Diktatura relativizma“ ne zaobilazi ni pripadnike vojno-redarstvene biskupije. To se dobro osjeća u slabljenju tradicionalnih naravnih vrijednota, nesposobnosti integriranja različitosti kao izgrađujućeg čimbenika osobe i društva, pomanjkanju tolerancije jednih prema drugima i različitim oblicima nasilja. Gospodarska i demografska kriza već više godina drmaju temeljima hrvatskoga društva. Suvremeni čovjek ima sve manje vremena jedan za drugog i to se posebice teško odražava na razini obiteljskih odnosa supružnika i roditelja s djecom. Ne smijemo zaboraviti da je riječ o djelatnim vojnim i policijskim osobama za koje pitanje „karijere“ nije samo pitanje časti, nego i vrlo važno pitanje profesionalnog i učinkovitog opstanka i djelovanja u sustavu. A radne okolnosti su često takove da se sami supružnici rijetko i pre-malo susreću i ne uspijevaju posvetiti dužnu i odgovornu pažnju odgoju i podizanju vlastite djece.

Posljedice ovih stanja porazno se odražavaju na osobe, na zajedništvo u braku, na vrijednosti koje izgrađuju osobu, obitelj, Crkvu i društvo. Pred vojno-redarstvenom biskupijom izazovi su vidljivi i snažni, veliki... Svjesni smo složenosti provođenja dušobrižničkih programa koji se nužno i dogovorno usklađuju s ustanovaima o kojima ovisi njihova provedba. To su stručne službe vojno-redarstvene biskupije zajedno sa stručnim

službama iz MORH-a i MUP-a (Samostalni odjel MORH-a i Samostalna služba MUP-a) koje pružaju organizacijsku potporu, Ministarstvo obrane, Ministarstvo unutarnjih poslova, Ravnateljstvo policije, Glavni Stožer OS RH, Zapovjedništva grana OS i postrojbi, Načelnici Policijskih uprava, Hrvatsko vojno učilište, Policijska akademija, itd. Jedni na druge smo upućeni kako bismo u strpljivome dijalogu mogli usklađeno djelovati za opće dobro naših građana vjernika.

4. Prožeti nadom

Vojno-redarstvena biskupija duguje zahvalnost Bogu, svojoj nebeskoj zaštitnici Gospi velikog hrvatskog krsnog zavjeta, „Crkvi u Hrvata“ i hrvatskom društvu da je prebrodila vrijeme adolescencije i uplovila u dob odgovornog i odraslog odnosa prema Bogu, prema Crkvi, prema svijetu i osobito prema svim članovima Naroda Božjega koji ju tvore. Trebalo nam je svima vremena da se naviknemo i ozbiljno prihvativmo posljedice koje slijede iz afirmacije i provedbe prava što proizlaze iz Ustava, iz Povelje o ljudskim pravima UN-a, iz međunarodnih Ugovora kao i iz govora savjesti svake ljudske osobe. Dakako, vrijeme od Drugog svjetskog rata pa sve do demokratskih promjena devedesetih godina prošlog stoljeća, u mnogome nesklono Crkvi, uništilo je svijest kod naših građana o važnosti i potrebi organizirane dušobrižničke djelatnosti među vojnicima i policajcima. Nakon dvadeset godina od uspostave Vojno-redarstvene biskupije i nakon što su prošla skoro tri desetljeća od demokratskih procesa u društvu, osjećamo još i danas „izvana i iznutra“ stanovite otpore i nesnaženja u pastoralnome radu naše biskupije.

Dvadeseta obljetnica biskupije pravi je, otvoreni i jasan izazov biskupiji, u prvoj redu sakramentalnim nositeljima dušobrižničkog poslanja. To traži u najmanju ruku profesionalan odnos prema vlastitom identitetu, prema ljudima zbog kojih postojimo i prema vrijednostima koje su na „tržištu“.

Vrijeme je ovo kad u svojem odnosu, svojim projektima i provedbi dušobrižništva ne smijemo podleći napasti kako su važni samo „važni“, i kako su velike samo „velike“ riječi i djela: istinsku veličinu definira mnoštvo sitnica ponekad teško zamjetljivih, a primijete se tek onda kad ih zaobiđemo.

Vrijeme je ovo u kojem nam „odgode“ nisu prijatelji, iako su ponekad vremenski rasponi nepohodni da bi stvari postale jasnije; no, one će postati jasnije tek onda ako postoje i ako su u trajnom procesu primjene. Zalagati nam se je za to da se proces događa i da u njemu sve što radimo dozrijeva.

Vrijeme je ovo u kojemu iznad svega valja poštovati čovjeka u njegovoj svetosti savjesti: valja

nam biti u službi slušanja vlastite savjesti, osobito onih koji su podlegli otuđenjima na razini ljudskog bića, spoznaja, kulture i vrijednosti koje su presudne za očuvanje i razvoj neponovljivog „djeła Božjega“ koje je čovjek.

Vrijeme je ovo koje ne dopušta „zaborav“ kao učinkovit element cijelovitog funkcioniranja: zaborav je uglavnom pokazatelj nekog značajnijeg oštećenja u određenom dijelu neophodne memorije. Govorimo ovo iz razloga da se ne zaboravi odlučnost i sposobnost ljubavi i žrtve hrvatskih branitelja u postizanju slobode u novoj državi Hrvatskoj. Spomen na njih i na događaje naše slobode neka budu svečani i ozbiljni, jer takvi su bili branitelji u vremenu kad su stvarali slobodnu zemlju. Oni moraju postati povijest koja se uči, cjeni i slavi. U doslovnom značenju riječ je o povijesti koja je učiteljica života, koja odgaja. Ogroman dio tih ljudi više je mislio na nas nego na sebe.

U tom kontekstu događaji kao što su „Oluja“, „Bljesak“ i druge obrambene vojnoredarstvene akcije, više su od pukog povijesnog komemoriranja: to su događaji stvaranja samostalne i slobodne države. Zadatak je vojno-redarstvene biskupije brižno njegovati važnost ovog pamćenja, ali ne smije se bojati ni kajanja i molitve za postupke koji su nekim nedužnim ljudima nanijeli bol.

Poštovani pripadnici vojno-redarstvene biskupije. Zapažate da su naglasci u ovoj Poruci pretežito antropološke naravi. Držim da je suvre-

meni čovjek ugrožen u istini o sebi i odnosu s drugima. Stvoritelj čovjeka želi da čovjek opstane u svojoj izvornosti kao biće stvoreno na sliku Božju i da on svojim djelovanjem i stvaralaštvom bude slava Božja. Put našeg dušobrižništva je živi i konkretni čovjek. Tu je smisao i sadržaj našeg dušobrižničkog djelovanja i naše molitve koja je ujek mjesto susreta čovjeka sa svojim Stvoriteljem.

Dok svima čestitam Dan pobjede i domovinske zahvalnosti, Dan hrvatskih branitelja i blagdan zaštitnice Vojno-redarstvene biskupije Gospe velikog hrvatskog krsnog zavjeta, napose pripadnicima naših oružanih snaga i policije u mirovnim misijama izvan Domovine, želim i molim da nam naša sveta zaštitnica, bude zvijezda vodilja u vjerničkoj izdržljivosti i ustrajnosti u djelovanju. Ona nas ljubi i prati kao Majka Crkve, Majka naše povijesti, Majka naše sadašnjosti i Majka naše budućnosti. Nju molimo i njoj se utječemo u svim našim potrebama:

*„Najvjernija odvjetnica na braniku stoj,
Čuvaj našu svetu vjeru i hrvatski dom“*

Zagreb, 5. kolovoza 2017.

✠ Msgr. Jure Bogdan
vojni ordinarij u Republici Hrvatskoj

SVETA STOLICA

Okružno pismo biskupima o kruhu i vinu za euharistiju

Kongregacija za bogoštovlje i sakramentalnu stegu

1. Kongregacija za bogoštovlje i sakramentalnu stegu, po nalogu Svetoga Oca Franje, obraća se dijecezanskim biskupima (i onima koji su po pravu njima izjednačeni) da podsjeti da je, prije svega, njihova zadaća dostoјno osigurati sve ono što je potrebno za slavljenje Večere Gospodnje (usp. Lk 22, 8.13). Biskupu, prvom djelitelju Božjih otajstava, voditelju, promicatelju i čuvaru bogoslužnog života u Crkvi koja mu je povjerena (usp. ZKP kan. 835 §1), povjerena je zadaća posvetiti budnu pozornost kvaliteti kruha i vina namijenjenih za euharistiju kao i, samim tim, osobama koje ih pripremaju. Da bi im se u toj zadaći pomoglo, u nastavku će se podsjetiti na postojeće uredbe i predložiti neke praktične upute.

2. Dok su se do sada obično redovničke zajednice brinule za pripremu kruha i vina za euharistijsko slavlje danas se oni prodaju i u supermarketima, drugim trgovinama i putem interneta. Kako ne bi bilo dvojbi oko valjanosti euharistijske tvari, ovaj vatikanski dikasterij predlaže biskupima da u vezi s tim daju upute, primjerice tako da se euharistijska tvar potvrdi odgovarajućim certifikatima.

Ordinarij je dužan podsjećati svećenike, na poseban način župnike i rektore crkava, na njihovu odgovornost da provjeravaju kako dobavljače kruha i vina za slavlje tako i prikladnost tvari.

Dužnost je ordinarija također podsjećati u vezi s tim proizvođače vina i kruha za euharistiju na apsolutno poštivanje propisâ.

3. Uredbe o euharistijskoj tvari, opisane u kan. 924 ZKP-a i brojevima 319 – 323 *Opće uredbe Rimskog misala (Institutio generalis Missalis Romanii)*, već su objašnjene u uputi *Redemptionis sacramentum* ove Kongregacije od 25 ožujka 2004.

a) »Kruh koji se upotrebljava u slavlju euharistijske žrtve mora biti beskvasan, čisto pšenični i svježe pečen, tako da bude isključena svaka mogućnost kvarenja. Iz toga slijedi da kruh iz druge tvari, makar i žitne, ili takav kojemu je u tolikoj mjeri dodana neka tvar različita od pšenice da se prema općem sudu ne može reći kako je riječ o pšeničnom kruhu, nikako nije valjana

za tvar za tvorbu euharistijske žrtve i sakramenta. Teška je zloporaba uvoditi u kruh za tvorbu euharistije druge tvari, kao što su voće, šećer ili med. Jasno je da hostije trebaju proizvoditi oni koji se ističu ne samo čestitošću već su ujedno i vješti u pripremanju te uz to opremljeni prikladnim pomagalima« (br. 48).

b) »Vino koje se upotrebljava u slavlju presvete euharistijske žrtve mora biti prirodno, od trsova roda, čisto i nepokvareno, bez primjesa drugih sastojaka. [...] Neka se brižno pazi da se vino određeno za euharistiju čuva u besprijeckonom stanju kako se ne bi ukiselilo. Zabranjeno je upotrebljavati vino o čijoj se izvornosti i podrijetlu sumnja: Crkva, naime, što se tiče uvjeta potrebnih za valjanost sakramento zahtjeva sigurnost. Jednako se tako ni pod kakvim izgovorom ne smije dopustiti bilo koje drugo piće, koje ne tvori valjanu materiju« (br. 50).

4. Kongregacija za nauk vjere u *Okružnom pismu predsjednicima biskupskih konferencija o korištenju kruha s malim udjelom glutena i moštua kao euharistijske tvari* (24. srpnja 2003., Ur. br. 89/78 – 17498), objavila je uredbe za slavljenje euharistije za osobe koje, zbog različitih i teških razloga, ne smiju jesti kruh pripravljen na uobičajen način i vino koje je uzavrelo na uobičajen način:

a) »Hostije koje su potpuno bez glutena nisu valjana tvar za euharistiju. Valjana su tvar hostije koje su *djelomično* bez glutena i takve da sadrže toliku količinu glutena koja je dovoljna za njihovu pripravu bez dodavanja drugih tvari i bez korištenja postupaka koji mijenjaju narav kruha« (A. 1-2).

b) »Mošt, odnosno sok od grožđa, bilo da je svjež ili konzerviran na način da se vrenje prekine postupcima koji ne mijenjaju njegovu narav (primjerice zamrzavanjem), valjana je tvar za euharistiju« (A. 3).

c) »Ordinariji su mjerodavni za davanje dopuštenja pojedinom svećeniku ili vjerniku laiku da koristi kruh s niskim udjelom glutena ili mošt kao tvari euharistije. Dopuštenje se može dati na

uobičajen način i dok traje situacija zbog koje je to dopuštenje dano» (C. 1).

5. Ista Kongregacija je, osim toga, odlučila da se euharistijska tvar pripravljena s genetski modificiranim organizmima može smatrati valjanom tvari (usp. Pismo pročelniku Kongregacije za bogoštovlje i sakramentalnu stegu, 9. prosinca 2013., Ur. br. 89/78 - 44897).

6. Oni koji pripremaju kruh i proizvode vino za euharistijsko slavlje moraju biti svjesni toga da je njihov rad upravljen na euharistijsku žrtvu i stoga se od njih traži čestitost, odgovornost i umješnost.

7. Kako bi lakše obdržavali opće uredbe, ordinariji se mogu korisno dogovorati na razini biskupske konferencije, dajući konkretne upute. Zbog složenosti situacija i prilikâ, kao što je nedostatak poštovanja prema svetomu, uočava se praktična potreba da, po nalogu mjerodavne

vlasti, postoje oni koji će nadzirati jamče li stvarno proizvođač izvornost euharistijske tvari kao i njezinu doličnu distribuciju i prodaju.

U tome se smislu predlaže, na primjer, da pojedina biskupska konferencija ovlasti jednu ili više redovničkih zajednica ili drugo tijelo koje je kadro izvršiti nužne provjere nad proizvodnjom, čuvanjem i prodajom kruha i vina za euharistiju u pojedinoj zemlji i drugim zemljama u koje se izvoze. Preporučuje se također da se s kruhom i vinom namijenjenim za euharistiju postupa na doličan način na prodajnim mjestima.

Iz sjedišta Kongregacije za bogoštovlje i sakramentalnu stegu, 15. lipnja 2017., svetkovina Presvetog Tijela i Krvi Kristove.

✠ Robert kard. Sarah, *pročelnik*
✠ Arthur Roche, *nadbiskup tajnik*

Primiti, zaštititi, promicati i integrirati migrante i izbjeglice

Poruka pape Franje za Svjetski dan selilaca i izbjeglica 2018. (14. siječnja 2018.)

Draga braćo i sestre

»stranac koji s vama boravi neka vam bude kao sunarodnjak; ljubi ga kao sebe samoga. Ta i vi ste bili stranci u egipatskoj zemlji. Ja sam Jahve, Bog vaš!« (Lev 19, 34).

U prvim godinama svoga pontifikata opetovano sam izražavao posebnu zabrinutost zbog žalosne situacije mnogih migranata i izbjeglica koji bježe od rata, progona, prirodnih katastrofa i siromaštva. Ta je situacija nesumnjivo "znak vremena", koji sam se trudio tumačiti, uz pomoć Duha Svetoga, još od svoga posjeta Lampedusi 8. srpnja 2013. godine. Osnivanjem novog Dikasterija za promicanje cjelovitog ljudskog razvoja htio sam da posebni odsjek - stavljen *ad tempus* pod moje izravno vodstvo - izrazi brigu Crkve za migrante, raseljene osobe, izbjeglice i žrtve trgovine ljudima.

Svaki stranac koji pokuca na naša vrata prilika je za susret s Isusom Kristom, koji se poistovjećuje s primljenim i odbačenim strancem svakog doba (usp. Mt 25, 35-43). Gospodin povjerava majčinskoj ljubavi Crkve svaku osobu koja je prisiljena napustiti svoju domovinu u potrazi za boljom budućnošću.¹ Ta se solidarnost mora konkretno izražavati u svakoj etapi migracijskog iskustva - od polaska na putovanje do dolaska na odredište i povratka. To je velika odgovornost koju Crkva želi podijeliti sa svim vjernicima i muškarcima i ženama dobre volje, koji su pozvani odgovoriti na mnoge izazove ovodobnih migracija s velikodušnošću, spremnošću, mudrošću i dalekovidnošću, svaki prema vlastitim mogućnostima.

U tome smislu želim potvrditi da »naš se zajednički odgovor može uobičiti sa četiri glagola: prihvati, zaštititi, promicati i integrirati«.²

Promatrajući trenutnu situaciju, *prihvati* znači, prije svega, pružiti veće mogućnosti migrantima i izbjeglicama za siguran i legalan ulazak u zemlje odredišta. U tome smislu je poželjno uložiti konkretne napore kako bi se povećalo i pojednostavilo postupke za odobravanje

humanitarnih viza i ponovno spajanje obitelji. Istodobno, nadam se da će veći broj zemalja usvojiti pojedinačne i zajedničke programe *pokroviteljstva*, te otvoriti humanitarne koridore za posebno ranjive izbjeglice. Nadalje, trebalo bi se pobrinuti da se onima koji bježe od sukobâ u susjednim zemljama dodjeljuju posebne privremene vize. Kolektivna i proizvoljna protjerivanja migranata i izbjeglica nisu prikladna rješenja, osobito kad ih se vraća u zemlje koje ne mogu jamčiti poštivanje ljudskog dostojanstva i temeljnih prava.³ Još jednom želim istaknuti važnost pružanja migrantima i izbjeglicama prikladnog i doličnog početnog smještaja. »Širi programi prihvaćanja, već pokrenuti na različitim mjestima, čini se da olakšavaju osobni susret, omogućuju bolju kvalitetu usluga te pružaju veće jamstvo za uspjeh«.⁴ Načelo središnjeg položaja ljudske osobe, koje je snažno zastupao moj dragi predšasnik Benedikt XVI.⁵, obvezuje nas da uvijek osobnu sigurnost stavljamo ispred nacionalne. Potrebno je, stoga, osigurati odgovarajuću izobrazbu djelatnika zaduženih za kontrolu graniča. Situacija migranata, tražitelja azila i izbjeglica zahtijeva da im se zajamči osobna sigurnost i pristup osnovnim uslugama. Poradi temeljnog dostojanstva svake ljudske osobe, moramo nastojati pronaći alternativna rješenja stavljanju u pritvor onih koji ulaze u zemlju bez dopuštenja.⁶

Drugi glagol - *zaštititi* - može se shvatiti kao niz koraka koje treba poduzeti u cilju obrane prava i dostojanstva migranata i izbjeglica, neovisno o njihovom pravnom *statusu*.⁷ Ta zaštita započinje u zemlji porijekla a sastoji se u davanju pouzdanih i provjerenih informacija prije odlaska i pružanju zaštite od nezakonitih

1 Usp. Pio XII., Apost. pob. *Exsul Familia, Titulus Primus*, I.

2 Govor sudionicima međunarodnog foruma "Migracije i mir", 21. veljače 2017.

3 Usp. *Obraćanje stalnog promatrača Svetе Stolice na 103. sjednici Vijeća IOM-a*, 26. studenoga 2013.

4 Govor sudionicima međunarodnog foruma "Migracije i mir", 21. veljače 2017.

5 Usp. Benedikt XVI., Enc. *Caritas in veritate*, 47.

6 Usp. *Obraćanje stalnog promatrača Svetе Stolice na XX. sjednici Vijeća za ljudska prava*, 22. lipnja 212.

7 Usp. Benedikt XVI., Enc. *Caritas in veritate*, 62.

regrutacija.⁸ Tu se zaštitu mora nastaviti, u najvećoj mogućoj mjeri, u zemlji migracije, jamčeći tim osobama odgovarajuću konzularnu pomoć, pravo da u svakom trenutku imaju kod sebe svoje osobne dokumente, pravedan pristup pravdi, mogućnost otvaranja osobnog bankovnog računa i minimalna sredstva dovoljna za život. Kad su pravilno priznate i vrednovane, sposobnosti i znanja migranata, tražitelja azila i izbjeglica pravo su bogatstvo za zajednice koje ih primaju.⁹ Zato se nadam da će, u zemljama koje ih prime, migrantima, iz poštovanja prema njihovu dostojanstvu, biti pruženi sloboda kretanja, mogućnosti za zaposlenje i pristup sredstvima komunikacije. Što se tiče onih koji se odluče vratiti u domovinu, želim naglasiti potrebu za razvijanjem socijalnih i profesionalnih programa reintegracije. Međunarodna konvencija o pravima djeteta pruža univerzalnu pravnu osnovu za zaštitu maloljetnih migranata. Njih se mora poštovati svakog oblika pritvaranja zbog njihova statusa *migranta* i ujedno im se mora zajamčiti redovni pristup osnovnom i srednjoškolskom obrazovanju. Jednako tako, mora im se jamčiti pravo boravka do punoljetnosti i uživanje mogućnosti nastavka studija. Za maloljetnike bez pravnje i maloljetnike odvojene od njihovih obitelji važno je predvidjeti programe za privremeno čuvanje ili udomljavanje.¹⁰ Opće pravo na državljanstvo treba biti priznato i propisno potvrđeno za svu djecu u času rođenja. Bezdržavljanstvo u kojem se migranti i izbjeglice ponekad mogu naći moguće je lako izbjegći donošenjem »nacionalnog zakonodavstva koje je u skladu s temeljnim načelima međunarodnog prava«.¹¹ Status migranta ne bi smio ograničavati pristup zdravstvenoj zaštiti i mirovinskom sustavu na tlu pojedine države, niti utjecati na prijenos ostvarenih prava u slučaju repatrijacije.

8 Usp. Papinsko vijeće za pastoral selilaca i izbjeglica, Nap. *Erga migrants caritas Christi*, 6.

9 Usp. Benedikt XVI., *Govor sudionicima VI. Svjetskog kongresa za pastoral selilaca i izbjeglica*, 9. studenog 2009.

10 Usp. Isti, *Poruka za Svjetski dan selilaca i izbjeglica* (2010.); Stalni promatrač Svetе Stolice, *Obraćanje na XXVI. redovnoj sjednici Vijeća za ljudska prava o ljudskim pravima migranata*, 13. lipnja 2014.

11 Papinsko vijeće za pastoral selilaca i izbjeglica i Papinsko vijeće *Cor Unum, Prihvaćati Krista u izbjeglicama i prisilno raseljenim osobama* (*Accogliere Cristo nei rifugiati e nelle persone forzosamente sradicate*), 2013., 70.

Promicati u suštini znači poduzeti odlučni napor kako bi se osiguralo da se svim migrantima i izbjeglicama – kao i zajednicama koje ih primaju – omogući da se ostvare kao osobe u svim dimenzijama koje čine čovještvo koje je Stvoritelj htio¹². Među njima moramo prepoznati istinsku vrijednost religijske dimenzije, te je u tome smislu potrebno osigurati svim strancima u svakoj zemlji slobodu vjeroispovijesti i mogućnost prakticiranja vlastite vjere. Mnogi migranti i izbjeglice imaju sposobnosti koje se moraju prikladno priznati i vrednovati. Budući da je »rad po svojoj naravi namijenjen ujedinjavanju naroda«¹³, potičem da se poduzme odlučni napor usmjeren promicanju uključivanje migranata i izbjeglica u društvo i svijet rada, jamčeći svima – uključujući tražitelje azila – mogućnost zapošljavanja, učenje jezika i aktivno građanstvo, zajedno s odgovarajućom informiranošću na njihovom materinskom jeziku. U slučaju maloljetnih migranata, njihovo uključivanje u svijet rada mora biti regulirano tako da se spriječe zloupotrebe i prijetnje njihovu normalnom rastu i razvoju. Godine 2006. Benedikt XVI. je naglasio kako je u kontekstu migracije obitelj »mjesto i resurs kulture života i faktor integracije vrijednosti«¹⁴. Cjelovitost obitelji treba uvijek unapređivati, podupirući ponovno spajanje obitelji – u koje će biti obuhvaćeni djedovi i bake, unuke i braće i sestre –, neovisno o financijskim izdacima koje je potrebno za to izdvojiti. Migrantima, tražiteljima azila i izbjeglicama s invaliditetom mora se pružiti veća pomoć i podrška. Prepoznavajući hvalevrijedne napore koje su do sada poduzele mnoge zemlje u smislu međunarodne suradnje i humanitarne pomoći, nadam se da će se u dijeljenju te pomoći uzeti u obzir potrebe (kao što su medicinska i socijalna pomoć, kao i obrazovanje) zemalja u razvoju u koje se slijevaju rijeke migranata i izbjeglica. Nadam se jednakom tako da će lokalne zajednice koje su ranjive i suočene s materijalnim teškoćama biti uključene u međukorisničke pomoći.¹⁵

Posljednji glagol – *integrirati* – tiče se mogućnosti za interkulturnalno obogaćivanje koje migranti i izbjeglice pružaju svojom prisutnošću. Integracija nije »neka vrsta asimilacije, koja bi vodila zatiranju i zaboravu vlastitoga kulturnoga identiteta. Dodir s drugim,

12 Usp. Pavao VI., Enc. *Populorum progressio*, 14.

13 Ivan Pavao II., Enc. *Centesimus annus*, 27.

14 Benedikt XVI., *Poruka za Svjetski dan selilaca i izbjeglica* 2007.

15 Usp. Papinsko vijeće za pastoral selilaca i izbjeglica i Papinsko vijeće *Cor Unum, Prihvaćati Krista u izbjeglicama i prisilno raseljenim osobama*, 2013., 30-31.

naprotiv, vodi otkrivanju njegove "tajne", otvaranju drugome kako bi se prihvatio njegove pozitivne vrijednosti i tako pridonijelo većem međusobnom poznavanju. To je dugotrajan proces koji ima za cilj oblikovanje društava i kultura, čineći ih sve više odrazom mnogostruktih Božjih darova ljudima¹⁶. Ovaj se proces može ubrzati odobravanjem državljanstva koje neće biti uvjetovano finansijskim zahtjevima ili poznavanjem jezika kao i nuđenjem mogućnosti izvanredne regulacije statusa za migrante koje će im omogućiti duži boravak u zemlji u koju su došli. Ponavljam potrebu da na svaki mogući način promičemo kulturu susreta – povećanjem mogućnosti za interkulturalnu razmjenu, informiranjem i širenjem najboljih praksi integracije te razvijanjem programa za pripremu lokalnih zajednica za integracijske procese. Želim naglasiti poseban slučaj osoba prisiljenih napustiti zemlju imigracije zbog humanitarnih kriza. Te osobe traže da im se osigura odgovarajuća pomoć za repatrijaciju i učinkovite programe reintegracije u svijet rada u njihovim matičnim zemljama. U skladu sa svojom pastoralnom tradicijom, Crkva je spremna izravno preuzeti obvezu ostvarivanja svih gore navedenih inicijativa. Ipak, kako bi se postigli željeni plodovi, nužan je doprinos političke zajednice i civilnog društva, sukladno njihovim odgovornostima. Na samitu Ujedinjenih naroda održanom u New Yorku 29. rujna 2016., svjetski vođe jasno su izrazili

svoju spremnost da poduzmu odlučne korake u pružanju potpore migrantima i izbjeglicama kako bi spasili njihove živote i zaštitili njihova prava, dijeleći tu odgovornost na globalnoj razini. U tu svrhu, države su se obvezale sastaviti i odobriti, do kraja 2018. godine, dva globalna sporazuma (*Global Compacts*), jedan posvećen izbjeglicama, a drugi migrantima.

Draga braćo i sestre, u svjetlu ovih pokrenutih procesa, naredni mjeseci nude jedinstvenu priliku za predstavljanje i podupiranje konkretnih djelovanja koja sam razložio s četiri glagola. Pozivam vas, stoga, da iskoristite svaku prigodu da podijelite ovu poruku sa svim političkim i društvenim akterima koji su uključeni – ili koji su zainteresirani za sudjelovanje – u procesu koji će dovesti do odobrenja dvaju globalnih sporazuma.

Danas, 15. kolovoza, slavimo svetkovinu Uznesenja Marijina. Sveta Majka Božja osobno je doživjela teškoće prognanstva (usp. Mt 2, 13-15), prateći s ljubavlju Sina na njegovu putu sve do Kalvarije i sada vječno dijeli njegovu slavu. Njezinu majčinskom zagovoru povjeravamo nade svih migranata i izbjeglica na svijetu i težnje zajednica koje ih prihvaćaju, kako bismo, odgovarajući na najveću Božju zapovijed, svi naučili voljeti drugoga, stranca, kao sebe same.

*Iz Vatikana, 15. kolovoza 2017.
Svetkovina Uznesenja Blažene Djevice Marije*

Franjo

16 Ivan Pavao II., *Poruka za Svjetski dan selilaca i izbjeglica 2005.*, 24 studenog 2004.

Naše ljudsko dostojanstvo i dobrobit duboko su povezani s našom brigom za čitav stvoreni svijet

Zajednička poruka pape Franje i ekumenskog patrijarha Bartolomeja prigodom proslave III. Svjetskog dana molitve za skrb o stvorenom svijetu, 1. rujna 2017.

Izvještaj o stvaranju pruža nam panoramski pogled na svijet. Sveti pismo otkriva da je Bog "u početku" želio čovjeka za suradnika u očuvanju i zaštiti prirodnog okoliša. U početku, kao što čitamo u Postanku, "još nije bilo nikakva poljskoga grmlja po zemlji, još ne bijaše niklo nikakvo poljsko bilje, jer Jahve, Bog, još ne pusti dažda na zemlju i nije bilo čovjeka da zemlju obrađuje" (2, 5). Zemlja nam je povjerena kao uzvišeni dar i naslijede, za koje smo svi odgovorni sve dok "na kraju" sve na nebu i na zemlji ne bude obnovljeno u Kristu (Ef 1, 10). Naše ljudsko dostojanstvo i dobrobit duboko su povezani s našom brigom za čitav stvoren svijet.

Međutim, "u međuvremenu", povijest svijeta pokazuje drukčiju stvarnost. Ona otkriva moralno pustošenje gdje naši stavovi i ponašanju prema stvorenom svijetu potamnuju naš poziv da budemo Božji suradnici. Naša sklonost da prekidamo osjetljive i uravnotežene ekosustave na svijetu, naša nezasitna želja za manipulacijom i nadzorom nad ograničenim dobrima planeta i naša pohlepa za neograničenim izvlačenjem zarade na tržištima – sve to nas je otuđilo od izvornog nauma stvaranja. Više ne poštujemo prirodu kao zajednički dar, već je, naprotiv, smatramo privatnim posjedom. Više ne postupamo s prirodom prijateljski i zaštitnički, već samovoljno njome gospodarimo kako bismo jačali naše strukture.

Posljedice ovog alternativnog pogleda na svijet su tragične i trajne. Ljudski i prirodni okoliš zajedno propadaju, a tim propadanjem planeta najteže su pogodene najranjivije osobe. Utjecaj klimatskih promjena pogađa prije svega one koji grcaju u siromaštvu u svakom kutku svijeta. Naša obveza da se odgovorno služimo zemaljskim dobrima podrazumijeva prepoznavanje i poštivanje svih ljudi i svih živih bića. Hitan

poziv i izazov da skrbimo o stvorenom svijetu predstavljaju poziv čitavom čovječanstvu da radi na održivom i cjelovitom razvoju.

Stoga, ujedinjeni istom brigom za svijetom koji je Bog stvorio i priznajući da je zemlja zajedničko dobro, usrdno pozivamo sve ljude dobre volje da dana 1. rujna izdvoje vremena za molitvu za okoliš. O toj prigodi želimo zahvaliti dobrohotnom Stvoritelju za veličanstveni dar stvorenog svijeta i obvezati se da ćemo za njega skrbiti i čuvati ga radi budućih naraštaja. Najposlije, znamo da radimo uzalud ako Gospodin nije uz nas (usp. Ps 126/127), ako molitva nije u središtu našega promišljanja i proslava. Naime, cilj naše molitve je promijeniti način na koji promatramo svijet kako bismo promijenili način na koji se ophodimo prema njemu. Cilj koji si postavljamo je smoći hrabrosti prihvatići veću jednostavnost i solidarnost u našem načinu življena.

Onima koji su na važnim položajima u društvu, gospodarstvu, politici i kulturi upućujemo hitan apel da odgovorno osluhnu krik zemlji i da odgovore na potrebe marginaliziranih, ali prije svega da odgovore na molbu mnogih i podrže globalni konsenzus za oporavak našeg ranjenog svijeta. Uvjereni smo da nema iskrenog i trajnog rješenja za izazov ekološke krize i klimatskih promjena bez složnog i kolektivnog odgovora, bez zajedničke odgovornosti u kojoj će se voditi računa i o do sada učinjenom, te bez davanja prioriteta solidarnosti i služenju.

Iz Vatikana i Fanara, 1. rujna 2017.

Papa Franjo i
ekumenski patrijarh Bartolomej

Magnum principium

Apostolsko pismo u obliku motu propria vrhovnog svećenika Franje kojim se unose promjene u kan. 838 Zakonika kanonskog prava

Veliko načelo, potvrđeno od Drugog vatikanskog koncila, prema kojem se bogoslužnu molitvu mora prilagoditi shvaćanju puka kako bi mu bila razumljiva, zahtijevalo je tešku zadaću uvođenja narodnog jezika u bogoslužje i pripreme i odobravanja prijevodâ bogoslužnih knjiga, koja je povjerena biskupima.

Latinska Crkva bila je svjesna predstojeće žrtve djelomičnog gubitka vlastitog bogoslužnog jezika, koji se stoljećima upotrebljavao u čitavom svijetu. Ipak, rado je otvorila vrata kako bi ti prijevodi, kao dio samih obreda, mogli postati glasom Crkve koja slavi božanske tajne, zajedno s latinskim jezikom.

Istodobno, poglavito imajući pred očima različita jasno izražena stajališta koncilskih otaca o korištenju narodnog jezika u bogoslužju, Crkva je bila svjesna teškoća koje bi se na tome području mogle javiti. S jedne strane, bilo je potrebno povezati dobrobit vjernika određenog vremena i kulture i njihovo pravo na svjesno i aktivno sudjelovanje u bogoslužnim slavlјima s bitnim jedinstvom rimskog obreda. S druge strane, sami narodni jezici moći će, često tek postupno, postati liturgijski jezici, koji neće nimalo zaostajati za liturgijskim latinskim po profinjenosti stila i dubini svojih pojmoveva sa ciljem jačanja vjere.

To je bio cilj raznih bogoslužnih zakona, naputaka, okružnica, uputa i potvrđivanja bogoslužnih knjiga na različitim mjesnim jezicima koje je izdala Apostolska Stolica od Koncila naovamo, i to kako prije tako i nakon zakonâ koji su utvrđeni u Zakoniku kanonskog prava. Navedeni kriteriji bili su i ostaju korisni na razini općih smjernica i liturgijske komisije ih se moraju, što je više moguće, pridržavati kao prikladnih instrumenata, tako da liturgijska zajednica može, u velikoj raznolikosti jezikâ, doći do izražajnog stila koji je prikidan i odgovara pojedinim dijelovima, čuvajući cjelovitost, točnost i vjernost, osobito u prevođenju nekih tekstova od velike važnosti u pojedinoj bogoslužnoj knjizi.

Bogoslužni tekst, kao obredni znak, je sredstvo usmene komunikacije. Međutim, za vjernike koji slave svete obrede, riječ je također misterij. Naime, kada se riječi izgovara, osobito kad se čita Sveti pismo, Bog govori ljudima. U Evanđelju sâm Krist govori svojem

narodu koji, sam ili po predvoditelju slavlja, molitvom odgovara Gospodinu u Duhu Svetom.

Cilj prevođenja bogoslužnih tekstova i biblijskih tekstova za Službu riječi je naviještati vjernicima riječ spasenja u poslušnosti vjeri i izreći molitvu Crkve Gospodinu. U tu svrhu potrebno je vjerno prenositi pojedinom narodu, služeći se njegovim vlastitim jezikom, sve što je Crkva htjela prenositi drugim ljudima latinskim jezikom. Premda vjernost nije moguće uvijek prosuditi po pojedinim riječima, već je se treba tražiti u kontekstu cjelokupnog komunikacijskog čina i prema književnoj vrsti, ipak mora se također voditi računa o nekim posebnim pojmovima u kontekstu cijele katoličke vjere, jer svaki prijevod teksta mora biti u skladu sa zdravim učenjem. Ne treba čuditi da su se, tijekom ovog dugotrajnog procesa, javljale teškoće između biskupskih konferencija i Apostolske Stolice. Kako bi odluke Koncila o upotrebi narodnih jezika u bogoslužju mogle vrijediti i u budućnosti, prijeko je potrebna stalna, budna i kreativna suradnja, ispunjena međusobnim povjerenjem, između biskupskih konferencija i dikasterija Apostolske Stolice koji vrši zadaću promicanja svetog bogoslužja, odnosno Kongregacije za bogoštovlje i sakramentalnu disciplinu. Stoga, da bi se mogao nastaviti rad na obnovi čitavog liturgijskog života, činilo se korisnim da se neka načela koja se prenose još od vremena Koncila jasnije utvrde i provode.

Mora se, bez sumnje, posvetiti dužnu pažnju koristi i dobrobiti vjernika, a ne smije se zaboraviti ni pravo i dužnost biskupskih konferencija koje, zajedno s biskupskim konferencijama krajeva u kojima se govori istim jezikom i sa Apostolskom Stolicom, moraju zajamčiti i odrediti da se, čuvajući karakter svakog pojedinog jezika, potpuno i vjerno čuva smisao izvornog teksta i da prevedene bogoslužne knjige, i nakon prilagodbi, uviđek jasno odražavaju jedinstvo rimskog obreda.

Da bi suradnja između Apostolske Stolice i biskupskih konferencija bila to vjernija i plodnija i saslušavši mišljenje Komisije biskupâ i stručnjaka koju sam osnovao, naređujem, vlašću koja mi je povjerena, da kanonska disciplina koja je trenutno na snazi u kan. 838 ZKP-a postane jasnija, tako da se, u skladu s onim što je navedeno u konstituciji *Sacrosanctum concilium*, napose u

člancima 36. §§ 3. i 4., 40. i 63. i u apostolskom pismu u obliku motu propria Sacram liturgiam, br. IX, jasnije izrazi mjerodavnost Apostolske Stolice u vezi prijevodâ bogoslužnih knjiga i dubljih prilagodbi, među koje se mogu ubrojiti također eventualni novi tekstovi koji će se u njih uvrstiti, koje su usvojile i odobrile biskupske konferencije.

U tome smislu, kan. 838 će ubuduće glasiti kako slijedi:

Kan. 838 - § 1. Uređivanje svetog bogoslužja ovisi samo o crkvenoj vlasti; tu pak vlast imaju Apostolska Stolica i, prema pravnoj odredbi, dijecezanski biskup.

§ 2. Zadaća je Apostolske Stolice da uređuje sveto bogoslužje opće Crkve, izdaje bogoslužne knjige i pregleda¹ prilagodbe koje je, prema pravnoj odredbi, odobrila biskupska konferencija i da bdiće da se bogoslužne uredbe posvuda vjerno obdržavaju.

§ 3. Biskupskim konferencijama pripada da vjerno priteže prijevode bogoslužnih knjiga na narodne jezike, primjereno prilagođene unutar određenih granica, te da odobre i objave bogoslužne knjige za krajeve za koje su odgovorni, nakon što ih potvrđi Sveta Stolica.

§ 4. Dijecezanskom biskupu u Crkvi koja mu je povjerena pripada da izda, u granicama svoje mjerodavnosti, odredbe o bogoslužju koje obvezuju svakoga.

U skladu s navedenim treba tumačiti bilo čl. 64 § 3 Apostolske konstitucije Pastor Bonus bilo druge zakone, osobito one sadržane u bogoslužnim knjigama, u vezi njihovih prijevoda. Određujem, isto tako, da Kongregacija za bogoštovlje i sakralnu disciplinu promijeni vlastiti "Pravilnik" na temelju ove nove discipline i pomogne biskupskim konferencijama da ispune svoj zadat, te da radi na sve većem unaprjeđivanju bogoslužnog života Latinske Crkve.

Sve što sam odredio u ovom apostolskom pismu u obliku "motu propria" mora se vjerno obdržavati u svim dijelovima, bez obzira na sve suprotno, čak i ako je vrijedno posebno spomenuti, da se proglaši objavljanjem na stranicama L'Osservatore Romana, te da stupi na snagu 1. listopada 2017., nakon čega će biti objavljeno u Acta Apostolicae Sedis.

*Dano u Rimu, pri Svetom Petru,
3. rujna 2017., pete mog pontifikata.*

Franjo

¹ U lat. verziji dokumenta koristi se glagol "recognoscere". U Objasnjenu Papinskog vijeća za tumačenje zakonodavnih tekstova pojašnjava se da recognitio "nije općenito ili sažeto odobrenje a još manje jednostavna 'autorizacija'. Riječ je, naprotiv, o pomnom i detaljnem ispitivanju ili reviziji..." (28. travnja 2016.).

HRVATSKI BISKUPI

Priopćenje komisije za razmatranje lika kardinala Alojzija Stepinca

Zajedničko priopćenje Mješovite komisije hrvatskih katoličkih i srpskih pravoslavnih stručnjaka za zajedničko razmatranje lika kardinala Alojzija Stepinca, nadbiskupa zagrebačkog

Dana 12. i 13. srpnja 2017. okupili su se u Domu svete Marte (Domus Sanctae Marthae) u Vatikanu, na svomu šestom i posljednjem sastanku i pod predsjedanjem oca Bernarda Ardure, predsjednika Papinskoga vijeća za povijesne znanosti, članovi Mješovite komisije hrvatskih katoličkih i srpskih pravoslavnih stručnjaka na zajedničko razmatranje lika kardinala Alojzija Stepinca, nadbiskupa zagrebačkog.

U ime Hrvatske biskupske konferencije bili su prisutni: kardinal Josip Bozanić, nadbiskup zagrebački, msgr. Antun Škvorčević, biskup požeški, msgr. Ratko Perić, biskup mostarsko-duvanjski, dr. Jure Krišto i dr. Mario Jareb iz Hrvatskoga instituta za povijest.

U ime Srpske Pravoslavne Crkve bili su prisutni: g. Amfilohije, mitropolit crnogorsko-primorski, g. Porfirije, mitropolit zagrebačko-ljubljanski, g. Irinej, episkop novosadski i bački,

g. Jovan, episkop pakračko-slavonski, i prof. dr. Darko Tanasković, stalni predstavnik Republike Srbije pri UNESCO-u.

Nazočni su prepoznali velikodušnost pape Franje koji je dobrohotno prihvatio molbu patrijarha Srpske Pravoslavne Crkve Irineja, i odlučio je ustaviti Komisiju.

Svi su članovi zahvalni na srdačnom ozračju, u kojem su, s punom slobodom izražavanja, mogli ispuniti zadaću povjerenu Komisiji, to jest pristupiti zajedničkom razmatranju života kardinala Stepinca.

Od početka rada Komisije članovi su bili svjesni da je postupak kanonizacije kardinala Stepinca u isključivoj mjerodavnosti Pape. Priznaju također da svaka Crkva ima vlastite kriterije za postupak kanonizacije.

Članovi Komisije složili su se također da je njihov rad omogućio bolje razumijevanje povi-

jesti u godinama između Prvoga svjetskog rata i 1960., godine smrti kardinala Stepinca. Moglo se također osvijetliti život i službu jednog uglednoga katoličkog Pastira u osobito teškom povijesnom razdoblju.

Došlo se do zaključka da su različiti događaji, nastupi, spisi, šutnja i stajališta još uvijek predmet različitih tumačenja. U slučaju kardinala Stepinca tumačenja koja su pretežito davali katolički Hrvati i pravoslavni Srbi ostaju i dalje različita.

Proučavanje života kardinala Stepinca pokazalo je kako su sve Crkve bile izložene različitim okrutnim progonima i imale su svoje mučenike i isповjedače vjere. U tom smislu članovi Komisije složili su se oko mogućnosti buduće suradnje, u pogledu zajedničkoga rada, kako bi podijelili sjećanje na mučenike i isповjedače vjere dviju Crkava.

Tiskovni ured Hrvatske biskupske konferencije

Zagreb, 13. srpnja 2017.

Škola i vjeronauk pred izazovom obrazovne reforme

Poruka predsjednika Vijeća Hrvatske biskupske konferencije za katehizaciju i novu evangelizaciju na početku školske i katehetske godine 2017./2018.

Čovjek je put Crkve. Prošlogodišnje obilježavanje dvadeset i pet godina katoličkoga vjeronauka u školi u Republici Hrvatskoj pružilo nam je mogućnost zahvalno se sjetiti prijeđenoga puta Crkve te nas još jednom učinilo pozornima na nikada dovršenu zadaću evangelizacije i naviještanja Riječi Božje kao njezina temeljnoga poslanja. Bile su to godine rađanja i razvoja Republike Hrvatske, kao i godine učenja života u novim okolnostima. I naša je Crkva, premda izrasla na iskustvu povijesti čitavoga kršćanstva, bila pozvana odgovarati tim izazovima novim izričajima i oblicima rada, a nadalje novim misionarskim žarom. Vjeronauk u školi zasigurno je jedno od njezinih najdragocjenijih iskustava posljednjih dva i po desetljeća. Svjedočanstvo prošloga vremena iznova nas je podsjetilo da Crkva ne raste prozelitizmom, nego atraktivnošću (Benedikt XVI., Homilija na misi na početku Pete konferencije biskupa Latinske Amerike 13. svibnja 2007.), pri čemu je atraktivnost samo sinonim za živo svjedočanstvo vjere svakoga koji je uključen u najljepšu zadaću kršćanstva, koja se zove naviještanje evanđelja. Usto smo se još jednom uvjerili da se evanđelje može, ako je potrebno, i riječima propovijedati (papa Franjo, Nagovor na Međunarodnom susretu katehetu u Rimu 27. rujna 2013.). To znači da vjera nije najprije konstrukcija naših misli, nego su za njezino naviještanje odlučujući čin, odnosno djelo, konično - život. A gdje god se živi u Kristu, živi se u dinamici ljubavi, koju je Crkva priopćavala s vremenom čovjeku - i to ne samo vjeronaukom u školi. I vjeronaukom u školi, u zajedništvu s drugim školskim predmetima, Crkva je nastojala

i želi biti u službi čovjeku, kojemu otvara vrata evanđelja, koje je Krist, u kojemu se nalazi punina života. Na taj način ona ostvaruje svoju zadanicu, koju je sv. Ivan Pavao II. definirao riječima: „Čovjek je put Crkve“ (Otkupitelj čovjeka, 14).

Tko je za vjeronauk u školi, za čovjeka je. Čovjek živi od onoga što nije sam stvorio. Ono što je on danas, čime se služi i čemu kroči, svoje korijene ima u povijesti, koja je na ovim europskim prostorima duboko kršćanska. No, kršćanska povijest našega naroda i Europe doista ne mora značiti da bi svaki čovjek trebao biti nasljednik kršćanske vjeroispovijesti. Ipak, tvrdnja da će odnos religije i obrazovanja, vjeronauka u školi i „modernoga sustava školstva“ navodno biti bolji ako se vjeronauk ponovno progna iz školskih klu-pa, često je površan i rasprave nedostojan diskurs. Tako su npr. zagovaratelji primjenjujućega znanja, onoga funkcionalnog (koje bi učenike trebalo sposobiti za nešto i koje trenutno dominira školskim sustavom), svjesni da ne mogu znati što će učenik trebati učiti u budućnosti - jer tehnički se svijet i potrebe tržišta rada razvijaju doista vrlo brzo. Oni opet kojima je stalo do čovjeka i njegova dobra, stavljajući njegovo dobro i sreću iznad kolektivnih i običajnih normi, te iznad svakog etičkog, vrijednosnog i identitetskog pitanja, zapravo ga čine zarobljenikom vlastitoga 'ja'. Onako kako je pamćenje jednoga čovjeka nedovoljno da bi se ono nazvalo poviješću, tako je i nada jednoga čovjeka u vlastito dobro premalo da bi se ona nazivala budućnošću čovječanstva. Obrazovni sustav koji bi želio odgajati čovjeka samo kao pojedinca, kojemu bi njegova vlastita sreća

bila jedini cilj, zaboravlja da je odgoj srca, savjesti i cjelovite osobe više od odgoja za sreću u ovozemaljskom životu. Obrazovni je sustav uvijek proces, koji mora poučavati te izgrađivati međuljudske odnose. Kršćanski gledano, to je proces koji poučava životu svih ljudi - stvorenih na sliku Božju. Konačno, vrijeme u kojem živimo pokazuje da je netolerantnost među ljudima različitih kultura i vjeroispovijesti često plod nepoznavanja drugoga u njegovu kulturološkom i vjerskom opredjeljenju. Učestali nesporazumi, predrasude i stalni strahovi pred ljudima različitih kultura i vjera bitno počivaju na nedostatnom poznavanju, a onda i prihvaćanju drugih i drukčijih. Katolička Crkva, i vjeronaukom u školi, posebno njegovom ekumenskom i međureligijskom dimenzijom, želi priopćavati spoznaje ne samo o svojoj konfesiji, nego o kršćanstvu i religiji općenito. Njezin je dijalog s nekršćanskim vjeroispovijestima također neizostavni dio vjeronaucne nastave. Vjeroučeno upoznavanje s religijskim i konfesionalnim, etičkim i duhovnim sadržajima i stavovima u kršćanstvu i u drugim religijama, želi pridonijeti izgradnji mira i suživota u različitosti te oslobođati čovjeka od straha u susretu s drugim i drukčijim. Svjesni smo, dakle, da bez učenja, pa i stjecanja primjenjujućega znanja i vještina, nije moguće suvremeno obrazovanje. No, želimo naglasiti da bez obrazovanja koje u sebi ne sadrži i onu odgojnu dimenziju, koja je mnogima na rubu njihova promišljanja (tj. obrazovanje bez pitanja smisla ljudskoga života, identiteta, vrijednosti i etičkih posljedica), postaje samo tehnika za vježbanje određenih operacija. Stoga, ako i želimo funkcionalno obrazovanje, ono ne bi smjelo biti samo „funkcionalno“. Razmišljajući o reformi obrazovnoga sustava u Republici Hrvatskoj, mnogi promatraju vjeronauk u školi, kao predmet, očima sumnje i nesnošljivosti. Čini se da se pritom i Crkvu povezuje s institucijom kojoj nije stalo do dobra i sreće suvremenoga i konkretnoga čovjeka. Tako glasna manjina često poseže za progonom vjeronauka iz škole, ne razmišljajući pritom da je on samo dio ustavnih prava na vjersku slobodu i na javno očitovanje religijskih stavova i uvjerenja. Može se steći dojam da je nekima još uvijek misao vodilja poznata metodička ateistička radna hipoteza etsi deus non daretur. Doista, moguće je da u suvremenoj kulturi čovjek bude obrazovan, a da pritom ne bude religiozan. No, nemoguće je da se čovjek smatra obrazovanim, a da se pritom ne sučeljava s pitanjima vjere, koja je mnogima izvor života i cilj njihovih nastojanja. Vjeronauk u školi, koji u posljednjih dvadeset i pet godina služi dobru hrvatskog čovjeka i društva, i nadalje je pozvan činiti to isto te pritom ne zaboravljati svoju prvotnu zadaću:

naviještati Onoga koji je došao 'radi nas ljudi i radi našega spasenja'. Tko je, dakle, za vjeronauk u školi, taj je za čovjeka. A tko je za dobro suvremenoga čovjeka, bit će i za vjeronauk u školi.

Evangelje opisivati vlastitim životom.

Sve više postajemo svjesni činjenice da škola više nije jedino mjesto učenja. Štoviše, škola ponekad postaje periferno mjesto odgoja i učenja. Mnogo su toga preuzeli mediji te svijet suvremene računalne tehnologije, koji učenicima omogućavaju da u jednom trenutku saznaju sve što požele o nekoj temi. Tako svi mogu znati sve u istom trenutku, i svatko na svoj način. Unatoč tome, još i više usprkos tome, nikada učenik nije toliko trebao dobrog učitelja, odnosno vjeroučitelja, kao danas. A nikada nije trebalo toliko hrabrosti kao danas da bi se postalo učiteljem. Još više vjeroučiteljem! Naime, biti vjeroučitelj isto je što i ostvarivati životni program i svakodnevno životom tumačiti životni stav. No, ni škola, ni vjeronauk u školi, ni vjero/učitelji ne trebaju se bojati tih „periferija“. Naime, „Bog se ne boji“, rekao je papa Franjo katehetama i vjeroučiteljima. „Bog nema straha od periferija... On je kreativan i zbog toga nije nepomičan. On nas prima, dolazi nam ususret, razumije nas... Da bismo bili vjerni Kristu, kreativni, moramo biti sposobni prihvatići promjene. Zašto? Da se prilagodimo okolnostima u kojima moramo naviještati Evangelje. Kreativnost je stup onoga što znači biti kateheta“ (papa Franjo, Propovijed na Međunarodnom susretu kateheta u Rimu 29. rujna 2013.). Stoga, ako se i vjeroučitelj odluči koristiti suvremenim načinom izražavanja te vjeronauk katkad promatrati i kao #vjeronauk u školi (hashtag), on nikada ne smije zaboraviti da je vjeronauk i više od trenutnog izričaja. Vjeroučitelj je pozvan vlastitim životom opisivati i tumačiti evangelje. Svestan da je „tolikо putova prema Bogu koliko je ljudi“ (Joseph Ratzinger, Sol zemlje, str. 8.), on zato ostaje trajno budan i kreativan u naviještanju evangelja.

Dragi učenici, roditelji, učitelji i vjeroučitelji, navjestitelji evangelijske i ljudi dobre volje, koji želimo doista suvremeno obrazovanje, upustimo se u obrazovne promjene, ali ne zaboravimo, s jedne strane, istinske izvore obrazovanja, a s druge strane, budućnost za koju danas preuzimamo odgovornost.

Dakovo, 22. kolovoza 2017.

✠ Duro Hranić
predsjednik Vijeća HBK-a za katehizaciju
i novu evangelizaciju

Blagdan Zaštitnice Vojnog ordinarijata - Gospe Velikog hrvatskog krsnog zavjeta

Homilija šibenskog biskupa Tomislava Rogića 5. kolovoza 2017. u crkvi Gospe velikoga hrvatskog krsnog zavjeta u Kninu

Hvaljen Isus i Marija!

Srdačno pozdravljam sve nazočne ovdje u crkvi Gospe od Velikog hrvatskog krsnog zavjeta, sve u Kninu i sve koji nas prate po Hrvatskoj radioteleviziji i drugim medijima. - Najdražem mi je reći: Braćo i sestre u vjeri Kristovoj! - Čestitam Vam današnji dan!

Velik je ovo dan što ga učini Gospodin. Dan pobjede i oslobođenja, Dan domovinske zahvalnosti, Dan hrvatskih branitelja i Gospodina u crkvi Velikog hrvatskog krsnog zavjeta! Zapravo dan sjećanja - memorije koja iščitava našu povijest i djela koja u njoj čini Bog.

Hrvatski narod, od stoljeća sedmog, ima svoju uporišnu točku, svoj oslonac i sigurnost u vjeri u Boga Stvoritelja i Otkupitelja, Gospodara svijeta i vjekova. Vjera u trojedinstvo Boga, Oca, Sina i Svetoga Duha, vjera koju nam Krist navijestio, objavio i svojom smrću i slavnim uskrsnućem učvrstio. Vjera u kojoj smo kršteni i Bogu posvećeni. Stoljećima naš narod bio je spremjan umrijeti za "Krst časni i slobodu zlatnu". Od kada je vjere u našem narodu, otada i pobožnost Blaženoj Djevici Mariji. Kroz stoljeća nižu se crkve i svetišta njoj u čast. Hrvatska je - danas bi se reklo - umrežena crkva-ma i svetištima u čast Blažene Djevice Marije.

U ovoj crkvi to se nekako sažima u jedno: i krsni zavjet - i pobožnost nebeskoj Majci - i naša povijest - i naša stradanja - i izbavljenja koja nam po Marijinu zagovoru i baš na njezine blagdane podari Bog.

Zato smo ovdje došli svemogućem Bogu izreći svoju zahvalnost: za dar vjere, za dar Domovine, za dar slobode i pobjede, za dar žrtve tolikih branitelja koji su bili spremni dati život da bi naš narod imao budućnost, da bi imao slobodu i slobodnu Domovinu, Hrvatsku.

Božja Riječ progovara nam i u ovom trenutku. Božja Riječ uvijek tumači Božja djela u povijesti spasenja roda ljudskoga. Osluškujući je moći ćemo se sigurno prepoznati, moći ćemo vidjeti djela Božja u vlastitoj povijesti i u svome životu, a dao Bog prepoznati poruku za naprijed, za budućnost. Zapravo pozvani smo otkrivati tragove Božjeg djelovanja, u njega se pouzdati i dopustiti, prihvati da nas On vodi.

Starozavjetna knjiga Sirahova, odlo-

mak koji smo slušali, donosi upravo jedan takav pregled onoga što se događalo Izraelskom narodu. Klicanje i zahvala nakon svladanih teškoća. Svjesni od koga im je došlo spasenje. Slave Boga Spasitelja, Gospodara povijesti, zahvaljuju Imenu njegovu za zaštitu i pomoć:

Po velikom milosrdju i imenu svom izbavio si me od ujeda onih koji bi me proždrli, iz ruku onih koji mi o glavi rade, od mnogih kušnja koje pretrpjeh, od gušenja u vatri koja me okružila, iz središta ognja koji nisam potpalio... Duša moja bijaše blizu smrti i život moj na pragu Podzemlja. Okruživahu me sa svih strana i nije bilo nikoga da mi pomogne; pogledom sam pomoći ljudi tražio, ali uzalud. Tad se sjetih milosrđa tvojeg, o Gospode, i djela tvojih još od iskona, kako izbavljaš one koji te strpljivo čekaju i spasavaš ih iz ruku neprijateljskih.

Koliko bi se branitelja i prognanih moglo prepoznati u ovim riječima. Kroza sve što su prošli, koliko im je puta molitva bila na usnama i krunica oko vrata, a oči uperene u nebo. I nastavlja Sirah: - zazvah Gospodina: "Ne ostavi me u dan nevoljni, u vrijeme moje nećoci protiv oholih. Slavit ću ime tvoje bez prestanka i zahvalnu ti hvalu pjevati." - I bi molba moja uslišana, izbavio si me od propasti, spasio me od vremena zloće. I stoga ću te hvaliti i slaviti i blagoslivljati ime Gospodnje.

Braćo i sestre, upravo to danas činimo ovom svetom misom zahvalnicom u Dan domovinske zahvalnosti. Ali iz tih događaja i učimo, vjeru svoju obnavljamo, učvršćujemo i ponovno u Božjoj Riječi pouku tražimo. Kao što piše sveti Pavao Korinćanima: - Blagoslovjen Bog i Otac Gospodina našega Isusa Krista, Otac milosrđa i Bog svake utjehе! On nas tješi u svakoj našoj nevolji da bismo i mi sve koji su u nevolji mogli tješiti onom utjehom kojom nas same tješi Bog.

Naše pouzdanje, naša nada neka bude stamena, čvrsta, ustrajna i za budućnost. Ako smo kroz prošle nevolje trpjeli i iz njih izišli, prevladali ih Božjom pomoću, snagom vjere i požrtvovnosti, zajedništvom koje je tako čudesno krasilo cijeli narod tih najtežih godina, zašto bi toga danas uzmanjkalo?

Sveti Pavao piše: „da se ne bismo uzdali u same sebe, nego u Boga koji uskrisuje mrtve“ i da nas to zajedništvo vjere pokrene, još više ujedini – ne u mudrosti ljudskoj – tjelesnoj, nego u Božjoj milosti. Vjera da nas učini boljima, velikodušnjima, požrtvovnijima u istinskoj bratskoj ljubavi jednih za druge. Pa to nije nemoguće, već se toliko puta dogodilo i događa. Sjetimo se samo zadnjih požara, pokazane požrtvovnosti i jedinstva vatrogasaca, pilota, vojske i naroda.

Isprosimo molitvom da na ne ujedinjuje samo nevolja, nego istinska želja za izgradnjom boljeg svijeta, bolje domovine, boljih odnosa, svakog ljudskog napretka.

Ako budemo barem malo više živjeli iz vjere i pouzdanja u Boga, - od onih vrijednosti koje proistječu iz našeg krsnog zavjeta: Bogoljubje, domoljublje i bratoljublje - zajedništvo u slozi. - Ako to budemo znali svjedočiti i na mlađe vjeru prenositi sigurno možemo graditi bolju budućnost da se i oni koji su je pošli drugdje tražiti vrate u domovinu. Sigurno će se tada i naše mlađe obitelji otvoriti životu, prihvatići novi život.

Ne smijemo od toga odustati. Samo zrno one ljubavi u svakome od nas - koju je svjedočio bl. kardinal Alojzije Stepinac kad je rekao da se u ljubavi prema hrvatskom narodu od nikoga ne da natkrili - bit će dovoljno da izgrađujemo civilizaciju ljubavi i života.

Svaki uloženi napor, svaka iskazana požrtvovnost i velikodušnost, svaka sposobnost pojedinca ugrađena u to, svaki novi uspjeh - uvelike će opravdati i podnesene žrtve, učiniti ih još vrednijima.

Braćo i sestre, Isusova je riječ: Što će koristiti čovjeku ako sav svijet stekne, a životu svojemu naudi? - Sebe izgubi.

Zato, s vjerom u Božju providnost i milosrđe, ne žaleći truda oko dobra svega naroda i zajedništva, ohrabreni iskustvom prevladanih nevolja, čuvajmo što nam je najsvetije. Ili kako pjeva pjesnik:

*A ti mili rode, stazom podi starom
I ne skorni praha, krvlju poštrapana
Mučenika svetih divnih pređa tvojih!
Bolima u gorkim teškim naših dana
Oči k nebu upri pune pouzdanja
- I ne gubi vjere u dobrogog Boga!
Vjera će te ova silnim stvarat divom,
- Božje ćeš uz vodstvo doći do cilja svoga. Amen.*

Homilia kardinala Stanisława Dziwisza prigodom Trećega biskupijskog euharistijskog kongresa

24. rujna 2017., Požega

*Draga braćo i sestre u Kristu,
našem raspetom i uskrslom Gospodinu!*

1. Dirnuta srca stojim pred zajednicom Crkve okupljene u Požegi, na Trećem biskupijskom euharistijskom kongresu, koji je istodobno velik znak zahvalnosti Bogu za dvadeset godina opstojnosti ovdašnje Biskupije. Zahvaljujem vašemu biskupu ordinariju Antunu što me pozvao na ovu svečanost.

Donosim vam pozdrave i dar molitve Poljske crkve, osobito krakovske. Iz te je Crkve ponikao i u njoj je u svećeničku službu pozvan bio Karol Wojtyla, koji je poslije postao i njezinim pastirom, a 16. listopada 1978. godine rimskim biskupom i pastirom cijele Crkve. Među mnogim odlukama koje je Ivan Pavao II. donio tijekom svoga pontifikata, bila je i odluka o utemeljenju Požeške biskupije, koja je zapisana u Apostolskoj konstituciji *Praeclarum evangelizationis opus* 5. srpnja 1997. godine.

Posve točno, dakle, Ivana Pavla II. držite utemeljiteljem vaše Biskupije. Imenovao je i prvoga pastira biskupije, biskupa Antuna, kojemu danas upućujemo najbolje želje u povodu dvadesete obljetnice biskupske službe. Želimo mu da njegovo požrtvovno pastirsко služenje doneše obilan plod vjere, nade i ljubavi, podsjećajući sve nas na dvanaest zlatnih klasova s njegova biskupskoga grba.

2. Osobno sam vam veoma zahvalan za toplo sjećanje na svetoga Ivana Pavla II. On se duboko urezao i u moj svećenički život od samoga njegova početka. Gotovo četrdeset godina služio sam uz njega, prvo u Krakovu, a potom i u Vatikanu. Pratio sam ga u svakodnevnome služenju, bio uz njega u svakodnevnome poslu. Dijelio sam s njim radosti i brige njegove pastirske službe, bio s njim do kraja. Pratio sam ga na svim njegovim međunarodnim apostolskim putovanjima, kojih je bilo stotinu i četiri, te sam tako posjetio i vašu prelijepu zemlju, divio se vjeri hrvatskoga naroda kao i njegovoj odanosti

Crkvi i nasljedniku svetoga Petra. Hrvatska je oduvijek bila duboko prisutna u srcu Ivana Pavla II., osobito tijekom teških tisuću devetsto devedesetih godina prošloga stoljeća, kada se borila za mjesto koje joj pripada u obitelji suverenih država. Uvjeren sam da danas sv. Ivan Pavao II. odozgo gleda našu euharistijsku svečanost u Požegi, raduje se i svim nas srcem blagoslovilja!

3. Maloprije pročitan ulomak iz Evandželja poziva nas da mislima i srcem posegnemo za izvorom naše vjere, da pogledamo što je to Euharistija kao dar Isusa Krista Crkvi – zajednici Njegovih učenika, kojog i mi imamo povlasticu pripadati. Evandželje nam približava lik Učitelja iz Nazareta koji je putovao po bliskoj mu Galileji učeći mnoštvo, najavljujući blizinu Kraljevstva Nebeskoga te pozivao na obraćenje i vjeru u Radosnu vijest. A najvažnija Radosna vijest bio je - i jest - On sam - Sin Božji, koji je sišao s nebesa i postao čovjekom za nas ljude i radi našega spasenja. Bog je uistinu tako ljubio svijet te je dao svoga Sina Jedinorođenca da nijedan koji u njega vjeruje ne propadne, nego da ima život vječni." (Iv 3, 16) Isus je ulazio u srca ljudi. Odgovarao je na najdublje čovjekove čežnje u njegovoј potrazi za smislom života i ljubavi, za smislom patnje i za nadom. Ljudi su slušali Isusa, koji je istinitost izgovorenih riječi potvrđivao izvanrednim znakovima. Među ostalim, znak je bio i kada je nahranio golemo mnoštvo, koje ga je slušalo na obali Tiberijskoga jezera, premda je na raspolaganju imao samo pet ječmenih hljebova i dvije ribe. Svi su se nasitili, a preostalim komadićima kruha napunjeno je još dvanaest košara. Bilo je to očito čudo. Bio je to znak koji je najavljivao još veću i još nezamisljivu stvarnost - nazvanu Euharistijom.

4. Isus nije htio biti samo filantrop, bilo mu je to premalo. Uistinu, nikada nije prolazio ravnodušno pokraj gladna čovjeka, čovjeka koji pati, koji je bolestan, gubav, slijep, nepokretan. Isus se svaki put prignuo nad

ljudskom bijedom, koje nikada nije nedostajalo, kao i u našem nemirnom svijetu. No, radilo se o nečemu puno većem.

Htio je, i zato je došao na svijet, da radikalno i jednom zauvijek uredi ono što je najvažnije za čovjeka na zemlji. Postao je jednim od nas, da bi pomirio nebo i zemlju, izveo nas iz doline smrti i otvorio nam put u Kraljevstvo vječnoga života i ljubavi, Isus Krist htio je utažiti najveću čovjekovu glad. Htio je utažiti našu glad za Bogom, našu glad za životom, koju nitko i ništa ne može uništiti. Postao je za nas Kruhom živim kako mi na našem hodočašću u Božje kraljevstvo ne bismo putem zastali. Evo kako je On opisao svoj dar: „Ja sam kruh živi koji je s neba sišao. Tko bude jeo od ovoga kruha, živjet će uvijeke. Kruh koji će ja dati tijelo je moje – za život svijeta.“ (J 6, 51) Kako oni koji ga slušahu nisu razumjeli tih riječi, Isus im ponovi još jasnije: „(...) ako ne jedete tijela Sina Čovječjega i ne pijete krvi njegove, nemate života u sebi! Tko blaguje tijelo moje i pije krv moju, ima život vječni; i ja će ga uskrisiti u posljednji dan. [...] Tko jede moje tijelo i pije moju krv, u meni ostaje i ja u njemu. Tko jede ovaj kruh, živjet će uvijeke.“ (Iv 6, 53-54. 58)

Nama, braće i sestre, odgajanima u vjeri Crkve koja živi Euharistijom već dvije tisuće godina, lakše je prihvatići Isusove riječi i dar koji su te riječi najavile. Znamo, naime, da je dan uoči svoje muke, tijekom Posljednje večere, Krist u prisutnosti svojih učenika ustanovio ranije najavljujanu Euharistiju. U ruke je uzeo kruh i lomeći ga rekao: „Uzmite i jedite, ovo je Tijelo moje, koje će se za vas predati.“ Tako je uzeo i kalež s vinom, govoreći: „Uzmite i pijte, ovo je kalež moje Krvi [...], koja će se proliti za vas na otpuštenje grijeha“. I dodao: „ovo činite meni na spomen“. Te su riječi dobine puno značenje kada je Isus za nas umro na križu i prolio svoju presvetu krv za spasenje svijeta, za spasenje svakoga od nas!

5. Drage sestre, draga braće, utemeljitelj vaše biskupije, sv. Ivan Pavao II., bio je čovjek Euharistije. Govorim o tome s punim uvjerenjem kao dugogodišnji neposredni svjedok njegova života, molitve i služenja Crkvi. Svakodnevno sam viđao s kakvim je dubokim osjećajem slavio svetu misnu žrtvu. Nikada nije propustio svetu misu tijekom 59 godina svojega služenja. Na vlastite smo oči vidjeli s kakvom je sabranošću predvodio svetu

misu za mnoštvo vjernika okupljenih oko oltara u Vatikanu te tijekom njegovih mnogobrojnih apostolskih putovanja, među kojima su i ona u Hrvatsku. Ivan Pavao II. provodio je duge sate klanjanja pred Presvetim sakramentom tijekom svoga svećeničkoga života. U kapeli krakovskih biskupa svakodnevno je provodio nekoliko prijepodnevnih sati pred tabernakulom, moleći se, razmatrajući, pripremajući svoje propovijedi i govore, članke i knjige. Bilo je to njegovo svakodnevno iskustvo. Bilo je to njegovo euharistijsko okružje. Bio je to izvor iz kojega je crpio da bi svojim učenjem obogatio Božji narod, unio u njegov život svjetlo, pobudio nadu u ljudskim srcima.

Činio je to i kad su se Poljska i druge europske zemlje, među njima i Hrvatska, borile protiv lažne i bezbožne komunističke ideologije, koja je ljudima obećavala raj na zemlji, a ostavila materijalne i duhovne ruševine. Nema sumnje da je sveti Papa uvelike pridonio kako bi naše zemlje ponovo zadobile svoju slobodu i suverenitet, a pritom nije raspolagao nikakvom voj skom. Njegovo je oružje bila riječ istine o Bogu i o čovjeku stvorenome na sliku i priliku Božju, koji je pozvan na život po Bogu, po ljubavi.

6. Ivan Pavao II. ostavio je Crkvi golemo bogatstvo svojega učenja, sadržanoga u tisućama kateheza, propovijedi i govora, u mnogobrojnim nagovorima i apostolskim pismima. Vrijedi posezati za njegovim učenjem. Osobito je značajno što je posljednju, četrnaestu encikliku svoga pontifikata posvetio Euharistiji. Tu encikliku možemo smatrati svojevrsnim testamentom, koji je Papa ostavio prije odlaska u vječnost.

Dokument započinje glasovitim riječima: „Crkva crpi svoj život iz Euharistije. Ova istina nije jednostavno izražaj svakodnevnog iskustva vjere, nego sažetak središnjeg otajstva Crkve“. Na sljedećim stranicama enciklike *Ecclesia de Eucharistia* Papa piše da Euharistija „sjedinjuje nebo i zemlju“, i da je ona kao „spasenjska prisutnost Isusa u zajednici vjernika i njena duhovna hrana, nešto najdragocjenije što je Crkva mogla imati u svom hodu kroz povijest“. (usp. br. 1. 8-9) Braće i sestre, ovdje se na Trećem biskupijskom euharistijskom kongresu možemo i trebamo zapitati: koje mjesto u našem osobnom, obiteljskom i društvenom životu zauzima Euharistija? Živimo li doista s Euharistijom?

Je li ona u središtu našega vjerskog i svakodnevnog života? Pomaže li nam u svakodnevnim životnim izborima? Pomaže li nam da izaberemo pošten posao i preuzmemos odgovornost?

Osnažuje li naše bračne veze? Sjedinjuje li se naše obitelji i župe kako bi one postale zajednicama dobra i ljubavi, bratstva i služenja? Slušali smo danas riječi apostola Pavla: „Kruh koji lomimo - nije li zajedništvo tijela Kristova? Budući da je jedan kruh, jedno smo tijelo mi mnogi; to svi smo dionici jednoga kruha! (1 Kor 10, 16-17)

Taj Kruh, Živi Kruh, temelj je našega zajedništva. Taj Kruh gradi i ujedinjuje Crkvu, obuhvaćajući sve narode, kulture i jezike. Taj nam Kruh pomaže pobijediti podjele koje još postoje u Europi, kako ne bismo gradili nove zidove nego se strpljivo trudili nadilaziti sve granice, pokazujući tako našu gostoljubivost, i kako bismo pomogli svim progonjenima koji u nas traže utočište i kruh. Kakvo li su nam sjajno svjedočanstvo zajedništva svjedočili mladi tijekom prošlogodišnjega Svjetskoga dana mlađeži u Krakovu okupljeni oko Svetoga Oca Franje! Koristim ovu prigodu da zahvalim Crkvi u Hrvatskoj na njezinu sudjelovanju u toj velikoj svečanosti vjere. Ne zaboravimo nikada kako je mnoštvo od dva milijuna mlađih adoriralo u tišini pred Presvetim sakramentom tijekom subotnjega noćnoga bdijenja u blizini Krakova.

7. Gospodine Isuse Kriste – Kruše živi, Ti koji si hrana za nas, putnike u hodu prema vječnosti! Zahvaljujemo Ti za neprocjenjiv Dar Tvoje ljubavi. Zahvaljujemo Ti što si uvijek s nama, sve do svršetka svijeta. Ostani s nama u našim radostima i tugama, u našim čežnjama i nadanjima. Učini da se nikada ne osjećamo samodostatnima, da uvijek budemo gladni Božje riječi, i gladni Kruha koji daje život vječni. Molimo Te, osnaži naše obitelji, kako bi bile zajednice ljubavi i života. Povjeravamo Ti naš mladi naraštaj, da ustraje u vjeri očeva. Povjeravamo Ti naše bolesne, starije osobe i sve one koji trpe – budi njihova snaga i nada. Povjeravamo Ti one koji obnašaju vlast, da je smatraju služenjem i trude se uvećati zajedničko dobro. Povjeravamo Ti našega Papu Franju, našega biskupa Antuna i sve biskupe svijeta, kako bi bili vjerni sluge Euharistije i mudro vodili Božji narod putem spasenja. Molimo Te da u našem nemirnom svijetu zavlada mir, osobito na Bliskome istoku i u bratskoj Ukrajini. Danas Ti, Isuse Kriste, svi mi širom otvaramo vrata naših srdaca, kako nas je zamolio sveti Ivan Pavao II. I s vjerom ponavljamo geslo Euharistijskoga kongresa: Krist danas i uvijek naša nada, aleluja!”. Amen!

PROPOVIJEDI VOJNOG ORDINARIJA

MSGR. JURE BOGDANA

50. obljetnica svećeništva msgr. Pavla Banića

Makarska, 16. srpnja 2017.

Iz 55, 10-11; Ps 65, 10-14; Rim 8, 18-23; Mt 8, 23-27

Draga braćo i sestre, dragi zlatomisniče

1. Sve Vas od srca pozdravljam i pozivam da zahvalimo dobrome Bogu na velikome daru Crkvi i našemu narodu, za 50 godina predanog svećeničkog služenja don Pavla Banića. S razlogom se radujemo svake godine novim svećeničkim ređenjima, uglavnom oko svetkovine sv. Petra i Pavla. I tom prigodom molimo za mladomisnike, za njihov život i blagoslovljeno djelovanje u Gospodnjem vinogradu. Molimo za apostolsku revnost, svećeničko svjedočenje, izgradnju i čuvanje svećeničkog identiteta, neumorno služenje Božjem narodu, gorljivo širenje Kraljevstva Božjeg u neumrlim dušama.

Bilo je tako i na svetkovinu svetih Petra i Pavla 29. lipnja 1967. godine. Tadašnji splitski i makarski biskup msgr. Frane Franić koji će do dvije godine postati splitsko-makarski nadbiskup i metropolit, zaredio je u franjevačkoj crkvi Gospe od Zdravlja u Splitu dvanaestoricu đakona za svećenike: šestoricu na naslov Dubrovačke biskupije (don Josip Barišić, don Stanko Lasić, don Frano Markić, don Grgo Tomić, pok. don Ivan Vlašić, pok. Don Vlade Puce); četvoricu na naslov Franjevačke provincije Presvetog Otkupitelja (fra Silvestar Bota, fra Eugen Poljak, fra Stjepan Poljak i pok. fra Mile Ćirko) i dvojicu na naslov Splitske i makarske biskupije: don Pavao Banić i don Filip Pavić. Zlatomisnici iz te generacije ređenika, koji su na životu i još ih zdravlje služi, ove su godine na svetkovinu sv. Petra i Pavla zajedno s nadbiskupom i metropolitom Marinom Barišićem zahvalili Bogu u istoj crkvi, za istim oltarom na daru svećeništva i daru ustrajnog služenja, Bogu, Crkvi i narodu.

Nakon jednog ostvarenog, žrtvom i samoprijegorom ispunjenog svećeničkoga života, danas zahvaljujemo Bogu od kojega dolazi svako dobro, pedesetgodишnjem služenju Crkvi i narodu don Pavla Banića. Ovdje je s nama i don Filip Pavić, također zlatomisnik. Njih su dvojica zajedno, u službi Bogu stotinu godina! Bogu zahvaljujemo a don Pavi i don Filiju čestitamo stoljetnicu svećeničkog djelovanja na njivi Gospodnjoj! I Bogu hvala, još se nisu umorili!

2. "Gospodine, spasi, pogibosmo?" U ovoj svetoj misi čitali smo kratki ulomak iz evanđelja po Mateju. Malena barka privezana je uz obalu na Galilejskome moru koje nas neodoljivo podsjeća na neke krajolike iz naše Domovine. Primiču joj se dvanaestorica odraslih muškaraca zajedno s Isusom u kojega svi oni imaju neograničeno povjerenje, gaje velike nade i potiho svatko za sebe od njega nešto očekuje. Oni mu čvrsto vjeruju! I ovoga puta Isus je zakoračio prvi. Kad je on ušao u lađu, izvješćuje nas sv. Matej „pođoše za njim i njegovi učenici“. Isus je njihova sigurnost. On je njihov predvodnik na putu u nepoznato. Otisnuše od obale i izvezoše s njime na pučinu. Umoran od dugoga hoda, neprekidnoga rada i noćnih maličnih bdijenja, Isus je utonuo u duboki san. Moguće je da su apostoli razmišljali i sami o nevremenu koje se sprema, ali da će biti ovako kao što je danas to nisu očekivali. Žestoki vihor uzvitlao je more koje je zapljuškivalo lađu. Morska struja i silina vode bacale su je sad lijevo sad desno. Putnici su bili nemoćni. S veslima se ništa nije moglo učiniti. Svaki čas mogli su se prevrnuti i naći u visokim morskim valovima i odneseni snažnim vodenim strujama postati hrana ribama. Tko zna po koji put su osjetili vlastitu nemoć, pred silama prirode! A on, Isus, koji ih je pozvao i poveo, spava. Među apostolima je zavladao veliki strah. Prava panika. "Gospodine, spasi, pogibosmo!?" zavapili su snažno dok su ga budili.

3. Bilo bi zanimljivo čuti iz bogate životne riznice našega zlatomisnika don Pave, koji je prije pedeset godina, po sakramentu svećeničkog ređenja unišao zajedno s Isusom u njegovu barku i izvezao na pučinu, kako je to onda izgledalo. Kroz kakve je oluje i vihore prolazio!

Ima nas danas ovdje koji smo bili svjedoci i sudionici njegove mlade mise. Don Pave je rodom iz Donjega Doca, negdašnje Poljičke kneževine (danasa u Omiškoj općini). Donji Dolac je u Drugome svjetskom ratu doživio holokaust, nikada do kraja znanstveno osvijetljen. Samo jedne večeri ubijeno je dvije stotine sedamdeset i dvoje mještana, od kojih 103 djece ispod četrnaest godina. Iz najuže obitelji našeg don Pave ubijen je

stric mu Jure sa suprugom Marijom i šestero djece, tetka Marija kandidatica časnih sestara kćeri milosrđa, tetka Vladislava sa suprugom Lukom i četvero djece.

U obitelji don Pavinih roditelja, Marka Banića (u Docu su ga svi zvali Markota) i Eleonore Grozdane Banić, rođene Bilić, rodilo se sedmero djece: Marija (rođ. 1941), Pavao (rođ. 1943.), Vladislava (rođ. i preminula u Palači 1944.), Ante (rođ. i preminuo u Donjem Docu 1945.), Jure (rođ. 1947. preminuo 9. prosinca 2003.), Janja (rođ. 1949.) i Đurđica (rođ. 1951.). Prvih troje pa tako i naš zlatomisnik rođeni su u vihoru rata u mjestu Palača u Slavoniji a ostali u Donjem Docu. Dvoje djece umrlo je u djetinjoj dobi (Vladislava i Ante), četvero je zasnovalo svoje obitelji, a don Pave je postao svećenik. Don Pavin otac Marko preminuo je 1956. pa je Eleonora Grozdana sama podizala petero svoje malodobne djece. Danas su na životu tri sestre i don Pave. Svi su danas ovđe. Brat mu Jure je preminuo 2003. godine.

U oskudici, doslovno na zgarištu, don Pavao je odrastao u poštenoj klasičnoj obitelji, s čvrstim i jasnim načelima života po kršćanskoj vjeri i ljubavi prema svome narodu i domovini Hrvatskoj. Osmogodišnju školu završio je u Donjem Docu (1950.-1958.). Obiteljsko duhovno ozračje, primjer poduzetnog župnika don Duje Škarice te živućih svećenika rodom iz Donjega Doca, među kojima je tada bio najpoznatiji šibenski biskup i svjedok vjere neslomivi karakter msgr. Ćiril Banić, Pavao je među prvima iz Donjodolačke župe poslije II. svjetskoga rata krenuo u sjemenište, da bi postao svećenik. To je vrijeme jugoslavenskog komunističkog sustava sa žestokim pritiscima na Crkvu i otvorenim progonima Crkve i svih koji se nisu slagali s revolucionarnim socijalističkim jednoumljem. Svatko je mogao biti osumnjičen kao „klasni neprijatelj, izdajnik i agent imperializma“. Komunističke vlasti su 1956. zatvorile splitsko sjemenište i bogosloviju, pa je splitski biskup svoje kandidate za svećeništvo slao u Pazin, Zagreb, Đakovo, Dubrovnik i druga sjemeništa u državi. Naš don Pave je završio klasičnu gimnaziju s maturom u Međubiskupijskome sjemeništu na Šalati u Zagrebu (1958.-1962.). U istome gradu započeo je filozofsko-teološki studij na Katoličkom bogoslovnom fakultetu (1962.). Nakon završene prve godine (1962.-1963.) pozvan je na odsluženje vojnog roka u Štip u Makedoniji, ali je nakon mjesec dana zbog slabovidnosti poslan kući. Nakon višegodišnje zabrane rada ponovno je otvoreno centralno Bogoslovno sjemenište u Splitu i Visoka teološka škola (danasa Katolički bogoslovni fakultet u Splitu), pa je 1963. mladi bogoslov student Pavao nastavio filozofsko-teološki studij u Splitu.

4. Nakon devetogodišnje sjemenišne, gimnaziske, bogoslovске i fakultetske priprave, koja objedinjuje ljudsko, duhovno, pastoralno i intelektualno sazrijevanje i rast, po rukama splitskoga i makarskog biskupa msgr. Frane Franića, u splitskoj crkvi Gospe od Zdravlja 29. lipnja 1967., primio je sakrament sv. reda, „po kojemu se u Crkvi do konca vremenâ nastavlja poslanje što ga je Krist povjerio apostolima: „sakrament apostolske službe“¹.

Svećenici „snagom sakramento reda (...) sudjeluju u općem poslanju što ga je Krist povjerio apostolima. Duhovni dar koji su primili ne pripravlja ih za neko ograničeno i usko poslanje, nego na najviše i opće poslanje 'sve do na kraj zemlje'² kako bi stalno bili „duhom spremni bilo gdje naviještati evanđelje“. Bio je toga duboko svjestan naš svećenik don Pave u trenutku svećeničkoga ređenja i na toj crti je ostao cijelog života i djeluje i danas.

Mladu misu je slavio na blagdan Gospe Karmelske, točno prije pedeset godina, na današnji dan u župnoj crkvi sv. Martina u Donjem Docu. Dobro se sjećam toga slavlja. Cijela župa se pripremala. Svi su župljani sudjelovali u uređenju crkve, organizaciji slavlja, probama župnoga zbora i pripremi svečanog obiteljskog stola u Gornjim Gornjanima u obitelji Banić, na vrtu ispred roditeljske kuće. Nezaboravno slavlje, veselje, oduševljenje! Bilo je vruće. Ali to nikome nije smetal! Mladomisnika je pozdravio dugim govorom mještanin don Ivan Banić najstariji (tri su don Ivana Banića iz Donjega Doca). Potom je naš ondašnji župnik don Duje Škarica iz Duća kraj Omiša, biranim riječima pozdravio mladomisnika i sve prisutne. Pod misom je zanosno propovijedao (čini mi se jedan cijeli školski sat!) pučki misionar isusovac pater Zvonko Majić. Ovo slavlje duboko se urezalo u pamćenje svih župljana i donijelo je obilne duhovne plodove. Malena župa Donji Dolac proslavila je nakon toga još osam mlađih Misa svojih sinova rođenih u Donjem Docu. A utemeljeno se nadamo se da će se taj niz nastaviti. Kroz posljednjih nekoliko stoljeća župa Donji Dolac dala je stotinjak svećenika, više istaknutih kulturnih i javnih radnika³, među kojima je i dr. Marijan Banić, don Pavin stric istaknuti liječnik u Hrvatskoj i kasnije u Buenos Airesu. Samo iz plemena Banić iz Donjega Doca poznata su nam imena devetnaestorice svećenika.

1 Katekizam Katoličke Crkve (KKC), 1536.

2 KKC, 1565.

3 Vidi: Nedjeljko MIHANOVIĆ, *Poljički Parnas*, Priko, 2005., str. 21-22.

5. Svećenička lađa našeg jubilarca otisnula se iz Donjodolačke župe i smjelo krenula na pučinu u nepoznato. U sveopćoj Crkvi bilo je to vrijeme završetka Drugoga vatikanskoga sabora. U domovinskoj Crkvi koja se nakon II. svjetskoga rata suočavala s teškim neprilikama zamjećivali su se skromni znakovi nade stanovnih popuštanja prema Crkvi. Činjenica da su naši biskupi, nakon upornih traženja, dobili putovnike da mogu otploviti u Rim na Sabor, značila je puno. Premda je tvrdi komunizam čeličnom rukom držao sve pod strogim nadzorom, između ondašnjih vlasti i središnjih crkvenih ureda u Rimu i našeg episkopata, šezdesetih godina XX. st., tražili su se novi putovi dijaloga i prostori djelovanja za minimalno poštivanje vjerničkih prava i slobodnoga isповijedanja vjere. Naša sjemeništa i samostani u to vrijeme bili su prepuni mladosti i života! U našim obiteljima koje se nisu bojale života, odzvanjala je svake večeri skladna i pobožna molitva ukućana. Zdrava obitelj utemeljena na prirodnome naravnome zakonu između muškarca i žene, blagoslovljena pred oltarom Gospodnjim – prava Crkva u malom, „kućna Crkva“, bila je i ostala naša snaga. Tamo gdje nema zdrave obitelji nema ni budućnosti ni Crkvi ni narodu.

Svojom nevidljivom rukom providnost je povela mladomisnika don Pavu u župu Trnbuse (1967.-1968.). Odatle je dva mjeseca posluživao i Nova Sela na Cetini. Od 1968.-1969. bio je župnik u Ravči, a od 1969. do 1974. upravljao je župom Vid kraj Metkovića. U toj župi je uveo struju u župnu kuću i crkvu, izgradio veliki crkveni toranj, napravio župnu čatrnju, itd.

Sve ono što je kroz sjemenišni i bogoslovski odgoj te fakultetski studij naučio, uz neminovne materijalne radove na župi, mlađi svećenik don Pave u školi života nastojat će pretočiti u praksi. I nije to išlo bez poteškoća, bez oluja i nevera... Ima li pod kapom nebeskom svećenika ili običnoga vjernika koji nije iskusio ono što i apostoli iz današnjega evanđelja? Ponekad nam se čini kao da se Bog povukao. Kao da je daleko. Kao da ga nema. Spava. A on, Isus, kojemu je don Pave povjerovao, za koga je pošao, koga ga je pozvao u svoju lađu, premda nevidljiv, bio je trajno i uvijek je u Crkvi prisutan.

6. Nakon pet godina zauzetog pastoralnog rada trebalo je ostaviti plodnu Neretvu, župu Vid, njegov novi zavičaj i dom. U pravome smislu izvesti na pučinu. Crkveni poglavari odredili su a don Pave je prihvatio pastoralnu službu župnika župe sv. Spasa u Mejašima u Splitu. Doseđavanjem stanovništva u Split nastajala su nova naselja koja su trebala pastoralnu skrb, objekte i

svećenike. Trebalo je osnivati župe, graditi crkve, stvarati nova središta pastoralnog djelovanja. Političke vlasti bile su neumoljive. Deklarativnu slobodu isповijedanja vjere nisu dosljedno poštivale u praksi. U Splitu nisu dopuštali izgradnju sakralnih objekata. A Crkva je nakon Drugog svjetskog rata bila opljačkana, razbaštinjena, obespravljena, bez vlastitih sredstava... U cijeloj poslijeratnoj Hrvatskoj, samo je u gradu Splitu, splitski biskup izbačen iz svoje rezidencije u koju se ponovno vratio tek u samostalnoj hrvatskoj državi 2004. godine. Nadbiskup Franić kucao je na vrata dobrotvornih ustanova po zapadnome svijetu, prikupljao sredstva. Kanonski je osnivao nove župe u Splitu i drugim novim naseljima u nadbiskupiji, imenovao je župnicima samoprije-gorne svećenike koji bi se na crno – bez dozvole nastanili u ilegalnim objektima i tu bi otvorili kapelice i počeli pastoralno djelovati. Nadbiskup je bio jasan i odlučan: „Naše je prirodno i božansko pravo živjeti. Nijedna vlast nam to ne smije i neće uskratiti. To je protiv ljudskog i božanskog prava! Mi ćemo otvarati crkve i kapelice prema potrebi naših vjernika koji moraju biti u svemu ravnopravni građani sa svima drugima. Spremni smo trpjeti i umrijeti ali nećemo odustati“. Odlučnost i hrabrost Nadbiskupa svima nam je imponirala.

Don Pave je iz Vida došao u Split i šest mjeseci je boravio u Nadbiskupskome sjemeništu s dekretom „Katehete grada Splita“ (od rujna 1974. do ožujka 1975.). U civilu je anonimno dolazio na periferiju grada u Mejaše, dok Nadbiskupija nije kupila kuću u kojoj se don Pave nastanio. Garazu u prizemlju preuređio je u kapelicu, započeо služiti misu, okupljati djecu i mlade, držati vjeronauk, providati bolesnike, pokapati preminule i organizirati novu župu. Vjernici su bili sretni da imaju svećenika u svojoj sredini. Vlasti su se grozile i svim sredstvima nastojale onemogućiti djelovanje Crkve. A don Pave je udario izvrsne temelje novoj splitskoj župi na Mejašima, organizirao duhovni, pastoralni život tisućama vjernika katolika. Iz naroda uzet, narodu poslan, vedroga duha i pun optimizma, živio je sa svojim narodom i s njime dijelio dobro i зло.

7. Don Pavine ljudske osobine i svećeničke vrline dobro su bile poznate crkvenim poglavarima. Nakon zahtjevne službe prvoga župnika sv. Spasa u Splitu u Mejašima, dekretom nadbiskupa Franića don Pave preuzima 15. rujna 1988. službu ravnatelja Nadbiskupskog sjemeništa u Splitu. Odgojiteljska služba svećeničkih kandidata uvijek je bila u Crkvi jedna od najdelikatnijih i najzahtjevnijih. Tu smo se ponovno susreli, on na službi ravnatelja a ja na službi duhovnika.

Osobno sam svjedok s koliko je pažnje, ljubavi i strpljivosti prionuo na posao u novoj službi na kojoj je ostao trinaest godina, do 2001. godine. Jedno od najturbulentnijih razdoblja u životu naše domovine svakako su godine urušavanja komunističkog sustava u Istočnoj Europi, stvaranje samostalne hrvatske države, krvavi Domovinski rat s mnoštvom izbjeglica i prognanika. Sve to duboko se odražavalo i na život u sjemeništu. Trebalо je prihvatiти sve sjemeništarce iz Dubrovnika koji su uslijed ratnih opasnosti morali napustiti grad i preseliti se u Split. Trebalо ih je i prehraniti. Trebalо je organizirati redoviti cjelodnevni život u tome odgojnemu zavodu kao da je u društvu sve u redu, a sve je bilo u ratnomu vihoru i plamenu. Nakon pedesetgodišnje okupacije Splitskoga sjemeništa, kad je sve devastirano i porušeno, Država je konačno vratila Crkvi bez ikakve nadoknade zgradu starog sjemeništa. Nadbiskup Jurić imao je veliko povjerenje u don Pavu i upravo u to vrijeme pristupilo se potpunoj obnovi i dogradnji starog sjemeništa. Nadbiskupijska klasična gimnazija otvorena je javnosti pa je u svojoj tristoljetnoj povijesti, kao feniks iz pepela, još više razvila svoju kulturnu i odgojnu ulogu u gradu Splitu i Južnoj Hrvatskoj. Na ovoj službi don Pave je ostao do svoga dolaska za župnika i dekana u Makarsku 2001. godine. U to vrijeme je imenovan monsinjorom, kanonikom prvostolnog kaptola u Splitu, članom Vijeća savjetnika splitsko-makarskome nadbiskupu, izvanrednim djeliteljem krizme... Aktivan je član više nadbiskupskih vijeća koja pomažu mjesnom ordinariju u upravljanju nadbiskupijom. Sve to bio je veliki i novi izazov za njega!

Isus je Bog bez obzira što o njemu drugi mislili i govorili. On je gospodar ljudske povijesti. Njemu se i vjetrovi i more pokoravaju. Njemu se moliti i u njegovo ime djelovati, širiti njegovu ljubav prema svakome čovjeku, to je trajni

program Crkve, to je eminentno poslanje svakog svećenika. Isusova božanska ljubav želi se trajno očitovati kroz ljubav i dobrotu svojih svećenika i svih vjernika. Ne možemo i ne kanimo ovdje danas nabrojiti sve što je kroz pedeset godina radio i danas radi ovaj zauzeti Božji čovjek, Kristov svećenik don Pave Banić. O njegovu šesnaestogodišnjem djelovanju ovdje u Makarskoj mogli biste svi Vi ovdje prisutni puno više reći. Čovjek se pita odakle mu snaga za to!?

8. Braćo i sestre! Svećeničko zvanje i djelovanje osobni je čin pojedinca iz vjere. To je odgovor Bogu u vjeri kojeg Crkva razlučuje te kandidata pripušta ređenju i povjerava mu pastoralno djelovanje. Biti svećenik može samo onaj koji vjeruje. „Ne izabrate Vi mene nego ja izabrah Vas i postavih Vas da idete i rod donosite i rod vaš da ostane te Vam otac dadne što ga god zaištete u moje ime“ (*Iv 15, 16*) Bog poziva na nasljedovanje. Čovjek u intimi svoga srca, u vjeri odgovara. Tu je tajna uspjeha svakog pastoralnog radnika. To se jednostavno vidi i prepoznaje je li on Božji čovjek i živi li iz vjere. Vjera bez molitve nema. Vjera se hrani molitvom. Stalnom i ustrajnom molitvom. Zajedničkom molitvom i osobnom molitvom u intimni i skrovitosti srca.

Pedeset godina vjernosti. Pedeset godina služenja s istim zanosom i žarom, u radosti srca i duše. Dragi don Pave, zahvaljujemo Bogu za Tebe. Čestitamo ti visoki svećenički jubilej. Zahvaljujemo Ti što si nam omogućio da možemo u zajednici vjernih razmišljati o svećeništvu, o daru svećeničkog zvanja. Tvoj zlatomisnički jubilej, pedeset godina Tvoga svećeništva nisu jef-tina pozlata godina nego su suho zlato. Neka Te dobri Bog krijepi i jača i dugo drži s nama i među nama u Gospodnjem vinogradu. Neka sve bude na veću slavu Božju! *Ad multos annos!*

Molitva u životu kršćanina

Sveta Ana, Lištane, 23. srpnja 2017., 11.00 sati

Mt 8, 13,16-17

Draga braćo i sestre

1. Uvod. U sinočnjem razmišljanju u Donjim Rujanima, u kontekstu priprave za proslavu sv. Ane naše nebeske zaštitnice i obilježavanja 25. obljetnice obrane Livna i cijelog ovog kraja od srbijske agresije, razmišljali smo o potrebi molitve za pokojne branitelje, o vrijednosti njihove žrtve, u svjetlu temeljne istine naše vjere Isusova uskrsnuća. Sveta Ana, sveti Joakim, svi sveci Staroga i Novoga Zavjeta, iz života Crkve do naših dana, veliki su upravo po tome jer su živjeli iz vjere, vjere u jednoga Boga (SZ), vjere u Oca Sina i Duha Svetoga (NZ). Teško si možemo i zamisliti kakova je bila vjera Isusove bake Ane, one, koja će roditi izabranu Djevicu, jedinu izuzetu od ljage istočnoga grijeha, koja će odgajati onu koja će biti Majka Sina Božjega, majka Spasitelja. Sva kršćanska objava nas uči da ljudi čvrste vjere su osobe velike molitve. Vjera se jednostavno hrani molitvom. Vjera i molitva idu zajedno. Ako li čovjek ne uzima potrebitu hranu, oslabit će. Ako li ne uzima tekućinu dehidririra. Slabi i polagano umire. To isto se događa i na duhovnome planu. Ako li čovjek ne moli, ako li ne moli kvalitetno, ako ne živi intenzivnim duhovnim životom, ako li ne provodi duhovnu higijenu, on malo pomalo umire, gubi duhovnu jakost u raznim pogibeljima i napastima.... Nažalost gubi i vjeru... I stoga je molitva izuzetno važna u životu svakoga kršćanina.

2. Što je to molitva? Kako moliti? Što nas Isus uči o molitvi? Što nas Crkva uči o molitvi?- pitanja su nad kojima se kratko želimo zaustaviti u našem razmišljanju.

2.1. Obično se kaže da je molitva uzdizanje srca i uma k Bogu. Sveta Terezija od djeteta Isusa zapisala je u svome duhovnome dnevniku: »Za mene je molitva zanos srca, jednostavan pogled bačen prema nebu, usklik zahvalnosti i ljubavi u kušnji kao i

u radosti»¹. Sveti župnik Arški kaže da je molitva sjedinjenje duše s Bogom. Sveti Ivan Damašćanski tvrdi: «Molitva je uzdignuće duše k Bogu ili traženje primjerenih dobara od Boga»².

Kako bi bolje razumjeli što je to molitva, najbolje je da se zaustavimo kod Isusa - našeg božanskoga učitelja i da vidimo što je molitva značila u njegovome životu.

2.2. Isus je stalno molio i upozoravao na molitvu. Evanđelist sv. Luka piše za Isusa: «A on se sklanjao na samotna mjesta na molitvu»(Lk 5,16). Isus moli uvečer kasno i ujutro rano. Nakon što bi otpustio narod i apostole on se povlači na samotna mjesta na molitvu. Dok je molio, na rijeci Jordanu kod krštenja, rastvorilo se je nebo i sišao je na njega Duh Sveti «dok se molio» (Vidi Lk 3,21). Videći koliko moli, kako moli i što molitva znači za njega, na nekom drugom mjestu apostoli od njega traže da ih nauči moliti. On ih tada uči molitvu Oče naš (Usp. Lk 11,1). Evanđelist sv. Matej bilježi kako je u jednom trenutku Isus izrekao molitvu zahvale Ocu što je Radosnu vijest objavio malenima (Vidi Mt 11,25-27). Prije važnih - ključnih dogadjaja, Isus se povlačio i po cijelu noć provodio je u molitvi. Prije nego li će izabrati svoje apostole cijelu noć je proveo u molitvi (Vidi Lk 6, 12: «I provede noć moleći se Bogu»). Dok je molio na gori Taboru «izgled mu se lica izmjenio, a odjeća sjajem zabilistala» (Vidi Lk 9,29). Na grobu umrlog mu prijatelja Lazara Isus izgovara spontanu molitvu. (Vidi Iv 11, 41-42). U Getsemanskom vrtu bacio se na zemlju te u tjeskobi moli. Oblijevaju ga kaplje krvavoga znoja (Vidi Lk 22,41-44). A na posljednjoj večeri izgovorio je dugačku prekrasnu molitvu za sebe, za apostole i uopće za Crkvu.

1 KKC 2558.

2 Vidi KKC 2559.

2.3. Isus je tražio izričito da apostoli i svi koji njega slijede mole. Poznate su Isusove riječi što ih je zabilježio sv. Matej: «Ištite i dat će Vam se! Tražite, i naći ćete! Kucajte i otvorit će Vam se!» (Vidi Mt 7,7). A u Getsemaniju izričito kaže: «Molite da ne padnete u napast» (Vidi Lk 22, 40).

2.4. ISUS JE OBEĆAO DA ĆE MOLITVA BITI USLIŠANA. «Doista tko god ište, prima; tko traži nalazi; I onomu koji kuca otvorit će se» (Mt 7,8).

Isus nadalje to potkrjepljuje i usporedbama o Ocu, koji će uvijek dobre darove davati djeci (Mt 7,11): «Ako dakle Vi, iako zli, znate dobrim darima darivati djecu svoju, koliko li će više Otac s neba obdariti Duhom Svetim one koji ga zaištu!» (Lk 11,13).

O udovici koja uporno traži od odvjetnika da je zaštiti: «Neće li onda Bog obraniti svoje izabrane koji dan i noć vapiju k njemu, sve ako i odgadja stvar njihovu? Kažem vam, ustat će žurno...» (Lk 18,7-8); zatim o farizeju i cariniku (usp Lk 18,9 its.); o čovjeku koji kasno u noći traži kruha od susjeda: «Kažem vam: ako i ne ustane da mu dadne zato što mu je prijatelj, ustat će i dati mu što god treba zbog njegove bezočnosti. I ja vama kažem: Ištite...» (Lk 11,8-9).

2.5. Isus takodjer uči kako treba moliti. Cilj molitve mora biti kraljevstvo Božje. Tražimo li to, dobivamo i sve ostalo (Vidi Mt 6,33). Da nam molitva dopre do Boga treba oprostiti svima i sa svima se pomiriti (Usp Mk 11,25). Moliti treba ponizno, a to znači iskreno. Ne smijemo se praviti veliki pred Bogom. Nije Bog naš dužnik koji nam mora uzvratiti ono što ga molimo, zato što smo mi dobri. Sve što imamo i sve što smo učinili od njega smo primili (Lk 18,9 itd). Molitva treba biti ustrajna, stalna, postojana. Za ustrajnu molitvu potrebna je vjera. «Kad Sin čovječji, ponovno dodje, hoće li naći vjere na zemljiji?» (Lk 18,8). «Sve što god molite i zaištete vjerujte da ste postigli i bit će vam!» (Mk 11,24). Moliti treba u osami svoje sobe (Vidi Mt 6,6). Moliti treba i u javnosti kao Isus. Ali od molitve nikada ne smijemo praviti sredstvo osobne promocije, nekakove prednosti pred Bogom i pred drugima.

Molitva je Isusu toliko na srcu da on uporno traži od apostola da mole. Obećava uslišanje molitava. Uz zapovijed ljubavi, čini se da je molitva bila Isusova velika oporuka njegovim učenicima.

«I što god zamolite u moje ime, učiniti će, da se proslavi Otac u Sinu. Ma što me zamolili u moje ime, ja će to učiniti» (Iv 14,13-14). Isus obećava da će i on sam moliti za svoje vjernike: «Ja će moliti Oca, i dat će vam drugog Branitelja» (Iv 14,6). «Niste vi izabrali mene, nego sam ja vas izabrao.... da vam dadne Otac što zamolite u moje ime» (Iv 15,16). «Zaista, zaista, kažem vam, ako što zamolite od Oca u moje ime, dat će vam. Do sada niste ništa u moje ime molili. Molite, i primit ćete da vaša radost bude potpuna» (Iv 16,23-24). Tko od kršćana, Isusovih učenika, koji Isusa prihvata cjelovito, može prijeći olako preko tih Isusovih riječi!?

3. Crkva je kroz sva vremena prihvatile molitvu kao bitnu sastavnici svoga poslanja.

3.1. Prva Crkva je vjerovala i činila Isusova djela. Nakon molitve i iščekivanja silazi Duh Sveti nad apostole (Dj 1, 14). Po molitvi Petar je čudesno izbavljen iz tamnice. Po molitvi on ozdravlja hromoga, oživljuje Tabitu, obraća pogane i Židove. Po molitvi i sveti Pavao čini velika čudesa i znakove. Sv. Pavao i sam potom piše: «Molite bez prestanka, u svemu zahvaljujte!»(1 Sol 5, 17-18). Apostoli su se posvetili samo molitvi i propovijedaranju (Dj 6,4). Djela apostolska nas izvješćuju o četiri osobine mlade pouškrsne Crkve: «Bijahu postojani u nauku apostolskom, u zajedništvu, lomljenju kruha i molitvama» (Dj 3,42).

3.2. VAŽNOST MOLITVE Crkva je isticala na lokalnoj i univerzalnoj razini kroz sva stoljeća sve do danas.

Drugi Vatikanski Sabor je više puta i na više mjesta govorio o molitvi. Ovdje ističemo samo nekoliko mjesta iz Saborskih dokumenata koji izrastaju iz Objave i dvomilenijskog iskustva Crkve koja slavi svete tajne i privodi ljude k svetosti.

Moliti treba bez prestanka. Samo Bog može dati uspjeh i napredak apostolskoga

djela svećenika i biskupa. Isus je rekao jasno «Bez mene ne možete ništa učiniti»³. A kad su apostoli uspostavljali nove djakone, da bi se djakoni posvetili posluživanju kod stolova i brizi za potrebne, kažu Djela apostolska, apostoli za sebe kažu: «A mi ćemo se posvetiti molitvi i službi propovijedanja» (*Dj 6,4*). Drugi Vatikanski Sabor nadalje tvrdi da molitva spada na opće svećeništvo vjernika. Svi kršćanski vjernici su pozvani i potiču se na molitvu. Saborski oci doslovno kažu: «Zato neka svi Kristovi učenici, ustrajući u molitvi i hvaleći Boga (*usp. Dj Ap 2,42-47*) prikazuju sebe kao živu, svetu, Bogu ugodnu žrtvu (*usp. Rim 12,1*) neka po svoj zemlji svjedoče o Kristu i opravdaju svoju nadu u vječni život pred onima koji to traže (*usp. 1 Petr 3,15*)»⁴. «Kristovi sljedbenici, pozvani su od Boga ne po svojim djelima, nego po odluci i milosti njegovoj, i opravdani u Kristu Gospodinu, postali su po krštenju vjere uistinu Božja djeca i dionici Božanske naravi, i zato uistinu sveti. Oni dakle moraju uz Božju pomoći živeći držati i usavršiti svetost koju su primili»⁵. «A budući da svi činimo mnoge pogreške (*usp Jak 3,2*) neprestano trebamo Božje milosrdje i svaki dan moramo moliti: 'I oprosti nam dugove naše' (*Mt6,12*)»⁶.

Molitva je neophodna je da bi rasla ljubav⁷, ne bilo kakova ljubav nego kršćanska ljubav, ljubav koja svoj izvor i smisao ima u Bogu. Nema širenja evanjelja, nema dobrog odgoja u vjeri, dobrog kršćanskog odgoja u obitelji bez molitve. Molitva je sredstvo apostolata⁸. I zato i vjeronauk, onaj školski konfesionalni, ili onaj župni, ili kateheze ukoliko isključuju molitveni život, molitvenu praksu SU JALOVI, BEZUSPJEŠNI. Možda upravo ovdje valja tražiti razloge zašto nam puno

mladih nakon sakramenta potvrde, umjesto da budu još aktivniji i zauzetiji članovi Crkve, oni napuštaju Crkvu?! Udaljavaju se od Crkve!

Molitva pomaže u promicanju u poniranju u Kristovo otajstvo spasenja⁹. Ona jednostavno otvara oči srca i razuma za bolje razumijevanje, shvaćanje i prihvaćanje otajstava naše kršćanske vjere. Apostoli su ustrajali u molitvi¹⁰. I u zgodno i nezgodno vrijeme. Treba steći duh molitve¹¹. Treba ga crpiti iz izvora pobožnosti¹². Treba ga usavršavati kroz cijeli život¹³. Molitvu napose treba njegovati u sjemeništima¹⁴. Molitva je vlastitost redovnika¹⁵. Liturgijsko sudjelovanje je takovo da se u njemu postiže iskrena molitva¹⁶.

4. Svi kršćanski velikani kroz povijest bili su nadasve ljudi molitve. Bez molitve je nemoguće biti nastavljač Isusova djela u Crkvi, bio to biskup, svećenik ili katolički vjernik. Zato su sveci ponajprije učitelji molitve.

Sveti Benedikt je to izrazio pravilom «*Ora et labora*» «*Moli i radi*». Velika je napast u Crkvi da se ovo okrene pa da se kaže «*labora et ora*» «*radi i moli*». A najpogubnije je ako li se ostane samo na onome «*labora*» – «*radi*» bez riječi moli. Iskustvo vjere dolazi iz molitve.

O svetoj Ani ili bilo kojem drugome svecu, možemo imati više ili manje podataka iz života. Jedno je sigurno da je bila velika moliteljica. Primjer svim kršćanima, poglavito bakama koje zacijelo i danas

3 Usp. SC 86.

4 LG 10.

5 LG 40,2.

6 LG 40,3.

7 LG 44.

8 AA 16.

9 Vidi PO 14.

10 SC 86.

11 PO 5.

12 PC 6.

13 PO 5.

14 OT 8.

15 LG 44.

16 PO 5.

imaju veliku ulogu i poslanju u kršćanskome odgoju unučadi dok roditelji rade.

Prije nekoliko godina u Hrvatskoj crkvi sv. Jeronima u Rimu, jedan naš čovjek koji je pod stare dane došao živjeti svojoj djeci u Rim, prije svoje smrti dao mi je napisano svoju molitvu koju je naslovio DEVET BLAŽENSTAVA PRIJATELJIMA STARACA¹⁷. Evo kako je jedan priprosti čovjek, seljak, radnik, otac obitelji, praktični vjernik sročio svoju molitvu.

1. Blagoslovljeni koji razumiju moj spori korak i drhtavu ruku.
2. Blagoslovljeni koji već znaju da mi uši s mukom razabiru riječi.
3. Blagoslovljeni koji kao da prihvaćaju moj oslabljeni vid i tromi duh.

4. Blagoslovljeni koji su odvratili oči kada sam jutros prevrnuo svoju kavu.

5. Blagoslovljeni koji se sa smješkom zaustavljuju da bi trenutak pročavrili sa mnom.

6. Blagoslovljeni koji nikada ne kažu: «Danas ste to već dva puta ispričali».

7. Blagoslovljeni koji gledaju u meni biće dostoјno ljubavi i poštivanja a ne napuštenoga starca.

8. Blagoslovljeni koji pogadjaju da nemam više snage nositi svoj križ.

9. Blagoslovljeni koji svojom ljubavlju zasladjuju dane što mi još preostaju na ovom posljednjem putu k Očevoj kući.

A što drugo nego reći s Isusovim učenicima, Gospodine nauči nas moliti. Amen.

---

17 Auktor teksta je Mato Lukić iz Hrvatske. Ovaj tekst je nastao 19. travnja 1990. godine. Auktor ga je predao rektoru Bogdanu u Hrvatskoj crkvi sv. Jeronima u Rimu.

Treće regionalno hodočašće vojske i policije

Sveta Marta, Svetište Gospe Sinjske, 29. srpnja 2017., 11.00 sati

Pnz 6, 3-9; 1 Iv 4, 7-16; Ps 34 (33),2-3.4-5.6-7.8-9.10-11; Iv 11, 19.-27;

UVOD U MISU

Poštovani i dragi vojnici, policajci, branitelji, braća i sestre u kršćanskoj vjeri, dragi vjernici, Treće regionalno hodočašće u svetište Gospe Sinjske hrvatske vojske, policije i hrvatskih branitelja, na kraju mjeseca srpnja odvija se u vrijeme neposredne priprave za proslavu u Kninu:Dana Pobjede i Domovinske zahvalnosti, Dana hrvatskih branitelja i proslavu blagdana zaštitnice Vojnog Ordinarijata (Vojno-policajski biskupije) Gospe velikog hrvatskog krsnog zavjeta. Ovim hodočašćem danas započinje ciklus hodočašća u svetište Gospe Sinjske - ususret svetkovini Velike Gospe koja se u našoj Domovini slavi izuzetno svečano. Tradicionalno, u Južnoj Hrvatskoj Gospino svetište u Sinju i ove godine postat će velika ispovjedaonica i najposjećenije središte Marijinih štovatelja.

Radujemo se što su danas s nama na hodočašću: Gradonačelnica Sinja gospođa Kristina Križanac; Načelnik glavnog stožera oružanih snaga Republike Hrvatske general zbora Mirko Šundov; Zapovjednik Hrvatske ratne mornarice kontra-admiral Predrag Stipanović; Načelnik policijske uprave Splitsko-dalmatinske Slobodan Maretić; Glavni policijski savjetnik Ivica Franjić; Generalni vikar o. Jakov Mamić i biskupski vikari Vojnog Ordinarijata don Marko Medo i fra Frano Musić, vojni i policijski kapelani i ostali svećenici.

Zahvalni smo domaćinima u osobi gvardijana sinjskog samostana fra Petru Klapežu što nas i ove godine radosno primaju u svome samostanu u Gospinome svetištu.

Na osobit način izražavamo radost što se u Gospin grad Sinj vratila hrvatska vojska i što je dio njih danas ovdje s nama. Prije nekoliko dana

inaugurirana je i blagoslovljena sinjska vojarna. Pod Marijinu zaštitu stavljamo sve Vas i Vaše djelovanje ovdje u Sinju.

Okupljeni u kršćanskoj vjeri, svjesni svojih ograničenja, nesavršenosti, nedostataka, molimo dobrogoga Boga da nam oprosti sve naše krive, nevjernosti. Pokajmo se za svoje grijeha te čista srca pristupimo k oltaru Gospodnjem.

HOMILIJA

Draga braće i sestre

1. Vjerujem da smo svi mi ovdje okupljeni gledali film "Deset Božjih zapovijedi" ili koji drugi film koji prikazuje starozavjetni lik, Mojsija koji izvodi svoj narod iz egipatskoga ropstva. Mojsijev lik je nepresušno vrelo inspiracije mnogih umjetnika sve do naših dana.

Prva poslanica - prvo čitanje u ovoj svetoj misi, uzeta iz knjige Ponovljenog Zakona, predstavlja nam Mojsija - Božjeg izabranika na njegovome zadatku. Stavio se na čelo povorke kao vođa i kao zapovjednik. Vodi svoj narod kroz Sinajsku pustinju u obećanu zemlju. Put je dug, mukotrpan, nesiguran, izložen mnogim nevoljama. Najteže nevolje su one koje dolaze iznutra: sumnje, mrmljanja, pa i pobuna. "Izveo si nas od egipatskih punih lonaca i doveo u pustinju da pomremo od gladi" - prigovarali su mu njegovi sunarodnjaci. On je pak čovjek od krvi i mesa sa svim svojim potrebama, ograničenjima... Svoju sigurnost i svoj program temelji u Bogu. S njim komunicira izravno u molitvi, tišini, u intimi i dubini svoga srca. Božja riječ za njega je svjetiljka njegovim nogama na životnim stazama. Oslanja se na Boga. U razmišljanju u osami osluškuje njegov glas. U svemu želi izvršiti njegovu volju. Tu su temelji njegove upornosti, izdržljivosti, odlučnosti da ostvari životni zadatak i plan što ga Bog pred njega stavlja.

Mojsijev kratki govor iz današnje poslanice, događa se nakon njegovog iskustva Božje blizine i prisutnosti u gorućem grmu na brdu Sinaju i primanja kamenih ploča saveza s Bogom - Deset Božjih zapovijedi. Zapovijedi su to koje čovjek osjeća duboko upisane u ljudsku narav kao prirodni zakon ponašanja. I stoga nije nikakovo čudo što ćemo ih naći u biblijskoj objavi, u kršćanstvu ali isto tako i u religijama dalekog Istoka kao norme ponašanja. Još i više, u svakodnevnom susretu s onima koji se izjašnjavaju kao agnostiци ili nevjernici, prepoznajemo također Božji prst upisan u moral i etiku tih ljudi naših sugrađana.

Svjestan je Mojsije koliko su njegovi sunarodnjaci kontaminirani politeizmom egipatskih faraonskih dvorova, upornim pobožanstvenjenjem ljudskih stvorova, prirodnih pojava, životinja, predmeta i stvari, pa im stoga uporno ponavlja: "**Gospodin, Bog naš, Gospodin je jedini! Zato ljubi Gospodina, Boga svoga, svim srcem svojim, svom dušom svojom i svom snagom svojom!** Riječi ove što ti ih danas naređujem neka Ti se urežu u srce! Napominji ih svojim svinovima. Govori im o njima kad sjediš u svojoj kući i kad ideš putem, kad lijegaš i kad ustaješ".

Mojsije, svjestan korumpiranosti ljudske naravi, svjestan zavodljivosti idolima ovoga svijeta, ide i dalje još konkretnije govori: "**Priveži ih na svoju ruku za znak i neka ti budu kao zapis među očima! Ispisi ih na dovratnicima kuće svoje i na vratima svojim!**" (Pnz 6,4-9). Možemo i zamisliti kako je grmio ove riječi nakon što se vratio s brda gdje je boravio četrdeset dana u Božjoj prisutnosti, a njegovi sunarodnjaci su napravili zlatno tele i njemu su se počeli klanjati. "**Priveži ih na svoju ruku za znak i neka ti budu kao zapis među očima! Ispisi ih na dovratnicima kuće svoje i na vratima svojim!**" (Pnz 6,4-9).

2. Autor druge današnje poslanice je sveti Ivan koji ima bogato i dugo iskustvo života s Isusom i njegovom majkom. On je onaj učenik koji je ustrajao do kraja biti s Isusom i u najtežim trenutcima Isusova života. Ostao je s njime i na Golgoti sve do Isusove smrti. Jedini je od apostola koji je umro naravnom smrću u dubokoj starosti. Svoje evanđelje - po Ivanu, i poslanice kao i Apokalipsu piše iz vlastitog iskustva duboke povezanosti s Isusom. On je sam svjedok događaja s Isusom. Ima također bogato iskustvo života mlade Crkve Djela apostolskih u židovskome okruženju i potom u grčko-rimskome ambijentu i kulturi u Maloj Aziji. Svi njegovi tekstovi u Novome zavjetu, pisani po sjećanju, prožeti su dubokim iskustvom susreta sa živim Bogom u osobi Isusa Krista i poslije u vjeri. Sveti Ivan je propovjednik Boga ljubavi. U ovoj poslanici donosi kratku definiciju Boga, vjerojatno najkraću i najsavršeniju: "**Bog je ljubav i tko ostaje u ljubavi, u Bogu ostaje i Bog u njemu**". Ljubav se ne može opisati, nacrtati, predočiti, izmjeriti nijednom mjerom... Ljubav se može osjetiti. Tu je tajna i tu je velika istina naše vjere. Kad želimo Boga opisati, približiti, predočiti drugima, dokazati njegovu egzistenciju osjećamo koliko smo nemoćni, ograničeni, koliko su naše riječi nedostatne, slabe... Put spoznaje Boga - upoznavanja Boga je svakako i razumski put i zato studiramo filozofiju i teologiju i njima srođne pomoćne znanosti... Međutim lakši put upoznavanja Boga je iskustveni, u našoj osobi, u

našemu biću... To je put života u ljubavi, po ljubavi... Bog se očituje u čovjeku i po zakonu ljubavi. U drugome čitanju Ivan nas poziva na život u ljubavi. „**Ljubimo jedni druge jer ljubav je od Boga**“. Istinska, nesebična, altruistička ljubav, čista ljubav, bez interesa je od Boga. Bog joj je izvor i ishodište... I potom nadodaje: „**Boga nitko nikada ne vidje. Ako ljubimo jedni druge, Bog ostaje u nama, i ljubav je njegova u nama savršena**“. Kršćanstvo je, braćo i sestre, vjera ljubavi. Čovjek kršćanin je biće ljubavi. Ako li se u našem svakodnevnom ponašanju ne očituje Božja ljubav, onda smo loši kršćani. Dobro je stoga, kad smo na hodočašću, kao što je ovo današnje, da ispitujemo vlastitu savjest pod ovim vidom: Kako se Božja ljubav očituje u mome životu, najprije u vlastitoj obitelji, prema bračnom drugu, prema vlastitoj djeci, a onda i u mome profesionalnom radu, prema osobama koje je providnost stavila na moj životni put u svakodnevnom, profesionalnom djelovanju?

Djela apostolska bilježe divno svjedočanstvo iz života prvih kršćana. Za njih pogani govore: „Gledajte kako se ljube. Gledajte kako se poštiju. Gledajte kako su vjerni u bračnome životu. Gleajte kako poštaju nerođeni život. Gledajte kako djecu odgajaju u stezi i čestitosti. Gledajte kako se međusobno pomažu. Gledajte kako obiteljske različitosti rješavaju mirnim putem, a ne galamom, nasiljem i rastavama. Gledajte kako se iskreno raduju radi uspjeha drugih, bez zavisti.“ I mnogi pogani su, i uz opasnosti pod vlastiti život pristupali kršćanskim zajednicama jer su i sami željeli biti kao oni koji su upoznali Boga ljubavi i koji žele živjeti po zakonu ljubavi. Još u ranim stoljećima za kršćane se tvrdi: „Žive u svijetu, ali nisu od svijeta!“

3. Evangelje koje smo malo prije slušali Crkva predlaže svojim vjernicima za razmišljanje na blagdan svete Marte. Kalendarski je danas blagdan svete Marte.

Premda smo na hodočašću, u Marijinom svetištu, i slavimo obrazac sv. Mise od Blažene Djevice Marije, za misne tekstove smo uzeli one od sv. Marte. Zašto? Stoga jer nas primjeri svetaca jasno ohrabruju na životnome putu vjere, bez obzira na iskušenja.

Evangelja ne donosi nam puno informacija o identitetu Marte i Marije i njihova brata Lazara. Ivan evanđelist predstavlja dvije sestre koje žive u Betaniji, nedaleko od Jeruzalema, a izveštaj o uskrsnuću njihova brata Lazara pomaže nam da ih bolje upoznamo. Između njih i Isusa vladala je čvrsta prijateljska veza: „**A Isus ljubljaše Martu i njezinu sestru i Lazara**“ (Iv 11, 5). Ta veza prijateljstva njihove obitelji s Isusom bila je toliko

čvrsta da su sestre javila Isusu o Lazarovo teškoj bolesti na smrt: „Gospodine, evo onaj koga ljubiš, bolestan je“ (Iv 11, 3). Najznačajnije Isusovo čudo učinjeno u javnosti dogodilo se na traženje Marte i Marije. Ono i potvrđuje duboku prijateljsku povezanost Isusa s Lazarom, Martom i Marijom.

U svijetu ovih riječi možemo bolje razumjeti zašto se Isus zaustavio i zašto je tako srdačno primljen u njihovoj kući. Obje sestre žarko želete njegov posjet. Učitelj je često doživljavao neprijateljstvo koje se očitovalo po ulicama i mjestima kamo se kretao. Radovao se iskrenoj i srdačnoj dobrodošlici koje je uvijek doživljavao u Betaniji. U tome ambijentu se mogao malo odmoriti, prikupiti snage za nova putovanja. Mogao je također iskusiti – doživjeti radost i zahvalnost ljudi za njegovu prisutnost i puno utješnih riječi i gestaza njegove riječi.

Kuća u kojoj je bio primljen sadržavala je znak da njegov dolazak i boravak među ljudima nije bio samo znak protivljenja i odbijanja: nalazio je dobrohotne sredine u kojima je Radosna vijest prodirala u ljudska srca i njih je preoblikovala. Prijateljske veze nastale u Betaniji bile su realnost koja nagovješće veze ljubavi koje bi trebale ujediniti čovječanstvo s Bogom. Isus je cijenio prostor u jednoj kući koja bi mogla postati prva osnovna stanica Crkve u kojoj je prepoznat, priznat i čašćen kao jedini Učitelj.

Evangelje nam pokazuje kako dvije Lazarove sestre, Marta i Marija, prihvaćaju Krista u vlastiti dom, svaka na svoj način. Marija ga prihvata kao Učitelja kojeg želi slušati, čuti: sjela je do nogu Isusovih i slušala njegovu riječ (usp. Lk 10,39). Učenik koji želi slušati nauk od nekog Učitelja sjeda do njegovih nogu. Tako može, s poniznom poučljivošću, prihvati (skupiti) vjerno sve riječi što izlaze iz usta Učitelja i usvojiti njihov sadržaj. U Isusovim govorima, Marija je prepoznala Božju riječ, prilagođenu njoj da ju razumi. Hranila se strastveno naukom što ga je primala i mogla je zaboraviti sve drugo, jer je bila posve slobodna od domaćinskih briga: njezina sestra Marta se posvetila pripremanju večere. Puna ljubavi i i poštovanja prema gostu željela ga je lijepo primiti, počastiti. Marija je mogla misliti samo na riječi koje su podizale njezin entuzijazam. Osjećala se privilegiranom s jedinom obvezom, da primi Isusa. To je bio privilegij u tim okolnostima: shvaćala je da je to dar kojeg prima odozgo. Ovaj prilegij je odgovarao težnjama njezinog karaktera, i vodio ju je k razmišljanju, razmatranju, kontemplaciji.

Karakter Marte je posve drugačiji. To je karakter gospodarice doma. Različitost karaktera, upotrebljen je od božanskog plana jer su se one popunjavale (kompletirale) za prihvatanje

Učitelja: s jedne strane je slušateljica vrlo pažljiva, koja želi sve Isusove riječi koje zaslužuju da ih se sačuva, zapamti i da se o njima meditira. S druge strane je osoba koja je mogla pripremiti obrok dostojan izuzetnoga gosta.

U Marti i Mariji pronalazimo i sami sebe u našem pristupu Isusu i njegovome nauku. Nje-

govu riječ poput Mojsija i Ivana pažljivo slušamo, o njoj razmišljamo – kontempliramo. I nju onda pretačemo djelotvorno u praksi. Dao Bog da bi nas sve ovo hodočašće približilo još više Božjoj riječi i pomoglo nam da ju svakodnevno pretačemo u praksi.

Pokorničko bogoslužje

Gospin Bunarić, Subotica, 26. kolovoza 2017., subota, 19.00 sati

*Preuzvišeni gospodine biskupe Ivane
bračo svećenici
poštovani i dragi vjernici*

1. Svaki put kad razmišljamo o grijehu u sklopu pokorničkog bogoslužja i uopće prije isповijedi mi se vraćamo k sebi. Ne bavimo se promišljanjima o našem grješnom svijetu ili o zlu u društvu, nego gledamo u same sebe u svjetlu Božje objave. U svjetlu Božje riječi i Božje volje želimo promatrati sebe „očima Božjim“ onako kako nas Bog vidi. I pri tom redovno molimo za milost, da spoznamo korijene grijeha u našem životu. Pokorničko bogoslužje u sklopu proslave velikog blagdana, župne svetkovine, odlična su prigoda za jedan dublji ispit savjesti, za redovitu - običnu, ili godišnju sv. isповijed. U ovom promišljanju promatramo grijeh općenito a onda ćemo zaključiti s kratkim ispitom savjesti.

2. Svima nam je jasno da *grijeh nije središte kršćanske poruke*. Isus je svoj cijeli život posvetio naviještanju radosne vijesti o kraljevstvu Božjem, o Božjoj ljubavi i brizi za sve nas. Njegovo propovijedanje ima novi ton, koji se razlikuje od onog što se čulo kod Ivana Krstitelja koji je prozivao ljude jer su uživali u samodostatnosti i pozivali se na to da su Abrahamovo potomstvo, pa ih je upozoravao na predstojeći sud: Sjekira je stavljen na korijen stabla (usp. Mt 3, 7-10). Isus je govorio novim jezikom; njegove ključne riječi su *ljubav i radost* tako da na koncu on može reći: „To sam vam govorio da moja radost bude u vama i da vaša radost bude potpuna“ (Iv 15, 11). To je atmosfera svega kršćanskog života, to je razlog i duh našeg razmišljanja o grijehu.

Kao kršćani, „izlazimo iz sebe“ i na grijeh pokušavamo gledati Božjim očima. Bog je „tako ljubio svijet da je dao svoga Sina Jedinorođenca da nijedan koji u njega vjeruje ne propadne nego da ima život vječni“ (Iv 3, 16). Bog nadilazi

grijeh. On je veći od grijeha. On nas grli svojom ljubavlju u svoj našoj satrvenosti i slomljenošću grijehom. Njegova ljubav i moć natkriljuje sav naš slomljeni i pali svijet. Katkada se osjećamo bespomoćni i posve shrvani u svijetu podjela, zla i grijeha. Valja odmah kazati da to nije Isusov duh. To nije Isusov duh koji se neustrašivo i hrabro borio protiv sila tame i konačno ih svladao kao Uskrsli Gospodin. U našem razmišljanju o grijehu potrebno nam je stalno to radosno jamstvo. Ne možemo se suprotstaviti mraku zla ako nam nije osigurana Božja milosna stvaračka snaga koja će nas ozdraviti, koja će obnoviti svijet. „Bewz mene ne možete ništa učiniti“.

No bilo bi jednakopasno podcijeniti *ozbiljnost grijeha*. Neki su skloni da grijeh svedu na propuste u društvenim odnosima ili na psihološke zapreke koje nam priječe da se uredno uključimo u društvo. Zajedno trebamo mnogo učiti od društvenih i psiholoških znanosti koje proširuju spoznaje ljudskog ponašanja i silno ih obogaćuju. Ne možemo se i ne smijemo zadovoljiti jednostavnom klasifikacijom ljudskih čina na dobre i zle. Svaki i svaka od nas u svim svojim djelima, stavovima, javnima i skrovitim, izričemo i pokazujemo nešto od onog temeljnog usmjerenja svoga života. Naši čini imaju duboku dimenziju koja pripada samoj biti naše osobnosti, kojom se odnosimo prema bližnjem, prema čovjeku i društvu. Naša djela čine naš život u svijetu pozitivnim, izgrađujućim, konstruktivnim ili pak nas osiromašuju a time onda potkapaju i ugrožavaju jedinstvo i slogu među ljudima. U ovoj pripravi za sv. isповijed mi se bavimo i tom dubokom dimenzijom naših čina. Da li dopuštamo destruktivnim silama da produ u naše srca i da nas tako osvoje i pridobiju za rušilačko zlo koje preplavljuje svijet i čovjeka?

Postoji još jedna opasnost. Mnogi se u svom srcu potajno *divee zlu, općarani su zlom*. Promislimo samo na napise u novinama, na teks-

tove, slike i govor u drugim sredstvima javnog priopćavanja koliko li se u javnome prostoru posvećuje pažnje zločinima i nasilju a koliko se pažnje i prostora daje dobru i uopće pozitivnim vrijednostima. Dakako, zlo se često osuđuje, no njegovo predstavljanje i prikazivanje u medijima hrani očekivanja ljudi koji sa zločinom povezuju odvažnost, hrabrost, snagu, stvaralačku maštu; Kreposti i vrline najviše i najčešće se ističu u nekrolozima; Istovremeno u dušama mnogih kreposti i vrline se povezuju s dosadom, konformizmom i tradicionalnim običajima. Zlobno se znade primijetiti da je nebo (raj) dobro mjesto, a pakao neugodno, no da će društvo u paklu biti mnogo zanimljivije nego u nebu. Takva izokrenuta, romantična slika o grijehu nasuprot dobru je opasna, poglavito za mlade. Važno je i prevažno isticati i pokazivati kako su zločini i nasilja kukavički bijeg od konstruktivnog rada i zalaganja, otuđenje čovjeka od samoga sebe. Sam Isus može nam biti najveći primjer. Bio je optužen za mnoge prijestupe, neobdržavanje zakona, da jede s izjelicama i pijanicama. Ipak, nitko ga nije nazvao dosadnim. Da on nije bio izazov koji uznenimira ljudsku savjest, ne bi bio ubijen.

3. Što je to grijeh? Pravi odgovor na krive, lažne i zavodljive poglede o grijehu, mora doći iz dublje spoznaje u to što grijeh stvarno jest. Grijeh se često definirao kao kršenje Božjih zapovijedi. To je istina; Ali to nam zvuči previše individualistički i legalistički, i to ne izražava svu zbilju grijeha. Dublu duhovnu svijest i spoznaju o grijehu izražavamo ako grijeh opišemo kao *odbijanje Božje ljubavi*. Bog nije zakonodavac koji nalaže da se vrše zapovijedi uz sankcije. Naš Bog nije „snajperist“ koji čeka da prekršimo zakon, da sagriješimo kako bi nas odstrijelio. On nas okružuje i vodi svojom ljubavlju kojoj kao bića stvorena na njegovu sliku moramo odgovoriti. I taj opis ostaje u sferi individualnog odnosa prema Bogu, koji ne uključuje sav naš život. Za mnoge je to neuvhvatljivo. To bi mogao biti jedan od razloga zašto se kod toliko ljudi smanjuje osjećaj za grijeh. Na grijeh moramo gledati očima evanđelja: grijeh je rušilačka i otrovna sila koja prožima naš svijet, prodire u naša srca, uključuje se u naše društvo, u društvene strukture, u politiku, u privredne sustave; I tako grijeh postaje grijehom svijeta, grijehom struktura. I to je vrlo opasno.

Grijeh ima svoje korijene u ljudskom srcu, u našoj slobodi. Čovjek sam sebe čini autonomnim - to je bit izvještaja o prvom grijehu u knjizi Postanka - a to je istina i danas: "Iz srca izviru opake namisli, ubojstva, preljubi, bludništva, krađa..." (Mt 15, 19). Po grijehu čovjek se odvaja od Boga i tako se rastavlja od izvora živo-

ta. To je radikalna izolacija u grijehu. Čovjek je narušio Božji poredak ljubavi i stvaranja; sam je sebi postao cilj, svrha, središte života i djelovanja.

Grijeh ne ostaje skriven u srcu, on se kreće na svom rušilačkom putu. On ponajprije djeluje na samog grešnika. Usredotočen na sebe, on je uprljao svoj pogled: „.. Oni ishlapiše u mozganjima svojim te se pomrači bezumno srce njihovo. Gradeći sebe mudrima, poludješe“ (Rim 1, 21 sl). U svojoj sljepoći grješnik se počinje opravdavati i tako čini svoju grešnu opciju sve više svojom. Teško je priznati svoje padove i odvratiti se od njih.

Usredotočen na sebe grješnik se postavlja protiv svoje okoline. Odnos prema bližnjem više nije u suosjećanju s drugim, u solidarnosti, nego u nadmetanju. Grijeh postaje društvena stvarnost. Pravda, istina, mir mijenjaju se u mržnju, zavist, osvetu. U knjizi Postanka grijeh u zemaljskom raju nastavlja se u ubojstvu Abelovu (Post 4).

Grijeh ne uključuje samo osobne odnose nego se sam uključuje u šire društvo. Skupine ljudi okupljaju se zajedno sa zajedničkim interesom protiv drugih: društvene i privredne skupine, etničke i kulturne jedinice, nacije, često sukobljene u okorjelom neprijateljstvu uz državne granice, slijepi za uzajamne dužnosti, za potrebe i interes jednih za druge. Ratuju služeći se smrtonosnim oružjem i jednakom smrtonosnim masovnim medijima. Grijeh je zaognuo ljudsku obitelj i zatrovao atmosferu u kojoj živimo i dišemo.

Na grijeh valja gledati ne samo kao na pojedinačni pad, nego kao na rušenje našeg svijeta i društva.

Mi pripadamo „grješnom, slomljennom svjetu“; a pozvani smo biti nova stvorenja, „graditelji novog neba i nove zemlje“ među ljudima. Ne smijemo i ne možemo ostati pasivni. Ovo je vrijeme suodgovornosti koja uključuje osobnu odgovornost. Nitko nije izuzet. Priznajući sebe kao grješnika i ispitujući se o vlastitoj odgovornosti možemo odgovoriti na Božju riječ milosti i sebe prikazati Isusu za njegovo poslanje u obnovi svijeta. Poticaj za naš ispit savjesti kako bi mogli pristupiti osobnoj isповједi neka bude dekalog, deset Božjih zapovijedi. U njima se ocrtava moj osobni odnos prema Bogu, prema mome bližnjemu, prema bratu čovjeku, prema materijalnome svijetu i stvarima i prema samome sebi. A nakon ispita savjesti, u tišini i intimi svoga srca pred raspetim Gospodinom, pitajmo od Boga oproštenje za sve počinjene grijehе. Nakon toga pristupimo sv. Ispovijedi.

Regionalno hodočašće vojske i policije

Ludbreg, 1. rujna 2017., petak

Izl, 24, 3-8; Ps 116 (115), 12-13, 15 i 16bc. 17-18; Heb 9, 11-15, Mk 14, 12-16

*Draga braćo svećenici,
draga braćo i sestre Kristovi vjernici,
dragi hodočasnici – pripadnice i
pripadnici hrvatskih redarstvenih i
vojnih postrojbi,
štovatelji Predragocjene Krvi Kristove,
sve Vas srdačno pozdravljam.*

1. Ludbreško svetište, sa svojom višestoljetnom tradicijom i čudesnom relikvijom, uvijek nas potiče na razmišljanje o dubokim otajstvima naše vjere. Dozivlje nam u pamet samu srž naše vjere, najdragocjenije blago koje sv. Crkva posjeduje: otajstvo Predragocjenog Tijela i Krvi Kristove, njihove stvarne prisutnosti u Presvetoj Euharistiji. Danas to na osobit način razmišljamo, sjećajući se časne i pobožne odluka Hrvatskog sabora kada je on, 15. prosinca davne 1739., učinio zavjet da će baš ovdje, u Ludbregu, „mjestu najvećeg blaga cijele Kraljevine“, gdje se od davnine štovala Krv Krstova, izgraditi kapelu u čast Presvetoj Krvi Isusovoj, ako Gospodin u svomu Milosrđu od bića kuge koja je tada vladala ovim krajem i ostalim dijelovima Hrvatske Domovine, sačuva Hrvatski narod. I danas nas dira u srce ljepota tih zavjetnih riječi kao i dubina vjere naših časnih predaka kojim su taj zavjet učinili:

“(...) gospoda, staleži i redovi vide, da se kužna pošast i zlo još uvijek širi po nekim stranama moslavačkog okružja, pa se dobri Bog milostivo dostoje osloboditi i malo prije spomenuto okružje i ostale dijelove Kraljevine od ovoga zla i od svih drugih zala što se mogu ovoj Kraljevini dogoditi, zato su oni odlučili: da se imade sagraditi kapela u čast i za veći porast slave Presvetoj Krvi Isusovoj koja se čudom jedva kad čuvenim ili sasma rijetkim pretvorila u vidljivu krv te koja se dosad čuvala u Ludbregu, mjestu najvećeg blaga cijele Kraljevine, a za veći poticaj na poštovanje i pobožnost prema istoj Presvetoj Krvi”.¹

Te su riječi i ta odluka naša dragocjena duhovna baština, na njima je utemeljeno i na njima izraslo

ovo lijepo zdanje dragog nam svetišta koje je u slobodnoj Domovini izgrađeno pobožnim darovima vjernika i samog Hrvatskog sabora, čime je, konačno, 1996. godine, i ispunjen taj njegov davni zavjet. On doista odiše vjerom naših starih u sakramentalnu Isusovu nazočnost u Euharistiji, vjerom koja je ista i nepromijenjena i godine 1411., kad se ovdje dogodilo nadaleko poznato euharistijsko čudo, i godine 1739. kad je spomenuti zavjet učinjen, kao i danas i ovdje, ove 2017.; ista je ta vjera i u I. i u XXI stoljeću: nama je takva, ista i nepromijenjena, predana i mi ju istu takvu danas i živimo i isповijedamo. Riječi koje smo čuli u današnjem evanđeoskom odlomku “Uzmite, ovo je tijelo moje”, i „Ovo je krv moja, krv Saveza, koja se za mnoge prolijeva“ a koje je Gospodin izrekao na svojoj Posljednjoj večeri sa svojim učenicima u obrednoj pashalnoj gozbi, one noći kad bijaše predan, iste su one koje od tada, pa sve do danas, i sve do konca svijeta, svaki svećenik izriče u sv. Misi te su tako po otajstvenoj pretvorbi Kruha u Tijelo Kristovo i vina u njegovu Krv na oltaru „u presvetom sakramantu Euharistije sadržani istinski, stvarno i bitno (supstancialno) Tijelo i Krv našega Gospodina Isusa Krista, s dušom i božanstvom i, prema tome, čitav Krist.“²

2. Čuli smo također u današnjem sv. Evandjelu kako Gospodin daje svojim učenicima naputke da priprave sve što je potrebno kako bi blagovao svoju Posljednju večeru. A srce, srž i središte te njegove Posljednje večere koju u obrednoj pashalnoj gozbi blaguje sa svojim učenicima jesu upravo riječi koje smo malo prije čuli, a koje je izrekao nad kruhom i vinom: “Uzmite, ovo je tijelo moje”, i „ovo je krv moja, krv Saveza, koja se za mnoge prolijeva“. Tu je, dakle, na Posljednjoj večeri, anticipirana i slavi se u Euharistiji nova Pasha, tj. Isusov prijelaz k Ocu po smrti i uskrsnuću, Pasha koja ispunja židovsku pashu i anticipira konačnu Pashu Crkve u slavi Božjega Kraljevstva.³ Tu se na neshvatljiv, na otajstven, na samo Bogu poznat i samo Bogu moguć način, po jednostavnim riječima i jednostavnim činima

1 *Zaključci hrvatskog sabora 1735-1743*, sv. IV, Zagreb 1964; Dostupno na: [http://www.svetiste-ludbreg.hr/zavjet-hrvatskog-sabara.html](http://www.svetiste-ludbreg.hr/zavjet-hrvatskog-sabora/zavjet-hrvatskog-sabara.html)

2 *Katekizam Katoličke Crkve*, br. 1374.

3 *Usp. Katekizam Katoličke Crkve*, br. 1340.

događa pretvorba kruha u njegovo Presveto Tijelo i vina u njegovu Presvetu Krv! I to sve Gospodin ne čini sam, nego sa svojim učenicima! Za svoje učenike onda i za svoje učenike danas, za svoje učenike svih vremena i iz svih naroda - sve do konca svijeta. Uistinu Pasha Kristova je naša Pasha, njegova Tijelo je predano za nas, njegova Krv je prolivena za nas. Za nas - za svakog od nas pojedinačno i za sve nas zajedno - On je prisutan u tom divnom Euharistijskom Sakramantu, pod jednostavnim prilikama kruha i vina. Prinijevši samoga sebe u žrtvi Križa, prolio je svoju Predagocjenu Krv kako bi njome sve nas onečišćene grijehom, sve nas „sa savješću opterećenom mrtvim dijelima“ - u potpunosti i konačno - očistio „na službu Bogu živomu“. Na taj se način, kako nam poručuje drugo čitanje iz Poslanice Hebrejima, Krist Gospodin, upravo očitovao „kao Veliki svećenik budućih dobara“, kao „Posrednik novoga Saveza“, koji po svojoj Krvi „jednom zauvijek uđe u Svetinju i nađe vječno otkupljenje“. Ustanovljenjem Presvete Euharistije na svojoj Posljednjoj večeri - On nam je doista i darovao ta „buduća dobra“. Otajstvo je to veliko. Otajstvo je to divno. Otajstvo je to pred kojim ostajemo bez daha i bez riječi - zaneseni tolikom i takvom ljudavlju Krista Gospodina prema nama ljudima, u potpunosti i bez pridržaja predana - nama i za nas. Pred tim Božjim Otajstvom što drugo možemo nego duboko se pokloniti, pokloniti se dakle divnoj Tajni ovoj, pokloniti se smjerno, pokloniti se u vjeri Crkve čije je ova Tajna najveće blago, u onoj dakle vjeri koja jedina može duši čovjekovoj nadopuniti ono spoznanje koje je bez nje i samo po sebi nedostatno obuhvatiti ga i pojmiti ga⁴.

3. Veće se i radikalnije pretvorbe, veće se i čudesnije transformacije ne može zamisliti od ove: da je krvava muka Kristova pretvorena u događaj ljubavi, da je prolijevanje krvi na Križu postalo vrelom života i utemeljenje novoga i vječnoga Saveza kojeg je samo bio slikom onaj savez što ga je Gospodin sklopio sa svojim narodom, dok ga je Mojsije škropio krvlju žrtava, kako nam to govori današnje prvo čitanje iz Knjige Izlaska; da se, konačno, kruh pretvara u Tijelo, a vino u Krv Gospodnju! To je ona prava i konačna Pasha Gospodnja, kojom je ostvaren prijelaz i stare grešnosti u novu pravednost, iz ropstva u slobodu, iz smrti u život, prijelaz od krvi žrtava paljenica i pričesnica, do jedne i konačne Žrtve Isusa Krista koji nas je po svojoj Presvetoj Krvi ponovno uveo u Svetinju sudjelovanja u Božjem i životu darovavši nam vječno otkupljenje. To

može samo Bog! Sav se naš kršćanski život stoga temelji na toj pretvorbi muke i smrti Kristove u događaj Otkupljenja i oslobođenja. Temelji se na neizmjernoj dobroti Srca Kristova koja nam se na najuzvišeniji način očitovala kad nam je samoga sebe u Euharistiji dao kako bismo i mi postali dijconi njegova Pashalnog Otajstva, a ono postalo središtem našega života. Valja nam stoga trajno živjeti iz toga Događaja na događajima. Živjeti nam valja iz Presvete Euharistije. Živjeti iz pričesti. Živjeti od pričesti. Uvijek iznova nam valja stoga obnavljati vjeru i shvaćanje da je Euharistija, da su Tijelo i Krv koje primamo pod prilikama kruha i vina sam Isus koji se nama ljudima stavlja na raspolaganje. On, Bog sam, postaje naša hrana i naše piće. Tu ljudsko razumsko shvaćanje zaštaje, i tu ga može nadopuniti samo vjera: „Ne shvaćamo, ne gledamo, al' po jakoj vjeri znamo što van reda biva tu.“⁵ Nema na ovom svijetu ni jednoga načina kojim bi se moglo nekomu savršenije, kompletnije, potpunije staviti na raspolaganje, nego što to Isus čini u Euharistiji stavljajući se nama na raspolaganje. A to je učinio i čini jer želi da se mi s njime sjedinimo, da budemo jedno s njime. Jer nam na taj način želi poručiti da i mi, tako sjedinjeni s njime, isto tako činimo - stavljajući se, predajući se u služenju svoje bližnjemu; jer nam želi ukazati na ono što je bitno u našem kršćanskom životu a to je: staviti se na raspolaganje bližnjemu, predati se za bližnjega, biti sav za bližnjega. Kršćani nisu pozvani da bi bili služeni, nego da služe i da tako žive Kristovu zapovijed ljubavi na konkretan i realan način. Nema autentičnog kršćanskog života bez života iz ljubavi, iz ljubavi prema Bogu i prema bratu čovjeku, a te ljubavi nema i ne može biti bez konkretnih čina ljubavi, koji se žive u našoj konkretnoj svakodnevničkoj posvuda gdje jesmo i gdje Bog želi da budemo: gdje živimo, gdje radimo... u našim obiteljima, na našem radnom mjestu - u našim postajama, (i u našim vojarnama) - u našem današnjem konkretnom društvu. Baš tu, danas i sada. Neraskidiva je veza ovih dvaju elemenata: ljubavi i konkretnih čina služenja svojem bližnjemu. To je velika i temeljna poruka Kristove Posljednje večere i njegova potpunog predanja nama. Samo je tako moguće mijenjati sebe i mijenjati ovaj naš svijet. Samo je tako moguća pretvorba i transformacija koju Bog želi izvesti u svakomu od nas pojedinačno i svima nama zajedno, da budemo bolji, puno bolji, plemenitiji, humaniji, pošteniji, u svakom našem društvenom staležu i položaju i u svakoj našoj sredini... Da tako ovo naše društvo i ovaj naš svijet budu

4 Usp. Euharistijski himan Usta moja

5 Euharistijski himan Hvali Sion Spasitelja.

dostojniji čovjeka za kojeg je Bog sam prolio svoju Presvetu Krv. Samo je tako moguće čistiti naše savjesti od „mrtvih dijela“, koja su uvijek plod grijesnog života, samo je tako moguće živjeti na autentični način i na „službu Bogu životu“.

4. Primajući, dakle, Presvetu Euharistiju pričest, štujući Presveto Tijelo i Krv Kristovu, mi prihvaćamo i pristajemo da nas u našem konkretnom životu posve prožme Krist Gospodin, da On posve oblikuje naš život, naše misli i naša djela, sve ono što jesmo i sve ono što želimo biti. Molimo ga, dok ga primamo i dok ga štujemo u Presvetoj Euharistiji iz koje Crkva živi i raste i „koja je sažetak i ukupnost naše vjere“, da „se naš način mišljenja slaže s Euharistijom, a Euharistija sa svoje strane potvrđuje naš način mišljenja“⁶, da nas ona transformira, da nas „euharizira“ i da učini od nas „euharistične ljudе“, ljudе pune predanja u kojem god zvanju i pozivu bili, na kojem god mjestu živjeli i radili. Tijelo i Krv Kristova središte su i uporište kršćanskog života. No, to su Tijelo i ta je Krv plod Kristove žrtve, pa je stoga nužno da svatko onaj tko se njima hrani bude dionikom te iste njegove Žrtve, prihvaćajući, zajedno s njime, Očevu volju za nas i prigrljujući, zajedno s njime, svoj križ kojeg susrećemo u poteškoćama, naporima i brigama života, kojih je mnoštvo. Tako će sve naše životne žrtve biti sastavnim dijelom njegove jedinstvene i jedincate Žrtve, ukorijenjene u nju i njome posvećene. Tako će i samo tako naše egzistencije, sve ono što jesmo i sve ono što činimo, biti autentično osmišljeni i autentično realizirani. Tko dakle drugi doli samo takvi, „euharizirani“ kršćani, kršćani koji žive iz primanja i štovanja Presvetog Tijela i Krvi Kristove, može donositi

nadu u osiromašene i ispražnjene domove hrvatskih obitelji ugroženih danas svakom vrstom nesigurnosti, opterećenih strepnjom za ovo danas i za ono sutra? Samo takvi kršćani, kršćani koji su svoj život sjedinili s Kristovim, hraneći se njegovim Tijelom i njegovom Krvlju u Presvetoj Euharistiji koja čisti od grijeha, jača milošću, utvrđuje u ljubavi i sjedinjuje u jedno u Božjem narodu koji je Crkva, mogu svima, baš svima, a napose onim slabima, malima, ugroženima, onima na margini, onima na bolesničkim krevetima i u staračkim domovima, onima nepoučenima i onima zapostavljenima, posvjedočiti da život ima smisla, pa i kada se toga smisla ne vidi i, ljudski gledajući, ga se teško može vidjeti. Samo takvi kršćani mogu danas u našoj djeci i mладеžи poticati na zdravi životni optimizam i uvjeriti ih da na ovom svijetu ima samo jedna Domovina za koju se isplati žrtvovati, za koju se isplati trpjeti, koju ne treba olako napuštati pa da, bez novih naraštaja opusti, i da je tako nestane. Konačno, samo takvi kršćani mogu kao autentični Kristovi učenici unositi Radosnu vijest u sve segmente našeg društva, svjedočeći posvuda Krista i dajući svima koji to budu zahtijevali onu nadu u vječni život koja je u njima (usp. 1 Pt 3,15).⁷

Molimo se Blaženoj Djevici Mariji koja je Kristova i naša Majka, koja je uzor i model života posve predana Bogu i posve predana čovjeku – kako bi nam ona pomogla da budemo takvi kršćani! Krvi Kristova, u Euharistiji okrepo i čišćenje duša, rijeko milosrđa, svake slave i časti predočno – smiluj nam se! Amen!

---

7 Usp. II. Vat. Koncil, Konst. *Lumen Gentium* 10.

6 Usp. *Katekizam Katoličke Crkve*, br. 1327.

Sv. misa zadušnica nad Husinom jamom

Kamešnica, 2. rujna 2017., subota, 11.00 sati

Ez 37, 1-14, Ps 23, Iv 14, 1-6;

*Draga braćo svećenici,
poštovani i dragi vjernici,
poštovani sudionici komemorativnog
molitvenog skupa*

1. S osjećajima dubokog poštovanja prema žrtvama ubačenim u Husinu jamu, dolazimo i ove godine s jedne i druge strane Kamešnice, iz raznih krajeva naše Domovine, iskazati im ljudsko i vjerničko poštovanje. Kao kršćanski vjernici, koji čvrsto vjeruju u „uskršnucu tijela i život vječni“, sa stratišta njihova stradanja, uzdižemo svoje molitve dobrome Bogu za njihove duše. Kao njihovi potomci, rodbina, prijatelji i sunarodnjaci, pritisnuti smo s mnoštvom pitanja: Tko su svi ovi ubačeni bez suda i dokaza krivnje u ovu jamu? Još i danas tražimo svoje roditelje, djeđove i bake, rodbinu, prijatelje, susjede....? Želimo ih dostojanstveno pokopati.... Kako se moglo dogoditi da ih je progutala noć i da je njihov nestanak s ovoga svijeta zabetiran šutnjom sve do naših dana? Kako to da nitko nije odgovarao za ove zločine? Kako se moglo dogoditi da je naša Domovina na kraju Drugog svjetskog rata postala jedno veliko stratište i groblje? Kako to, dobiva se dojam, da imamo više masovnih grobnica i kostiju poslije drugog svjetskog rata nego li u samome ratu dok su trajali ratni sukobi? Kako to da su Nijemci koji su prouzrokovali Drugi svjetski rat iz kojeg su izišli s teškim porazom (imali oko pet milijuna ubijenih i nestalih), uz teške kazne i restrikcije, uspjeli su više od četiri milijuna dostojanstveno identificirati i pokopati i još im je ostalo manje od 25 % onih koje i dalje traže i žele uredno pokopati (bez obzira na kojoj su se strani borili!!!), a mi smo gotovo na samome početku istraživanja. Raduje nas i pozdravljamo napor i rad hrvatskih ustanova u posljednje vrijeme na otkrivanju i iskapanju masovnih grobnica u našoj Domovini. Što se to događa u ljudskoj psihi da čovjek udara na čovjeka, jer je jači, jer je pobjednik ili je „na strani pobjednika“, do te mjere da slabijega želi uništiti, poniziti u životu ali i poslije smrti? Tko to sebi prisvaja pravo, u ime koga i čega, da drugome smije i može oduzeti život? Kako je moguće da ljudsko biće obuzme neshvatljiva mržnja na svoga bližnjega sve do istrijebljenja? Zar svi nismo jednaki pod ovim suncem? Zar svi nemamo isto pravo dosto-

janstveno živjeti ovaj život? Čemu i zašto otpori osvijetljavanju ove krvave stranice iz naše povijesti, usprkos Rezolucije Vijeća Europe br. 1481 (iz 2006.) kojom se snažno osuđuju zločini komunističkih režima, Praške deklaracije (od 3. lipnja 2008.) i Rezolucije Europskog parlamenta (od 23. rujna iste godine), koje nas podsjećaju na moralnu obvezu suočavanja s teškim i bolnim naslijedjem svih zločinačkih ideologija koje su obilježile XX stoljeće: nacizam, fašizam i komunizam? Kako to da se preživjeli svjedoci masovnih pogubljenja i zločina nakon Drugog svjetskog rata, i danas boje govoriti i otkriti zločince i ubojice? Sve to nosimo danas u sebi, kao teški kamen na srcu, teško breme, stavljamo na plitnicu u ovoj svetoj misi, kod ove masovne grobnice, Husine jame.

2. Draga braćo i sestre, okupljeni nad jamom punom kostiju, slušamo i razmatramo Božju riječ koja nas želi utješiti i umiriti, ojačati našu vjeru i našu nadu u vječni život. "Neka se ne uznemiruje srce vaše, vjerujte u Boga i u mene vjerujte." One koji su na pravdi progonjeni Isus naziva blaženima i obećava im kraljevstvo nebesko. A mi se upravo spominjemo onih koji su na pravdi progonjeni i ubijeni. Stoga danas pogled svoga srca uzdižemo prema blaženom životu, prema kraljevstvu Božjem, prema nebu, prema raju. Tamo je naš dobri i milosrdni Bog koji nas čeka raširenih ruku. Na nebu je Njemu s desna njegov ljubljeni Sin s proslavljenom ljudskom naravi, naš Spasitelj Isus Krist koji nas kod Oca zagovara. Na nebu je Duh Sveti, ljubav Oca i Sina, Gospodin i Životvorac, naš Tješitelj i Posvetitelj. Na nebu su anđeli koji zajedno sa svetima pjevaju slavu Bogu, i služe Božjim ugodnicima. Na nebu je Blažena Djevica Marija s dušom i tijelom proslavljeni, naša najvjernija Odvjetnica i Zagovornica. Na nebu je sveti Josip, sveti apostoli, mučenici, i svi sveci Božji znani nam i neznani. Na nebu su vjerujemo i ova naša braća i sestre u zajedništvu s Bogom i sa svetima. Na nebu je beskrajna radost, na nebu je sklad i mir. Sve ono dobro što su ljudi živjeli na zemlji na nebu je pročišćeno i do savršenosti dovedeno, a sve grješno oprošteno. Na nebu nema suza ni vapa, ni patnje ni boli, ni mržnje ni okrutnosti. Na nebu nema zla i grešnosti. Na nebu nema smrti. Na nebu vlada život u ljubavi Božjoj. Na nebu

živa voda božanske ljubavi napaja svete duše i sve jedna drugu ljube tom istom ljubavlju koju od Boga dobivaju. Na nebu je, kako nam govori naš Spasitelj u današnjem evanđelju, naš istinski dom, naša domovina, mjesto na kojem se uistinu osjećamo svoji na svome, ispunjene duše i srca.

3. I zato nas braćo i sestre naš Spasitelj poziva da se ne uz nemirujemo pred otajstvom smrti, makar ona bila i okrutno stradanje jer je i njegova smrt bila okrutna, nego da čvrstom vjerom prionemo uz Njega koji je naš put, naša istina i naš život. Zar nam današnji psalam ne govori: "Pa da mi je i dolinom smrti proći zla se ne bojam jer ti si sa mnom". Braćo i sestre Sin Božji postavši čovjekom htio je biti dionikom svih naših nevolja, tuga i boli, suza i jauka, okrutne patnje pa i same smrti. On je svojom mukom i smrću zapravo ušao unutar svih tih tegobnih stvarnosti da bismo ga u njima mogli susresti i primiti njegovu utjehu i okrjepu. Sva muka koju prolazimo, premda na izvan ostaje ista, prisutnost Spasitelja iznutra joj mijenja predznak. Sve što je združeno s njegovom mukom i smrću postaje spasonosno i za nas i za druge, jer sve što je Spasitelj podnio i pretrpio postalo je za nas izvor života i spasenja. U konačnici njegova je smrt postala izvorom života za nas. Združeni s njime u našim mukama i nevoljama i mi postajemo izvorima vode koja struji u vječni život.

4. I zato braćo i sestre kad razmišljamo o teškim mukama koje su prolazila naša braća i sestre na ovom stratištu, ispunjeni smo nadom i vjerom. Kao što Bog Otac nije napustio svoga Sina u njegovim teškim časovima, nego ga je krijeplio i davao snagu da izdrži do kraja, koji ga je od mrtvih uskrisio i postavio sebi zdesna, tako je Bog bio i s ovom našom braćom i sestrama u svim njihovim patnjama pa i u samoj smrti. Iako nam je teško i zamisliti muku, kroz koju su prošle žrtve ovog strašnog pokolja u trenucima prije smaknuća, Bog ih nipošto nije napustio, nego ih je tješio i krijeplio da mogu izdržati do kraja. Bio je s njima kad su prolazili kroz dolinu smrti. O sličnoj situaciji imamo živo svjedočanstvo iz domovinskog rata. Vilim Karlović, čudom preživjeli vukovarski branitelj odveden na stratište Ovčare, posvjedočio je da ni od koga od naših ljudi na Ovčari nije čuo ružnu riječ, psovku ili proklinjanje prije okrutne smrti, nego samo vapaje Bogu i molitve. Uistinu, kako je rekao, naši su ljudi umirali dostojanstveno s molitvom na usnama. Tako umiru istinski vjernici, katolici. Na taj su način umirala zasigurno i ova naša braća i sestre, ovdje mučeni. To je duša našega naroda, da u teškim trenucima vapimo Bogu, da ga ne

zaboravljamo, da se u Njega ufamo, da njegovu nebesku Majku i svece zazivamo. Pa i sami smo bili svjedoci kako se naš narod na početku rata okupljao na gradskim trgovima i molio kruniču. Naši su branitelji s krunicom oko vrata išli u obranu svojih ognjišta. Mnogo je također onih koji su svjedočili o dubini vapaja i molitve koju su upućivali Bogu i njegovoj svetoj Majci u teškim trenucima u kojima su se našli u ratu. Bez Božje pomoći i zagovora majke Božje slobodu sigurno ne bismo izvojevali. Zato trebamo Bogu i Gospu biti zahvalni i to nikada ne zaboraviti.

5. Zato braćo i sestre, danas na ovom stratištu, ne zaustavljamo se samo na izvanjskoj strani teške patnje i okrutne smrti koju su doživjela ova naša braća i sestre. Nije nam do dana današnjega dano vidjeti bar njihove suhe kosti o kojima govori prorok Ezekijel. Samo primitivna i necivilizirana društva ne vode brigu o pokojnicima, o tome da svaki čovjek ima pravo na grob. Samo ljudi otupjele savjesti i uskogrudni u svojim svjetonazorskim stavovima, mogu priječiti da se ovakva stratišta istraže, da se mrtvi dostoјno pokopaju. To vrijedi za sve jame i za sve žrtve na bilo kojoj strani da su se dogodile! Ako smo mogli prokopati Velebit, Kapelu i Biokovo možemo sigurno istražiti i sve ovakve jame i iz njih izvaditi kosti i dostojanstveno ih pokopati. Kao kršćanski vjernici, s Božjim pogledom zajedno s Isusom, ulazimo u nutrinu njihove patnje i smrti, i promatramo Isusa koji ih je krijeplio, koji ih je kroz muku, kroz dolinu smrti proveo, koji im je oprostio jer su ga sigurno i za oproštenje molili, koji ih je izveo iz smrti i sebi u nebu pri-družio. Iako su njihove suhe kosti duboko u jami zatrpane, njihove su besmrtnе duše kod Boga. I ovdje danas uzdižemo svoje srce i razmatramo u tišini o besmrtnom životu. Kršćanin braćo i sestre ne može umrijeti. Mi ne komemorimo mrtve, mi ne komemoriramo smrt. Mi slavimo Živoga i mi častimo žive. Mi slavimo njegovu životvornu žrtvu neuništivoga života. Mi slavimo Onoga koji je svojom smrću pobijedio smrt. Mi slavimo Boga koji je, kako sam reče Bog živih, a ne Bog mrtvih. Mi braćo i sestre također molimo za svoje pokojne, za njih svete mise pri-kazujemo, da ako je još što ostalo na njihovim dušama, da im se Bog smiluje i pročišće u čistištu u raj privede. No mi se također utječemo zagovoru svojih dragih pokojnika da oni nama isprose milosti koje su nam u životu potrebne da bismo ostali vjerni Bogu. Mi na taj način is-povijedamo općinstvo svetih, zajedništvo svetih, zajedništvo Crkve svih vremena od početka do današnjeg dana, zajedništvo Crkve u raju, one u čistištu i ove koja još vojuje na ovoj zemlji.

6. Mi se braćo i sestre, naslijedujući našega Spasitelja, molimo i za naše neprijatelje. On sam je rekao: "Molite za svoje neprijatelje, blagoslivljajte one koji vas progone". On sam je to i učinio kad je s križa molio za one koji su ga razapinjali: "Oče oprosti im jer ne znaju što čine". Zato pred zlom i nepravdama koje vidimo i koje nam se nanose trebamo poput Isusa ostati mirni, ne gajiti u srcu ni osjećaje gorčine, ni osvete ni mržnje, nego sve prepustiti Bogu koji sve vidi i čuje, koji će u konačnici suditi žive i mrtve i svakome naplatiti po djelima njegovim. Premda smo duboko u svojoj duši ranjeni zlom masovnih ubojstava naših milih i dragih ubaćenih u Husinu jamu, mi ne smijemo dopustiti da

naše srce obuzme razorna sila osvete i mržnje! Postići život vječni u nebu cilj je našeg života. Prema tom cilju usmjerimo svoje srce i svoje energije. Budimo zato ljudi molitve, ljudi vjere koji se ne povode za bukom i zavodljivostima ovoga svijeta. Primajmo dostoјno u srce Isusa koji nam se daruje u svetoj Pričesti, utječimo se njegovoj prolivenoj krvi koja nas u sakramenu ispovijedi čisti. Utječimo se zagovoru naše nebeske majke svaki dan moleći krunicu. I ne bojmo se onda za budućnost. Crkva Božja, hodočasnica u prostoru i vremenu, plovi kroz razne nevolje i olujni je valovi biju i nastoje potopiti, ali vrata je paklena ne mogu nadvladati. Ostanimo vjerni Bogu i Crkvi i vrata nam paklena ne mogu nauditi. Amen.

Proslava 27. obljetnice Antiterorističke jedinice Lučko

Lučko, 7. rujna 2017., četvrtak, 20.00 sati

*Poštovani pripadnici
Antiterorističke jedinice Lučko,
poštovani gospodine ministre,
draža braće i sestre*

Danas 7. rujna, kada Crkva slavi spomen svetog Marka Križevčanina, mučenika, Vi slavite Dan Vaše postrojbe. U tom slavlju obilježavate 27. obljetnicu jezinogosnutka, postojanja idjelovanja.

Iskreno Vam čestitam, te kao čovjek, vjernik i Vaš biskup, izražavam zahvalnost vašim majkama i očevima, što su vas rodili, Domovini koja je predmet Vaše ljubavi, dragom Bogu što vam je dao sposobnost za žrtvu i velike pot hvate i na koncu Vašoj postrojbi koja je eminentna sastavnica naše vojno-policjske biskupije.

Tko ste Vi, koja je Vaša uloga u našoj Domovini i koji su zadatci koji su pred vama, najbolje znadete Vi, autentični potomci velikog početka koji se zbio 1990. godine, kada je ona trebala nastati „ni iz čega“ i postati temelj i oslonac jakog policijskog i vojnog ustroja koji će biti sposoban iznijeti teret i zadatak obrane zemlje onda, i očuvanje obranjenoga danas.

Vaša povijest svjedoči da ste podarili zemlji više mlađih života kojih smo imena pročitali i kojih su posebice u ovoj svetoj misi spominjemo. Vaši ubijeni kolege i uzori time su završili svoju ljubav te su zemlji i kamenu Domovine darovali svu svoju krv i svoje nade, a ranjeni postadoše svjesni količine i vrste ljubavi koju traži Domovina. Jedni i drugi ostaviše vam poruku o idealima za koje se vrijedi boriti ali i ginuti. Ova ostavština toliko je velika i sveta da obvezuje ne samo ATJ, nego i svako ljud-

sko i političko promišljanje odgovornih ljudi u RH i svih građana RH, tako da si nitko ne može uteći pravo krasti zemlji njihovu ljubav (manipulirati njome) ili pretvarat ju u bilo kakav interes, a Bože sačuvaj, odnosit se prema njoj kao stvarnosti koja može postati predmet ponižavanja i osporavanja.

Poštovani pripadnici ATJ, Vaše geslo, o kojem su sigurno razmišljali oni koji su ga prije Vas odabirali, ima u sebi tri latinske riječi: *Patria – Honor – Fortitudo* (Domovina – Čast/Ponos, Ja kost/Snaga). Ustvari, ove tri riječi su sažetak naše Himne, „*jedine na svijetu, koja veliča ljepote domovine, a ne poziva na borbu ili otpor kao himne-koračnice (npr. Marseljeza)*“. Nadam se naša djeca u hrvatskoj školi, već od prvog razreda, učeći Himnu, uče da je riječ o Domovini u kojoj je sve i za koju je sve.

Što je i kakva je ta Domovina koja stoji kao prva riječ u Vašem geslu? Ona je i zemlja i ljudi, ona je i narod i povijest, ona je lijepa (u ljudima i u vrijednostima), u rijekama i u moru (Jadranskome u kojeg se slijeva blagoslovljena voda rijeke Jadro, rijeke koja svjedoči o počecima kršćanskog identiteta hrvatskog naroda).

Domovina je subjekt, živi sugovornik svojih žitelja. Zato joj se obraćamo kao osobi pred kojom stojimo i govorimo joj da je „lijepa“ (podsjećajući ju da je naša Domovina!), da je „junačka“ i četiri puta „mila“: kano nam je „slavna“ (u svojoj povijesti i kulturi, u pothvatima i vrijednostima), da je „jedina“ (nema joj ravna među stvorenim stvarnostima,), da je mila kuda nam je „ravna“ (njezina ravnica je za nas kao plodna majka!), i „kuda je planina“ (kao zov na uspone koji proširuju vidike). Ona je „stare slave djedovina“ (od

hrvatskog je pamтивjeka i čuva „slavu“ svojih početaka) te joj želimo „da bi vazda sretna bila“!

Nakon ovih hvalbenih epiteta, obraćamo joj se s molbom i željom da tijek njezinih rijeka i šum njezinog mora budu vjesnici da „svoj narod Hrvat ljubi“, da bi joj u završnoj strofi rekli kako su prema njoj beskrajne graniće naše ljubavi i koliko je ona duboka i zahtjevna. Ona je takva i tolika da se izriče trajanjem sunčeve energije (dok „njive sunce grijе“), postojanjem vjetrova (dok „hrašće bura vije“), činjenicom smrti (dok mrtve grobak krije“) i dokle god nas bude (dok nam „živo srce bije“).

Druga riječ Vašega gesla je „Honor“ (čast i ponos). Korijen ove riječi ima i „onus“ (oneris), što znači „breme“ koje se ne smije napustiti, ali zahtijeva uporan karakter i odnos. „Čast“ – honor, pripada karakternim ljudima, ljudima koji su do stojni da im se kaže „svaka vam čast“, iznimno vrijednim i iznimno velikima. Ovo razmišljanje govori da je ATJ skup ljudi velikog „značaja“ – karaktera, ponosa, takvih stavova koji nadilaze svaku prosječnost kako na području stručnosti, tako i na području čovječnosti. Vi, ovakvi ljudi, pripadnici ATJ, zaslužujete naše divljenje i naš „ponos“, jer sve što imate i što jeste, to je radi Domovine.

Riječju „Fortitudo“ iz Vašega gesla (jakost, snaga), ATJ želi izraziti i činjenicu i potrebu Domovine. Činjenica nedavno završenog Domovinskog rata, jasan je govor o potrebi „snage“ i „jakosti“ kako pojedinaca tako i naroda da se Domovina obranila. Tada je bila osobito naglašena potreba obučenosti, organiziranosti i borbe ne pripremljenosti za koju su trebale jake motivacije. Današnje vrijeme jasno govori o potrebi nove „jakosti“ da bi Domovina, koju ste branili

kao majku, voljeli kao zaručnicu i poštivali kao svoje dijete, bila poštivana, čuvana i razvijana. Mnoštvo je „parazita“ i trutova koji ju razaraju iznutra, što je mnogo opasnije nego li napadi izvana: paraziti i trutovi iznutra rastaču nutarnju strukturu tkiva i čine biće ponekad nepopravljivo bolesnim. Domovini danas potrebna je „snaga“ koja se stječe učenjem i vježbom te „jakost“ koja postaje svojstvo izgrađenog kartera. Što ste zdraviji unutra (u svojim osobama, obiteljima, postrojbi, međuljudskim odnosima, požrtvovnoj ljubavi i odricanju, osjećaju zajedništva, povjerenja u Boga i ljude), to ste veće blago Domovine. U času rađanja i stvaranja države, ni slutiti nismo mogli da će doći povijesni čas u kojem će (u tako teško oslobođenoj zemlji), nedostajati krepšt „domoljublja“, ideal „časti“ i stava „jakosti“. Nažalost, ponegdje je ovo jako vidljivo danas. Vi nemojte Domovini uskratiti sebe, kako na razini „snage“ tako i na razini „jakosti“. Vi joj trebate, jer bez Vaše ljubavi bit će manje voljena. O Vašem zaštitniku, svetom Marku Križevčaninu, kao studentu koji je za vrijeme svoje formacije za svećenika boravio u poznatom odgojnem Zavodu „Germanicum-Hungaricum“ u Rimu, zabilježeno je slijedeće: „*Student Hrvat, bistrog uma i kreposti*“. Neka Vam dragi pripadnici ATJ, ova kvalitetna poruka o Vašem zaštitniku, sjedinjena s njegovom postojanošću u istini vjere i čovječnosti, pomogne održati živima Patriam (Domovinu) – Honorem (Čast/ponos) i Fortitudinem (Snagu/jakost). Ljubav Vašega zaštitnika prema istini jednaka je ljubavi Vaših suboraca prema Domovini: koštala ih je života. To je mjerilo našeg odnosa i pokazatelj kako ljubiti Boga, čovjeka i domovinu. Amen.

Bez kolijevki nema budućnosti

Rođenje Blažene Djevice Marije, Gospin otok, Solin, 8. rujna 2017., 18.00 sati

Mih 5, 1-4a; Rim 8, 28-30; Mt 1, 1-16.18-23

*Oče nadbiskupe,
braćo svećenici,
poštovani i dragi vjernici*

1. Sve velike stvari započinju u malenome. Obično promatramo svijet očima odraslih: s političkog, ekonomskog ili nekog drugog gledišta. U tim našim prosudbama i procjenama glavni su čimbenici – odrasli i velika društvena gibanja. Međutim, današnji blagdan rođenja Marijina mijenja našu perspektivu, upravo onako kako rođenje djeteta mijenja supružnike, muža i ženu: oni postaju roditelji, otac i majka. Iz plodne ljubavi bračnoga para rađa se obitelj. Blagdan Male Gospe vodi nas do jedne posebne kolijevke, kolijevke Blažene Djevice Marije. Promatramo Mariju kao novorođenče okruženo ljubavlju svojih svetih roditelja Joakima i Ane. Zastanimo uz ovu kolijevku. Posvijestimo sebi da leži ovdje pred nama u kolijevci „ona koja ima roditi“ Spasitelja Mironosca. Bez one ljubavi i odgoja koje će Marija kao dijete i djevojka primiti od Joakima i Ane, nikada neće biti one žene Marije koja će Bogu po anđelu izgovoriti svoj pristanak: *Neka mi bude po Tvojoj rijeći!* Bez Male Gospe nema Velike Gospe.

Marija, Mala Gospa, nema nikakvih zasluga, ona je čisti dar. Prije devet mjeseci, 8. prosinca, u trenutku njezinoga začeća, Bog ju je ispunio obiljem svoje milosti. Slaveći Malu Gospu slavimo tu predivnu Božju milost koja se razlila nad Marijom od prvoga trenutka njezinoga života i koja danas, rođenjem, postaje vidljiva. Božji naum spasenja, kojega možemo pratiti iz naraštaja u naraštaj, u onom dugom rodoslovju od tri puta po 14 generacija, danas na osobit način postaje vidljiv i opipljiv u ovoj kolijevci. Tako kolijevka postaje znak nade. Marijina kolijevka upućuje nas na kolijevke naše djece. Doziva nam u pamet gdje se nalazi jezgra društva i zalog sretne budućnosti: ne u ekonomskim prognozama i političkim analizama, ne u velikim skupštinama i bučnim zaključcima, nego u obitelji, u plodnoj ljubavi muškarca i žene koji su nerazrješivo sjedinjeni u sakramantu braka. Bez kolijevki nema budućnosti!

2. *Je li naše društvo spremno primiti kolijevke u svoju sredinu?* Svaka država ima obvezu brinuti o svim svojim građanima tako i o odgoju djece.

Poznati su mnogi sukobi u povijesti i europskih država između državnih vlasti i ustanova s jedne strane i obitelji i roditelja s druge strane obzirom na odgoj djece. I pravo je umijeće pronaći i uspostaviti ravnotežu na tome području. U našoj nedavnoj prošlosti država, vođena materijalističkim nazorom na svijet i totalitarnom ideologijom, pokušavala je kroz školu te druge odgojne i kulturne ustanove iskorijeniti mladež iz tisućljetne vjerske i kulturne baštine njihovih roditelja i predaka. Takva nastojanja, dakako, nisu urodila željenim rezultatima, ali su ostavila teške duhovne rane u narodu od kojih trpimo i danas. Crkva stalno želi bistrim pogledom Evandjelja doprinjeti općoj društvenoj obnovi kako bi naši međuljudski odnosi na svim razinama i naša budućnost bili obilježeni istinskim vrjednotama. To osobito vrijedi za područje školstva, obrazovanja i odgoja koje trebamo čuvati od ideološke zatrovanosti i otvoriti ga velikoj europskoj duhovnoj baštini.

Unatoč tome što individualizam i moralni relativizam pokušavaju nametnuti iskrivljenu sliku o čovjeku, Europa, kao kulturno-povijesni prostor ne bi postojala bez kršćanskog humanizma. Ljudska prava i demokracija, pravna država i otvoreno društvo ne mogu opstati bez zaokruženoga kršćanskog pogleda na svijet. Kršćanska kultura plodonosno je povezala biblijski govor o čovjeku, grčku filozofsku misao i rimsко pravno uređenje. Kršćanstvo je oplemenilo životnu snagu i svježinu mladih germanskih, slavenskih i drugih naroda i tako stvorilo Europu. Nijedan europski narod, pa ni naš hrvatski, ne bi se mogao ponositi i dičiti ogromnim kulturnim blagom i baštinom da nije bio prosvijetljen svjetlom Kristove Radosne vijesti. Odvraćanje od Kristovoga svjetla uzrok je mnogim dekadencama duha, nesigurnostima i krizama s kojima se današnja Europa suočava. Iz problema ćemo izaći samo temeljitim duhovnom obnovom koja kreće od jezgre društva – a to je obitelj. Kršćanski pogled na obitelj nije ideološko strančarenje, nego, baš suprotno, oslobađajuća širina koja je i mnogim nekršćanima poticaj za bolji odgoj svoje djece. O tome nam svjedoče i mnogi nekršćani u raznim državama, tako i u našoj domovini, koji traže da im djeca i mladi odrastaju u crkvenim obdaništima i katoličkim školama. Sve više nas ohrabruju da osnivamo katoličke odgojne ustanove, od dječjih vrtića do sveučilišta.

3. Papa Franjo je u apostolskoj pobudnici o ljubavi u obitelji *Amoris laetitia* (Radost ljubavi) progovorio i o djeci. U čitavoj raspravi o bračnim parovima koji se nalaze u kriznim situacijama možda nismo primjetili da su dva od sveukupno devet poglavlja pobudnice posvećena upravo djeci. Prateći odnos društva prema djeci po cijelom svijetu, Sveti je Otac zaključio da je itekako potrebno progovoriti o toj temi. Doziva nam u pamet što je jednom rekao sveti Ivan Pavao II.: Obitelj je „put Crkve“¹. Dakle, iznoseći katoličko viđenje o obitelji, roditeljstvu i odgoju djece, Crkva se dotiče područja koje nam je svima osobito na srcu. Obitelj je „mjesto u kojem se novi život ne samo rađa nego i prihvata kao Božji dar“². No, ovdje je i prva rana koja se nanosi našim obiteljima. Nažalost, hrvatsko zakonodavstvo i sudstvo ne prepoznaju novozačeto dijete kao dragocjeni dar koji je potreban posebne zaštite, nego ga svode na genetski materijal bez temeljnih ljudskih prava, bez prava na život. U nekom čudnom preračunavanju umanjuje se dostojanstvo nerođenih. Umjesto da se štiti one najslabije, nemilice ih se gazi. Toliki embriji su zamrznuti i otuđeni svojoj naravnoj okolini. Postali su trgovačka roba. I ne samo to! U našoj domovini Hrvatskoj provode se i dalje ubojstva nerođene djece. Hrvatski zavod za javno zdravstvo objavio je prošle godine podatke u ediciji „Pobačaji u zdravstvenim ustanovama u Hrvatskoj 2015. godine“ da je od 2000. do 2015. godine u Hrvatskoj bilo 158.121 pobačaj. Od ovih Legalno induciranih pobačaja bilo je 95.415³. Čitav jedan grad nevino ubijenih! Svaki namjerno izazvani pobačaj je u nebo vapijući grijeh, zločin za koji će počinitelji odgovarati pred Bogom. Ovdje prije svega mislim na osobe koje provode pobačaj i na njemu zarađuju, i na zakonodavnu i sudsku vlast koja im to omogućuje. Što se pak tiče žena i djevojaka u kriznim situacijama: njima treba pomoći da svoje dijete u miru rode. Treba stvoriti društvene okolnosti u kojima će one i njihovo dijete biti prihvaćeni. Često se od strane okoline vrši takav pritisak na trudnice da ih se doslovno tjera u pobačaj. To je sotonski. Žena koja je počinila pobačaj ostaje ponajčešće sama. Državni zakon joj govori da je ostvarila „pravo

na svoje tijelo“, a zapravo je ostavljena s dubokom ranom u srcu koja je i desetljećima progona i doživotno ostavlja duboki trag na duši. *Tko može iscijeliti tu ranu? Država? Psiholozi?* Ne, jedino Isus Krist u sakramantu pomirenja, u sakramantu svete ispovijedi. Poštovane djevojke i majke, ne bojte se otkriti sve svoje rane i grijeha Kristu, Liječniku i Spasitelju vaših duša! Ne bojte se zatražiti savjet, pomoći i zaštitu u Crkvi, kada vas okolina želi natjerati na pobačaj!

Ovdje želim ponoviti osobnu riječ poticaja i ohrabrenja koju je papa uputio svakoj ženi koja je trudna: „Budi sretna i ne dopusti da ti išta oduzme duboku radost majčinstva. To dijete zaslužuje tvoju sreću. Ne dopusti da strahovi, brige, tuđi komentari ili problemi ugase tvoju radost što Bog putem tebe donosi novi život na svijet. (...) Trudi se zadržati radostan zanos usred svih svojih briga i problema, i moli Gospodina da čuva tvoju radost kako bi ju ti mogla prenijeti svome djetetu.“⁴ Braćo i sestre, prihvativimo djecu kao Božji dar, kao Božji blagoslov. „Važno je i prevažno da dijete osjeti da je željeno. (...) Dijete je ljudsko biće, urešeno neizmjernom vrijednošću, i nikada se ne može upotrijebiti za vlastitu korist. (...) Dijete se voli jer je dijete, ne zato što je lijepo ili zato što je ovo ili ono; ne, nego zato što je dijete!“⁵

4. Obitelj je prostor gdje će dijete rasti i razvijati se kako bi jednoga dana moglo preuzeti odgovornost za vlastiti život. Obitelj nije izolirana jedinica, nego dom koji je otvoren i za širu obitelj, za rođake, prijatelje i susjede. „Nataj način obitelj postaje mjesto integracije osobe s društvom i točka spajanja javnoga i privatnoga.“⁶ Sav kasniji odgoj u vrtiću, školi i društvu oslanja se na ono što je dijete primilo u obitelji. U obitelji dijete prima prvi pogled na svijet koji ga okružuje. U tom smislu papa Franjo upozorava: „Ne može se imati obitelj bez snova. Kad obitelj izgubi sposobnost da sanja, djeca ne rastu ni ljubav ne raste, život kopni i gasi se.“⁷

Ima li naše hrvatsko društvo svoj san? Ima li svoju viziju budućnosti? U vrijeme Domovinskoga rata imali smo svoj san o slobodnoj Hrvatskoj u kojoj će vladati pravednost, mir i blagostanje. Taj san nije iluzija. Postaje stvarnost u svakom našem djetetu kojega s ljubavlju prihvaćamo i odgajamo. Koljevka u obiteljskom domu jamstvo je budućnosti našega naroda!

1 Usp. *Amoris laetitia* 69.

2 *Amoris laetitia* 166.

3 Vidi Željka Draušnik i Zdenka Lesjak, Izvješće za 2015., Pobačaji u zdravstvenim ustanovama u Hrvatskoj 2015. godine, Hrvatski zavod za javno zdravstvo, 2016., Tabela 1. *Ukupan broj pobačaja, broj spontanih, legalno induciranih te ostalih pobačaja u zdravstvenim ustanovama Republike Hrvatske u razdoblju od 2000. do 2015. godine*, str. 7.

4 *Amoris laetitia* 171.

5 *Amoris laetitia* 170.

6 *Amoris laetitia* 181.

7 *Amoris laetitia* 169.

Dragi roditelji, o vama ovisi kakav ćete pogled na svijet prenijeti svojoj djeci. Hoće li to biti beskrupulozna jurnjava za zaradom i odlazak u inozemstvo? Ne! Neka to bude cjelovit pristup našoj stvarnosti koji prepoznaje probleme i izazove ali se ne prepušta beznađu i malodušnosti!

Vjera u Isusa Krista omogućuje cjelovit pristup našoj ljudskoj egzistenciji. Kad živimo iz vjere, onda ćemo znati ispravno spojiti opravданu brigu za materijalno dobro naše djece s neophodnom brigom za njihovo duhovno sazrijevanje. Vjera stvara u nama ravnotežu. Nošeni vjerom ne ćemo klonuti pred svjetovnim brigama niti ćemo se zatvoriti u neki imaginarni svijet. Vjera nas uči „strpljivom realizmu“⁸. To je upravo ono što roditelji trebaju prenijeti svojoj djeci, ne toliko riječima, koliko svojim svakodnevnim primjerom.

Dragi roditelji, taj vam zadatak nitko ne može i ne smije uzeti. Škola može i mora pomoći roditeljima ali ih ne može nadomjestiti. Sveti Otac podsjeća: „Premda se roditelji trebaju osloniti na školu kako bi ona osigurala temeljnu naobrazbu njihove djece, nikada ne smiju u potpunosti povjeriti moralni odgoj svoje djece drugima. Afektivni i etički razvoj osobe zahtijeva jedno temeljno iskustvo, a to je da se mogu puzdati u svoje roditelje. (...) Roditelji su, svojom ljubavlju i primjerom, dužni djeci uliti povjerenje i probuditi u njima poštovanje i ljubav.“⁹

5. Današnji tehnološki napredak, osobito sveprisutni mobilni uređaji i internet stavljaju roditelje i odgojitelje pred nove izazove. Preko elektroničkih medija, virtualnim putem, u naše domove ulaze osobe i sadržaji koje nikada ne bismo pustili u kuću da realno pokučaju na naša vrata. Dragi roditelji, treba se dobro i redovito pitati gdje su vaša djeca, tko su ti koji im pružaju zabavu i s kojima provode svoje slobodno vrijeme¹⁰. Gdje je moje dijete „u egzistencijalnom smislu, gdje se nalazi sa stajališta svojih uvjerenja, ciljeva, želja i životnih planova? (...) Gdje je stvarno njegova duša, znam li to? I prije svega: želim li to znati?“¹¹. „Kad je za vrijeme objeda svatko prgnut nad svoj mobilni uređaj“, onda upadamo u „tehnološki autizam“¹². Na taj način svoju djecu izlažemo „manipulacijama onih koji bi htjeli prodrijeti u njihov intimni svijet vođeni egoističnim interesima“¹³.

---

8 *Amoris laetitia* 271.

9 *Amoris laetitia* 263.

10 Usp. *Amoris laetitia* 260.

11 *Amoris laetitia* 261.

12 *Amoris laetitia* 278.

13 *Amoris laetitia* 278.

Unatoč tim izazovima i prijetnjama, obitelj je pozvana postati „područje primarne socijalizacije“, to jest „prvo mjesto gdje se uči odnositi prema drugima, slušati i dijeliti, biti strpljiv i pokazati poštovanje, jedan drugom pomagati i učiti se suživotu. (...) U obitelji se uči blizini, brizi i poštivanju drugih. Tu se razbija prvi krug pogubne zaokupljenosti samim sobom i spoznajemo da živimo zajedno s drugima.“¹⁴ Tada ćemo se ispravno odnositi prema drugome kojeg susrećemo licem u lice i prema drugome kojeg susrećemo virtualno preko interneta i društvenih mreža.

6. Dragi roditelji! Vi nosite prvu i temeljnu odgovornost za svoju djecu, a Crkva vas pomaže i prati da mognete u svjetlu Evanđelja što bolje ljubiti i odgajati svoju djecu. Kada su Joakim i Ana primili svoju malu Mariju u obiteljskom domu u Nazaretu, nisu još ni slutili kakva divna djela Bog želi izvesti preko njihovoga djeteta. Bog poziva i nas da budemo aktivni sudionici Njegovoga spasenjskog plana jer On „u svemu na dobro surađuje s onima koji ga ljube, s onima koji su odlukom njegovom pozvani“ (*Rim 8, 28*). Ne možemo preko noći promijeniti društvo u kojem živimo, ali možemo promijeniti sebe, svoju obitelj. Od svoga obiteljskog doma možemo učiniti Nazaret, Crkvu u malome, i tako udariti temelj za preobrazbu ovoga svijeta i dolazak Božjega kraljevstva. Jer sve velike stvari započinju u malenome.

7. Bez kolijevki nema budućnosti! U srpnju ove godine pobudio je veliko zanimanje u Francuskoj i u ostalim evropskim zemljama intervent nadbiskupa u Strasbourgu msgr.-a Luc-a Ravel-a. „Islam će rođenjima (kolijevkama) uzeti Europu“ rekao je nadbiskup¹⁵. „Pobačaj nije samo dopušten nego ga se promiče“- ustvrdio je. Od 1975. do danas u Francuskoj je učinjeno oko osam milijuna pobačaja. Na 800.000 tisuća godišnje rođenih u Francuskoj, svake se godine izvrši oko 220.000 pobačaja. I potom je nastavio msgr. Ravel: „Vjerni muslimani su dobro svjesni činjenice da je njihova plodnost takova koju danas nazivaju ... „Grand Remplacement“ („velika zamjena“) i oni tvrde vrlo odlučno i jasno da će sve ovo biti njihovo“.

„Narod me ovaj časti usnama a srce mu je daleko od mene“ rekao je Izaija u Starome Zavjetu a Isus je to osobito podcrtao i na to upozorio. Mi, braćo i sestre, za muslimanske

---

14 *Amoris laetitia* 276.

15 L'arcivescovo di Strasbourgo evoca il 'sorpasso' dell'islam in Francia. „L'islam prenderà l'Europa con le nascite“, 18 luglio 2017 by Providentianet.

vjernike kažemo da su inovjerci. Ali moramo priznati da su oni otvorenošću životu, poštivanjem djece daleko ispred mnogih kršćana u Europi. Djeca su za njih Božji blagoslov. Zemlja pripada onome tko po njoj hoda. Tko poštuje život taj ima budućnost! Bez kolijevki nema života, nema budućnosti! Ako nam je stalo do zemalj-

ske Domovine, ako nam je stalo do kršćanske budućnosti naših prostora, ako nam je stalo do Crkve Kristove, ako nam je stalo do spasenja vlastite duše, obratimo se, vjerujmo i živimo po Evandelju, ne samo deklarativno usnama, nego stvarno, moralno, životno. To je zalog naše budućnosti. Bez kolijevki nema budućnosti. Amen.

Drugo hodočašće Hrvatske kopnene vojske na Udbinu

11. rujna 2017., ponedjeljak, 11.00 sati

*Draga braćo i sestre,
poštovani i dragi vjernici*

1. Radost je uvijek slaviti euharistiju, lomiti i dijeliti Božju riječ i kruh za život vječni na gozbi ljubavi Gospodnje. Otvaramo se poticajima Božje riječi koja nas vodi i usmjerava. U svjetlu Božje riječi prepoznajemo vlastite korake i život, same sebe; slabosti i grješnost kojih valja biti svjestan kako bi se u nama probudila žeđa za milošću. A svako euharistijsko slavlje, svetkovanje upravo je izraz čovjekove žeđi za Bogom i njegovom milosti i ljubavi.

Zahvalno slavimo Božju neizrecivu ljubav očitovanu nama ljudima po najvećoj žrtvi njegova jedinorođenog Sina. On sama sebe predaje za nas, kao otkupninu za naše grijehu; dade sve, svoj život da bismo živjeli. Euharistija, sveta misa, je spomen-čin otkupljenja. Ona je zajedništvo ljubavi nesavršenih i grješnih ljudi s Bogom. Euharistija je susret i uvijek uključuje radost onih što se susreću. Sveta misa je potreba, koja se ne može zamijeniti ni jednim događajem koji se danas nudi; nema takva sadržaja koji može ispuniti srce i prožeti naš život, dati nam snagu i biti poticaj kao što čini sveta misa, preobrazba života i osobe. Ništa ljepše ni poticajnije ne možemo čuti od Božje riječi koju slušamo i o kojoj razmišljamo, a koja prodire u dubinu našega bića i oblikuje nas, mijenja. Nema većega lijeka ranjenoj duši i slomljenu srcu od zajedništva s Isusom u svetoj prijesti; On je liječnik koji dođe izlječiti sve što je bolesno, učvrstiti sve klonule, ohrabriti i osnažiti preplašene i slabe, sebe dade kao hranu.

Evo poticaja za čežnju neprestanoga zajedništva s Bogom koje se nikada ne smije pretvoriti u običaj i povremeni dolazak. Vjera se hrani i jača na koljenima, pred Božjom svemoći i dobrotom, ne u uspravnu i ponosnu drža-

nju, u dokazivanju vlastite veličine bez Boga.

2. Naša se radost danas posebno preljeva zbog zajedništva hrvatske kopnene vojske na hodočašću u crkvu Hrvatskih mučenika na Udbini. Ohrabrujuće je i razlogom ponosa da se tražilo načina kako u okviru već bogatoga i zgusnutoga rasporeda hodočašća i obilježavanja pronaći mjesta i za hodočašće u Udbinu. Ove smo godine tu samo dva dana nakon nacionalne proslave dana Hrvatskih mučenika.

Ovdje smo da bismo se u spomenu na Isusovu ljubav koja je raspeta na križu, posvjedočenu vjernošću i krvlju hrvatskih mučenika, osnažili i ohrabrili pred onim što doživljavamo, što nas snalazi i čeka, da vidimo dalje i bistrije – da izoštrimo poglede uma i srca, skinemo terete s duše. Treba nam svjetla i snage. Gladni smo ohrabrenja, žeđni smo dobrote i pravednosti, istine, iskrenosti i ljubavi. Bog je ljubav i pruža ljubav onima koji ga ljube; šalje one koji ljube onima koji Njega ljube. Ne ostavlja Bog nikada onih koji su vjerni i ispunjeni ljubavlju. Došli smo na sveto hrvatsko tlo s kojega se k nebu uzdiže spomen-crkva svehrvatskih stradanja. Snažni su i nesmiljeni vjetrovi ljudske okrutnosti ovdje lomili slabašne grane na kojima je tek trebalo čekati urod, i jednakom jačinom stresali već prispjele plodove s tisućljetnih stabala. Ovdje je zemlja preoravana oružjem, a ne marnim rukama i brižno oruđem, zalijevana je krvlju i suzama namjesto znojem i kišom. Ali je sjeme Božje riječi palo na plodno tlo i urođilo stostrkim plodovima. Nebrojeni su ovdje mučeničkom krv zapečatili svjedočenje za Krista, dali živote za *krst časni i slobodu zlatnu*. Tako su ostali svjetao primjer ljubavi prema Bogu i domovini.

3. Što je to tako snažno i veliko za što vrijedi i svoj život založiti?

Ljubav i vjernost idu skupa. Nema ljubavi bez vjernosti. Ljubiti svoju domovinu znači biti vjeran domovini, odan do kraja, bez sustezanja. Prigodne i svečano izgovorene riječi «Domovini vjeran» govore o ljubavi i vjernosti vojnika prema domovini kojoj služe i podređuju svoje sposobnosti, snagu, život i sve što imaju. Temeljna i najveća obveza svakoga vojnika je služiti svojoj domovini, ljubiti je, čuvati, biti joj vjeran i kada to traži najveću žrtvu, po cijenu života.

Ovo nas vojno hodočašće na svestome hrvatskom tlu podsjeća na tu neraskidivu povezanost. Došli smo tražiti sangu i blagoslov, nadanjivati se primjerima vjernosti i ljubavi da bismo ostali vjerni.

Dok promišljamo o vjernosti domovini poticajne su nam i vrijedne riječi mađarskoga pjesnika i političara iz 19. stoljeća: «Komu u srcu ne živi domovina, taj se svugdje može smatrati prognanim, u duši mu je praznina koju ne ispunjava никакva stvar, nikakvo osjećanje» (Ferenc Kölcsey).

Vjernost je uvijek na kušnji i treba je potvrditi. Treba ostati vjeran dokraja. Nitko ne voli nevjerne. Nevjera boli i ostavlja duboke rane. Vjernost traži odvažne i ustrajne, koji se lako ne pokolebaju. Vjeran ne može biti tko je labilan i nesiguran u sebe i u druge, čiji je život od paučine ispletena mreža krhkih uvjerenja, planova, ideja, nada, ciljeva i idealja, i koju je lako potrgati. Naš život mora imati čvrst oslonac, a ne maglovite i nejasne obrise, lažne nade i obmane.

Previše je onih koji su se iznevjerili u ljubavi prema domovini, zamjenivši ljubav prema domovini ljubavlju prema sebičnim interesima. Susrećemo se s različitim oblicima nevjernosti i trgovačkoga mentaliteta i s najvećim svetinjama. I to nas boli. Ali povrh svega, nadahnjujemo se i ohrabrujemo primjerima onih koji su sve dali za Domovinu, ne tražeći ništa zauzvrat. Takvi su posve drukčiji odraz zrcala u kojem se trebamo svaki dan ogledati.

4. Obliče hrvatskih mučenika kojih se spomen ovdje časti dotjerivano je mukotrpnim i ustrajnim nastojanjima, usklađivanjem s Božjom riječi i temeljnim vrijednotama bogoljublja, čovjekoljublja i domoljublja. I sve iz vjere koja uvijek gleda u otvoreno nebo, a ne u zatvoreni i začarani krug komadića zemlje koji nam je povjeren. Iz vjere koja vidi Sina Čovječjega proslavljenog gdje sjedi zdesna Ocu na prijestolju i prima one kojima je pripravljeno mjesto u Kraljevstvu o kojemu je govorio i pozivao sve da mu budu vjesnici i dionici, gdje vladaju istina, ljubav, pravednost, vjernost i mir.

Od nas se ne traži mučenička smrt ni proljevanje krvi za vjeru, ali je naša trajna obeza svjedočiti, biti svjedocima Radosne vijesti spasenja, svjedoci svoga krštenja, ljubavi prema Bogu i ljudima, prema svojoj domovini. Ite-kako se od nas traži čuvanje naših svetinja od svakoga oblika gaženja i obezvrijedivanja, zaštite života i ljudskoga dostojanstva gdje god je ugrožen, svetosti obitelji, bez obzira na sve veću pobunu i viku, škripanje Zubiju s raznih strana.

Molimo Gospodina da nas osloboди svake površnosti, skučenosti, plitkoće i zašutljenih pogleda koji su štetni i pogubni, posebice duha relativizacije i ravnodušnosti.

Isus je za svoga zemaljskog života iskušio svu ljepotu, ali i bijedu čovječnosti; siromaštvo, nesigurnost i strah, bez doma i mjesta *gdje bi glavu naslonio*. Otuda snažno upozorenje kako nijednom čovjeku nije na zemlji trajno i stalno mjesto, jer je ovo samo prolazno, za neko određeno vrijeme. Naša je domovina na nebesima, u vječnosti kod Oca, a Isus je došao pripraviti nam mjesto. Naša zemaljska domovina, Lijepa Naša, koliko god je lijepa i ponosni smo na njezinu ljepotu, samo je predokus buduće domovine na nebu. O njezinoj ljepoti sve govori; more i planine, njive i šume, nebo i sunce. Vjetar stoljećima šapuće i poziva na ljubav prema miloj i *junačkoj zemlji*, dokle god nam živo srce bje.

Povjerena nam je na čuvanje i sve-ta je obveza svakoga od nas čuvati je i dati sve što može za nju, jer i ona nam daje sve.

Ovo naše promišljanje završavamo stihovima Frana Mažuranića:

Oni

*Sagnite glave i podite šutke
Prignuto, tiho, tom ulicom tamnom
Tiho, na prstima, podite za mnom.*

*Ja ču vas vodit kroz ugare puste.
Vodit duž staza, duž beskrajnih cesta
Vodit kroz šume, kroz šikare guste,
Vodit do jednog samotnog mjesta.*

*Tamo je groblje, jednostavno, skromno,
Križevi strunuli; nema ih više,
Samo su humci još svrstani pomno
Napukli, rahli od vjetra i kiše.*

*Nikada ovdje ne pale se svijeće,
Niti tu za njih kad zvone se zvona,
Priroda sama tu postavlja cvijeće,
Tužne im grobove kiti tek ona.*

*Nemojte gazit stog svježu još travu,
Ona iz krvi je niknula njine.
Gledajte šutke i sagnite glavu,
Odajte počast u znaku tištine.*

*Tu su još brazde, tu lijevci su sivi,
Ovud čelik je orao zemlju,
Ovdje u vatri su stajali divi,
Danas što ispod tih humaka drijemlju.*

*Oni su mrtvi - al' pridite bliže;
Vidite tračak taj blijedi i fini;
Čudno to svjetlo, što s groba se diže;
To IDEALI su besmrtni njini.*

*Vidjeli ste ih - te turobne humke;
Rake heroja,
Što mrijeti su znali.
Podite sada, al' podite šutke!
Znajte da oni i za vas su pali...*

Dan kapelaniјa "Gospe Velikoga Hrvatskoga Krsnog Zavjeta" i "Uzvišenja Sv. Križa"

Knin, 13. rujna 2017., srijeda

Draga braćo i sestre

Danas slavimo dan naših dviju kapelaniјa "Gospe velikoga hrvatskoga krsnog zavjeta" i "Uzvišenja svetoga Križa". Obadva nam sveta naslova govore o otajstvu iste Božje ljubavi koja se u punini očitavala Isusovim uzdignućem na križ čiji smo dionici postali na našem krštenju. A Blažena Djevica Marija koja je stajala podno križa na poseban je način pridružena tom otajstvu Božje ljubavi. Sam je Krist Gospodin, iz čijeg se probodenog boka na križu rodila Crkva – kad su potekli krvi i voda, simboli euharistije i krštenja -, htio svoju majku pridružiti tom otajstvu rađanja Crkve. Marija pod križem predstavlja Crkvu Zaručnicu, Novu Evu kojoj se Gospodin Zaručnik posve daruje do zadnje kapi krvi. A Ona posve vjerna prima taj dar i postaje likom, uzorom Crkve i majkom svih koji će se iz tog otajstva ljubavi roditi. Sam Isus s križa govori Ivanu: "Evo ti majke" i na taj način poručuje da će se po Mariji događati otajstvo našeg duhovnog rađanja, da će plod križa po Mariji nicati rađanjem novog Kristovog života u nama.

Kao što je Krist poslje svoje muke i smrти slavno uskrsnuo i kao što je Marija poslje svoga zemaljskog usnuća slavno uznesena na nebo, tako smo i mi snagom otajstva našega krštenja umrli, usnuli grijehu, a uskrсли, uzneseni u novi život. Taj je novi život započeo oproštenjem istočnoga grijeha - a ako smo se krstili kao odrasli i oproštenjem svih grijeha - te infuzijom novoga božanskog života koji nas čini sinovima i kćerima Božnjim. Združeni s Kristovom smrću i uskrsnućem postali smo njegovi, udovi njegovoga mističnoga tijela Crkve. Zato njegovo sveto ime nosimo, njemu pripadamo. To je naša najdu-

blja istina. To je naš identitet. Tu je naše najveće dostojanstvo, naš ponos. No dar koji smo primili traži od nas odgovor vjernosti. I zato govorimo o Božjem pozivu i našem životnom odgovoru. Zato govorimo o krsnom savezu kojemu smo pozvani biti vjerni. Zagledajmo se sada u našu nebesku majku kako je ona živjela svoj poziv da bude vjerna savezu koji je Bog s njome na poseban način sklopio.

Naslov Gospa velikoga hrvatskoga krsnoga zavjeta govori nam o majci Božjoj koja je uzor vjernosti Božjem savezu i najvjernija odvjetnica nama, kako bismo mi Hrvati ispunili svoj krsni zavjet i bili vjerni Bogu. Marija je svojim "neka mi bude" svoj život posve predala u ruke Božje. Ona nije imala svoje planove, nego je vjerno ispunjavala sve što je Bog od nje tražio, ponizno i siromašno, tiho i u molitvi, kroz patnje i nevolje svakidašnjeg života, kroz pregorke muke i patnje svoga ljubljenoga Sina, sve do križa i smrti kad joj je mač probo srce i kad je primila u krilo tijelo mrtvoga Sina. I tada tiha i vjerna, u šutnji i pouzdanju, predana do kraja, doživjela je i jutro Uskrsnuća i slavno Uzašašće svoga Sina, bdijući nad Crkvom koja se tek rađala i s kojom je molila silazak Duha Svetoga, sve do onog časa kad je i nju samu Bog s tijelom i dušom primio u nebesku slavu. A odatle iz nebeske slave kao brižna majka bdiće nad svojom djecom i želi da je zazivamo, da je molimo, da se njezinu moćnom zagovoru utječemo.

Bezgrešna i prečista Blažena Djevica Marija nije u sebi imala ništa što bi bilo zaprekom Božjem milosnom djelovanju. Zato je bila milosti puna. Bila je ispunjena svakim blagoslovom i svom milinom Božjom. Zato i mi, razmišljajući danas o našem velikom krsnom zavjetu, želi-

mo biti vjerni Bogu. Želimo izreći svoj "neka mi bude". Želimo se odreći "svojih" planova koji nisu usklađeni s Božjom voljom, s Božjim zapovijedima, s Duhom Isusa Krista, s duhom Blažene Djevice Marije. Želimo biti vjerni svome krštenju i tako ispuniti zavjet. Želimo uistinu umrijeti grijehu. Želimo živjeti novim životom. Želimo da snagom zagovora Marijina Bog svojim milosnim djelovanjem bude u nama, da nas on ispuni svakim blagoslovom i milošću. Želimo se utjecati Bezgrešnoj da nam izmoli milost česte i skrušene isповijedi po kojoj postajemo čisti srcem, spremni primiti nebeskog gosta u svetom sakramantu pričesti. Kako li je braćo i sestre divna i duša i tijelo one koja je bila Bezgrešna. Kako bi lijepo bilo da i u nama gori želja da budemo slični Gospu, da se približimo tom stanju bezgrešnosti. Sjetimo se samo žara ljubavi svetoga Maksimilijana Kolbea prema Bezgrešnoj Djevici Mariji. Njemu je sama pomisao na Bezgrešnu bila trajno nadahnuće i snaga za njegov molitveni život i apostolsku uzetost sve do spremnosti da umjesto oca obitelji on podje u agoniju umiranja od gladi i mučeničke smrti. Zato i mi braćo i sestre, svaki dan, molitvom krunice uzdižimo svoje srce Bezgrešnoj da nas sačuva od zaraze grijeha, da ne živimo vođeni zlim duhovima oholosti, škrtosti, bludnosti, zavisti, neumjerenosti u jelu i piću, srditosti, ljenosti. Molimo krunicu da nam Gospa izmoli milost vjernosti svome krsnome savezu da živimo novim životom vođeni Duhom Svetim jer i jesmo kristi, pomazanici, a naše je pomazanje kao i Kristovo Duh Sveti. Vođeni Duhom Svetim uistinu rastemo, izgrađujemo se do sličnosti s Marijom, do sličnosti s Kristom.

A što znači biti slični Kristu govori nam naslovnik naše druge kapelaniye "Uzdignuće svetoga Križa". Krist na križu nam govori što znači biti velik, uzvišen, uzdignut, u čemu se zapravo sastoji ljudska veličina. Sveti Pavao u poslanici Filipljanima piše da se "On trajni lik Božji nije držao kao plijena svoje jednakosti s Bogom, nego sam sebe oplijeni, postavši ljudima sličan, obličjem čovjeku nalik, ponizi sam sebe, poslušan do smrti, smrti na križu. Zato ga Bog preuzvisi i dario mu ime nad svakim imenom, da se na име Isusovo prigne svako koljeno nebesnika, zemnika i podzemnika. I svaki će jezik priznati: "Isus

Krist jest Gospodin na slavu Boga Oca"". Isus sam govori o Križu kao o mjestu svoga uzdignuća, kao mjestu slave: "A ja kad budem uzdignut, sve će privući sebi." Križ Kristov je uistinu slava jer je slavan onaj koji pokaže neku izvrsnost. A najveća, božanska izvrsnost je ljubav. A Bog je svoju ljubav prema nama pokazao, kako piše sv. Pavao poniženjem, služenjem, poslušnošću sve do najvećeg izričaja ljubavi, smrti na križu. Zato je križ istinska slava, istinsko uzdignuće. Božanska ljubav koja je posve prožela Kristovo tijelo, darovano do zadnje kaplje krvi, ne može umrijeti jer Bog je ljubav, Bog je vječni život. Zato tijelo Kristovo uskrisava proslavljeni, besmrtno. Sve što ljubav prožme postaje besmrtno, postaje građa za vječni život. Skupljajmo i mi tu građu čineći djela kršćanske ljubavi jer nas ona izgrađuju, vode u vječni život.

Braćo i sestre neka nam Kristovo uzdignuće bude poticaj da o slavi ne razmišljamo kao ljudi koji ne poznaju Boga, koji su vođeni duhom ovoga svijeta, koji traže taštu slavu i ljudska priznanja. Naša je slava u služenju, u poslušnosti Bogu, u samozatajnoj žrtvi za svoje bližnje, za svoju Crkvu, za svoj narod, bez želje da bilo tko o nama nešto znade i da nam oda priznanje. Bog ne voli buku, voli tišinu, voli molitvu u tišini srca, voli poniznost, skromnost, voli samozatajnost. Voli kad se na njega oslanjamo, kad od njega očekujemo utjehu i duhovno ispunjenje. Voli kad se poštenim i marljivim radom i služenjem uzdamo i očekujemo njegov blagoslov. On je Bog, on je bogat svim onim što u dubini svoje duše želimo i osjećamo. On je tim bogatstvom ispunio sve to čovještvo svoga Sina. On je tim bogatstvom ispunio Blaženu Mariju Djenicu i sve svete. On je tim bogatstvom ispunjao i naše svećenike i naše djedove i bake, naše očeve i majke koji su nam prenijeli vjeru. I mi smo danas pozvani biti vjerni, to bogatstvo Božje tražiti, za njim žudjeti. Gospo Velikoga Hrvatskoga Krsnoga Zavjeta zato se utječimo: da budemo tim Božjim bogatstvom ispunjeni, da u očima Božjim, ne ljudskim, budemo veliki i uzdignuti nasljeđujući poniznog Isusa na njegovu križnom putu. Amen.

PROPOVIJED GENERALNOG VIKARA O. JAKOVA MAMIĆA, OCD

Sveta misa za dan Hrvatske ratne mornarice 2017.

Splitska prvostolnica, 17. rujna 2017.

Poštovani gospodine potpredsjedniče Vlade RH i ministre Obrane, (D. Krstičeviću), gospodine načelnice GS, generale zbora, M. Šundov; zamjeniče načelnika GS gosp. General pukovniče D. Matanoviću, direktore GS kontraadmirale R. Hranj, zapovjedniče HRM kontraadmirale P. Stipanoviću, posebni savjetnici MO g. B. Kožu i g. I. Ušlejbrka, pukovnice S. Tomić, savjetnike za vojna pitanja B. Tićac, glasnogovornice gđo I. Firšt, kolege kapelani, gospodo zapovjednici, časnici i dočasnici, vojnikinje i vojnici HRM-a, srdačno vas pozdravljam i ujedno Vam čestitam Dan HRM-a kojeg ćete sutra svečano slaviti.

Čitam vašu časnu povijest i zapažam njezine **značajke** kao i važne **pouke** za sve nas danas. Tako, iskazana **domoljubnost** vaših prethodnika, kako velikih zapovjednika tako i svih pripadnika HRM-a, ponosno se vije kao „stijeg“ prepoznatljivosti i identiteta hrvatskog vojnika-mornara. Njihova i vaša domoljubnost nije imala, niti ima, svojih granica u **zahtjevnosti žrtve**, a to znači da nije trpjela, niti sada podnosi, bilo kakve „kalkulacije“ osobnih interesa ili pak strahove koji su nespojivi s vojničkim pozivom. Osim domoljubnosti, prepoznatljiva je **umješnost i stručnost** u pothvatima, kako za vrijeme Domovinskog rata, tako i danas, što je osobito zapaženo u pravovremenom donošenju odluka i dosljednoj provedbi istih. Vidljivo je da je upravo o tome ovisilo, oslobođanje našega Jadrana, gradova i priobalja. Među značajkama vaše povijesti, posebno mjesto zauzima **sloga ljudstva u ciljevima i kvalitetu međuljudskih odnosa**. Ovo svjedoči koliko je ovoj grani Hrvatske vojske stalo do ljudskih života i kvalitetne budućnosti, ne samo pojedinaca nego i cijelog društva.

Domoljublje, umješnost i sloga - to su odrednice koje determiniraju svakog profesionalnog vojnog djelatnika. Dobro je uočiti značajke, ali ne smijemo na njima stati i kititi se „perjem povijesti“. Valja iz njih izvući **pouke** koje imaju snagu danas utjeloviti u HRM onaj najbolji dio njezine povijesti. Danas pripadnici HRM imaju biti ljudi dorasli svojem cjelovitom identitetu i poslanju. Voljeti Domovinu znači

žrtvovati se za nju, jer iskreno ljubi samo onaj tko se iskreno žrtvuje. Odgoj za domovinsku ljubav bit će formacija sposobnosti za žrtvu. Kao što je žrtva drugo ime ljubavi, tako je Domovina drugo ime za „**zajedničku kuću**“, zajedničku majku i zajedničku obitelj hrvatskoga naroda. **Posljedice** ovakvih stavova ne samo da nisu zanemarive, nego su doista i zahtjevne i nisu dosta „nakane“, traže se djela. Treba domoljubno djelovati. Gradit nam je kuću u kojoj ćemo se svi osjećati kao u **svojoj**, a potom kao u kući **drugoga**, i na koncu kao u kući **sviju** (moje, drugih, zajedničko).

Poštovana braćo i sestre, primjetan je i zadivljujući je vaš **rast u struci**, vaše dozrijevanje u **međuljudskim odnosima**, a u lepezi vaših vrijednosti, otkrivate temeljnu ulogu **zrelevjere** za izgradnji nove budućnosti. Budite **strpljivi** ako sve ne ide kako očekujete, jer čovjek je višestruko uvjetovano biće: naslijeđem **genetskog** karaktera, naslijeđem **povjesnog** vremena te osobito potrebom **vlastitog** značenja. Odgoj za **komunitarnost** je proces koji poznaće postupnost s jedne strane, ali i upornost s druge strane, a sve počiva na uvjerenju da smo na pravom putu.

Braćo i sestre, u **zadanost** našeg ljudskog, kršćanskog i profesionalnog izrastanja, Bog se upliće te nas odgaja za jedan kruti realizam: otvoreno nam poručuje da smo svi **zahvaćeni** jednom podlom bolesću, koja se rijetko pokazuje kao bolest, a nitko ju ne želi priznati: bolest svih ljudi je „mržnja i srdžba“. Mržnja rađa srdžbu, a srdžba rađa uvredu. Uz tu Božju konstataciju „bolesti“, on čovjeku nudi i lijek, a sadrži ga „**oprost**“. Pouka Božja je ova: nema ozdravljenja pojedinca i društva bez oprosta, bez istine da smo svima slični i da su nam svi slični, pa je naša jedina istina „**milosrđe**“. To nam govori naša **potpuna** pripadnost Bogu, kako nas uči sveti Pavao, kad kaže: „*Živimo li ili ...umiremo - Gospodinovi smo*“. Isus pak u Evanđelju daje „**mjeru doziranja**“ ovoga lijeka, pa će na Petrovo pitanje: (koliko puta dnevno uzeti ovaj lijek?) - „*koliko puta da oprostim bratu svome...?*“, odgovoriti: „*Ne kažem ti do sedam puta, nego do*

sedamdeset puta sedam". Znači: oprost je trajna sastavnica egzistencije, kao što je zrak bez kojeg prestajemo živjeti. Evanđelje nas uči da „oprost“ nije samo uvjet za „**smirenu savjest**“, nego da njegov doseg ide mnogo dalje: ne smijemo pred lice Božje bez oprosta. Bilo da je riječ o stajanju pred Bogom koje se događa ovdje na zemlji (u molitvi), bilo da će to biti na koncu života, kad budemo „oči u oči“ s Bogom.

Dok vam čestitam Dan HRM-a, osjećam dužnost, ali i ponos, zahvalnosti Vojnog ordinarijata zapovjedniku HRM kaadmiralu Predragu Stipanoviću, kojemu je ova okolnost, čini se, zadnji čin u ulozi zapovjednika HRM.

Hvala vam, gospodine zapovjedniče, na **čovječnosti** u odnosu, na **ustrajnosti i vjernosti** u vršenju sveukupnih obveza zapovjednika, a posebno ističem ozračje slobode pripadnika HRM-a da s ponosom smiju živjeti i ispovijedati svoju vjeru kao ljudi kojima je ona dragocjenost zajamčena zakonima RH. Hvala vam na iskrenom nastojanju da hrvatskog mornara učinite odgovornim i ponosnim čovjekom i domoljubom. Neka vas prati moćna ruka Božja, kao i zagovor svetog Nikole biskupa, na vašem budućem odgovornom zadatku. Amen

ODREDBE IZ VOJNOG ORDINARIJATA

**KLASA: 610-01/17-01/02
UR. BROJ: 512-07-17-10**

Zagreb, 11. srpnja 2017.

VOJNIM I POLICIJSKIM KAPELANIMA
- svima -

**PREDMET: Proslava svetkovine zaštitnice Vojnog ordinarijata u RH
Gospe velikoga hrvatskog krsnog zavjeta**

Poštovana braćo svećenici,

pred nama je svetkovina naše nebeske zaštitnice Gospe velikoga hrvatskog krsnog zavjeta, koju slavimo u svjetlu dvadeset godina od osnutka i djelovanja Vojnog ordinarijata u Republici Hrvatskoj. Ujedno obilježavamo Dan Pobjede i Domovinske zahvalnosti, Dan Hrvatskih branitelja te 22. obljetnicu vojno-redarstvene operacije "Oluja 95". Stoga smo pozvani na zahvalnost i radosno obilježavanje prigodnim programom, koji ne bi smio biti drugo nego vanjski pokazatelj unutarnjeg raspoloženja svakog čovjeka dobre volje u slobodnoj nam Domovini Hrvatskoj, posebno nas svećenika što djelujemo pod okriljem Vojnog ordinarijata u RH.

Posebno mi je stalo i stoga Vas osobno pozivam, da se kao svećenici – kapelani Vojnog ordinarijata uključite u svečano Euharistijsko slavlje naše zaštitnice te sudjelujete u koncelebraciji u crkvi Gospe velikoga hrvatskog krsnog zavjeta u Kninu, u subotu 5. kolovoza 2017. u 11,30 sati. Ja ću predvoditi slavlje u zajedništvu sa šibenskim biskupom msgr. Tomislavom Rogićem, koji će održati homiliju. Nakon Sv. Mise svi kapelani, kao i drugi svećenici, pozvani su na objed u samostan kod otaca franjevaca u Kninu.

Molim Vas da svoje sudjelovanje potvrdite slanjem ispunjenog obrasca prijave (u prilogu) putem telefaksa u Vojni ordinarijat. Ponesite svoje albe. Nesudjelovanje je prihvatljivo uz obrazloženu pisanu ispričnicu samo zbog velikih opravdanih razloga.

Pozivam svakoga od vas, da u tjednu uoči blagdana, u dogовору са заповједnicima postrojbi odnosno načelnicima Policijskih uprava u kojima djelujete, upriličite Euharistijsko slavlje, koristeći obrazac Sv. Mise koji je predviđen za ovaj blagdan. Obrazac se nalazi i u našem Molitveniku na str. 75-81.

Rado Vas očekujem na slavlju u Kninu i srdačno pozdravljam u Gospodinu.

Vaš biskup

✠ Msgr. Jure Bogdan
vojni ordinarij u Republici Hrvatskoj

Prilog: Prijava - obrazac

Dostaviti:

1. naslovu, svima, telefaksom
2. Pismohrana, ovdje

Zagreb, 5. rujna 2017.

POZIVNICA

na 25. jubilarno hodočašće hrvatske vojske, policije i branitelja u Mariju Bistrigu

Zahvalni smo Bogu što pripadnici Ministarstva obrane i Oružanih snaga, Ministarstva unutarnjih poslova i policije te Hrvatskih branitelja već 25 godina hodočaste u hrvatsko nacionalno marijansko svetište u Mariju Bistrigu.

Vojni ordinarijat u Republici Hrvatskoj s radošću Vas poziva u Mariju Bistrigu da sudjelujete na 25. jubilarnom hodočašću u nedjelju 1. listopada 2017. godine. Sveta misa je u „crkvi na otvorenom bl. Alojzije Stepinac“ u 10:15 sati. Nakon misnog slavlja slijedi „vojnički objed“ u vojnem taboru. U svrhu što bolje organizacije, očekujemo Vašu povratnu informaciju do 20. rujna 2017. godine.

Kontakt: tajništvo Vojnog ordinarijata u RH na tel. 01/4670-660 ili putem e-pošte: vojni.ordinarijat@morph.hr, te npr Vladimir Krpan (mob. 091/5554-187).

U privitku Vam dostavljamo cjeloviti Program slavlja.

✠ Msgr. Jure Bogdan
vojni ordinarij u Republici Hrvatskoj

Zagreb, 6. rujna 2017.

VOJNIM I POLICIJSKIM KAPELANIMA
- svima -

PREDMET: 25. jubilarno hrvatsko vojno-poličjsko hodočašće u Mariju Bistrigu
- obavijest, dostavlja se

Poštovana braćo svećenici,

Zahvalni smo Bogu što pripadnici Ministarstva obrane i Oružanih snaga RH, Ministarstva unutarnjih poslova i policije te Hrvatskih branitelja već 25 godina hodočaste u hrvatsko nacionalno svetište Majke Božje u Mariju Bistrigu.

Vojni ordinarijat u RH stoga organizira 25. jubilarno vojno-poličjsko hodočašće u Mariju Bistrigu, u nedjelju 1. listopada 2017. godine. Euharistijsko slavlje predvodit će zagrebački nadbiskup kardinal Josip Bozanić, s početkom u 10:15 sati.

Hodočašće ćemo i ove godine započeti slavljem sakramenta Svetе isповijedi u prostoru crkve na otvorenom bl. Alojzije Stepinac, u vremenu od 08:00 do 09:30 sati. Svi vojni i policijski kapelani neka budu na raspolaganju za isповijed. Stoga ponesite albu i štolu ljubičaste boje. Hvala vam za to služenje. U autobusima obavijestite svoje hodočasnike o mogućnosti za pristupanje isповijedi i pripremite za pristupanje ovom sakramentu prigodnim razmatranjem.

Molimo vas da animirate i motivirate pripadnike vaših postrojbi i djelatnike policijskih uprava da u što većem broju sudjeluju na hodočašću.

Do skorog susreta, neka vas prati zagovor naše zaštitnice Gospe velikog hrvatskog krsnog zavjeta.

JB/JM/RS

S poštovanjem,

prof. dr. sc. Jakov Mamić, OCD
generalni vikar

Privitak: Program 25. vojno-poličjskog hodočašća u Mariju Bistrigu

Dostaviti:

1. Naslovu – faksom
2. Pismohrana, ovdje

Zagreb, 6. rujna 2017.

VOJNIM I POLICIJSKIM KAPELANIMA
- svima -

PREDMET: Hodočašće na Bobovac (BiH)
- obavijest, dostavlja se

Poštovani,

Obavještavamo Vas da će se u subotu 21. listopada 2017. godine održati tradicionalno hodočašće Vrhbosanske nadbiskupije te pripadnika Ministarstva obrane i Oružanih snaga Republike Bosne i Hercegovine na Bobovac. Vojni biskup u BiH msgr. Tomo Vukšić tim je povodom uputio poziv da se hodočašću pridruži i službena delegacija Vojnog ordinarijata te Oružanih snaga Republike Hrvatske. Kapelani Vojnog ordinarijata te pomoćnici vojnih i policijskih kapelana koji žele sudjelovati u hodočašću na Bobovac trebaju se prijaviti u tajništvo Vojnog ordinarijata u RH (kućni 113) do petka 15. rujna o.g. Ovisno o Vašim prijavama bit će organiziran prijevoz odnosno osigurani troškovi putovanja. Hodočasnici će predstavljati Republiku Hrvatsku u službenim odorama (vojnim odnosno policijskim).

Hodočasnici polaze na hodočašće u petak 20. listopada u 12.00 sati iz zgrade Vojnog ordinarijata u Zagrebu, noćenje će biti osigurano u ugostiteljskom objektu „Marić“ kod Žepča, a povratak je 21. listopada 2017. u večernjim satima.

JM/RS

S poštovanjem,

prof. dr. sc. Jakov Mamić, OCD
generalni vikar

Dostaviti:

1. Naslovu
2. Pismohrana, ovdje

Dekreti i imenovanja

Don Ivan Blaževac razriješen je službe policijskog kapelana u kapelaniji „Sv. Hrvatski mučenici“ u PU ličko-senjskoj (KLASA: 805-03/17-07/01, URBROJ: 512-07-17-53, od 6. srpnja 2017.) te imenovan vojnim kapelanom u vojnoj kapelaniji „Sv. Franjo Asiški“ u Gospicu (KLASA: 805-03/17-07/01, URBROJ: 512-07-17-54, od 6. srpnja 2017.).

Don Ivan Blaževac imenovan je policijskim kapelanom poslužiteljem u kapelaniji „Sv. Hrvatski mučenici“ u PU ličko-senjskoj (KLASA: 805-03/17-07/01, URBROJ: 512-07-17-55, od 10. srpnja 2017.).

Don Ivan Blaževac imenovan je vojnim kapelanom za 7. HRVCON misije u Afganistanu (KLASA: 805-03/17-07/01, URBROJ: 512-07-17-56, od 10. srpnja 2017.).

Don Milenko Majić imenovan je za v.d. kapelana Vojne kapelani „Sv. Franjo Asiški“ - za vrijeme trajanja misije 7. HRVCON u Afganistanu na koju je poslan vojni kapelan vlc. Ivan Blaževac (KLASA: 805-03/17-07/01, URBROJ: 512-07-17-58, od 2. kolovoza 2017.).

Don Ivan Blaževac razriješen je službe policijskog kapelana poslužitelja Policijske kapelani „Sv. Hrvatski mučenici“ u PU ličko-senjskoj (KLASA: 805-03/17-07/01, URBROJ: 512-07-17-61, od 12. rujna 2017.).

Don Mario Vazgeč imenovan je policijskim kapelanom Policijske kapelani „Sv. Hrvatski mučenici“ u PU ličko-senjskoj (805-03/17-07/01, URBROJ: 512-07-17-62, od 12. rujna 2017.).

IZVJEŠĆA I DOGAĐAJI

„Od Verduna do Aleppa“ seminar o etičkim smjernicama u vremenu nasilja 30. lipnja 2017.

Od 25. do 30. lipnja u gradu Hamburgu održan je seminar o etičkim smjernicama u vremenu nasilja na kojem su sudjelovali vojni kapelani o. Jozo Mravak i don Antonio Mikulić kao predstavnici Vojnog ordinarijata u RH. Seminar je okupio kapelane iz Njemačke, Austrije, Ukrajine, Češke, Litve...

Predavanja su bila podijeljena u dva dijela. Prvi dio predavanja održavao se u domu St. Ansgar, pokraj hamburške katedrale, gdje su kapelani bili smješteni, a drugi u Katoličkoj akademiji gdje se nalazi Institut za teologiju i mir, koji je i organizirao seminar, uz potporu njemačkog Vojnog ordinarijata. U toj akademiji jedna je od najvećih knjižnica na svijetu sa literaturom o temi "mirovne etike". Kapelani su bili podijeljeni u nekoliko radnih grupa u kojima su u diskusijama i istraživanjima pokušali doći do odgovora na postavljenu problematiku.

Prvi dan započeo je uvodnim predavanjem profesora dr. Heinz-Gerhard Justenhovena. Dr. Justenhoven predstavio je problematiku i temu seminara, a svoje predavanje započeo je pitanjem jesu li se čovječanstvo i globalna politika značajno promijenili od vremena Verduna pa sve do Siračkog rata. Naveo je i koje su sve strane uključene u Sirački sukob. Tko ima kakve interese i zbog

čega se islamskoj državi dopustila tolika ekspanzija... Kako izgraditi zemlju nakon sukoba? Spomenuo je i ulogu Crkve od Prvog svjetskog rata pa do danas. Spomenuo je encikliku „Pacem in terris“, njen sadržaj koji poziva na red u čovjeku, povezanost čovjeka i zakona, povezanost čovjeka i države te povezanost države i stanovništva. „Svi smo dio ljudske obitelji. Temelj u međunarodnoj diplomaciji je: 'Ono što mi pripada, ne moram drugome uzeti...' Kroz povijest čovječanstva odvijaju se interesni sukobi između država. Pogotovo danas, kad se u ime 'pravednosti' napada, ruši čitave sustave. Što doista danas možemo odgovoriti vojnicima kada pitaju o temeljnim ljudskim vrijednostima?“, upitao je predavač.

Drugi dan dr. Merkel održao je predavanje o temi: „Razvitak od 'pravednog rata' prema 'pravednom miru'“. Upitao se koji su tradicionalni izvori "pravednog rata" te spomenuo Ciceronovu tvrdnju da je rat nepravedan ali da postoje neki uvjeti koji ga čine pravednim - ratu mora prethoditi nepravda. Također je spomenuo sv. Augustina koji govori o pravednom ratu, zatim sv. Tomu Akvinskog koji tvrdi da je rat napad protiv ljubavi, mira koji je plod ljubavi. Crkveni dokumenti također govore o pravednom ratu, među kojima je dr. Merkel istaknuo doku-

ment II. vatikanskog sabora „Gaudium et spes“.

Treće predavanje bilo je dr. Kalbarczyka o temi: "O izbjeglicama kao faktoru nesigurnosti". On je pokušao na sustavan način pojasniti problem migranata, uzrok ali i posljedice koje migracije donose. „Kako se Crkva postavlja prema svemu tome?“, upitao je.

Zadnje predavanje dr. Veronike Bock imalo je tematiku „Cyber ratovi - digitalni front“. Predavačica je istaknula podatak kako se najviše napada događa na relaciji Kina - SAD. „U devet mjeseci 2016. bilo je 284 tisuće cyber napada samo na Bundeswehr (njemačku vojsku). Ustrojen je Cyber security operations center koji brine o sigurnosti. Postavlja se pitanje kad su cyber napadi opravdani?“

Don Antonio sudjelovao je u radu skupine koja je imala tematiku: "Nasilje i radikalizam". Uz

raspravu i rad na temi došli su do spoznaja o lijevom i desnom radikalizmu te islamizmu koji sve više hvata korijen u Njemačkoj i Zapadnoj Europi. „Zašto su mladi oduševljeni takvim idejama, što ih potiče da se pridruže radikalnim grupama i odu na ratišta u Siriju i Irak te kako ih zapravo regrutiraju?“, bila su pitanja o kojima su raspravljali u skupini uz spoznaju da je Internet postao mjesto opasne propagande. „Sve su to pitanja i činjenice s kojima živimo. Pitanje je samo kako se prema tome postavljamo i činimo li kao društvo dovoljno“, postavilo se pitanje u skupini.

Na kraju seminara sudionici su dobili uvjerenje o pohađanju seminara, kao uspomenu na vrijeme provedeno u Hamburgu. Hrvatski delegati su u ime Vojnog ordinarijata u RH zahvalili na iskustvu koje su imali tijekom boravka u Njemačkoj te što su predstavljali Republiku Hrvatsku. ■

Ljetovanje prve skupine mladih na Malom Lošinju

26. lipnja - 3. srpnja 2017.

Kao i dosadašnjih godina, i ove godine, krajem lipnja i kroz cijeli srpanj, odvija se program ljetovanja mladih čiji su roditelji djelatnici MORH-a i OS RH.

Program je započeo u ponedjeljak, 26. lipnja, dolaskom osamnaest djevojaka u vojarnu „Kovčanje“ na Malom Lošinju.

U pratnji su bile gđa Branke Šandro, djelatnice Vojnog ordinarijata, psihologice Ane Tadić, profesorice vojne psihologije na HVU, i medicinske sestre Marice Fehtig, djelatnice vojne ambulante u vojarni u Đakovu.

U vojarni „Kovčanje“ dočekali su ih zapovjednik bojnik Mladen Miljanić i djelatnici u vojarni te prethodnica iz Zagreba: gosp. Damir

Šantek i gosp. Nenad Veriga, koji su dovezli potrebne rekvizite za odmor djece. Voditelj vojni kapelan don Milenko Majić pridružio im se dva dana kasnije.

Kroz sedam dana djevojke su imale duhovne nagovore, mogućnost rekreacije, obilaska grada i plaže te pohod samostanu milosrdnih stara sv. Križa u kući „Betanija“, gdje su redovnice za njih pripremile poseban prijepodnevni program. Slavljeni su i misna slavlja u vojarni „Kovčanje“ u kojima su i djevojke aktivno sudjelovale. U nedjelju navečer, poslije šaljivog predstavljanja soba djevojkama su podijeljene uspomenice na ovogodišnje ljetovanje.

U ponedjeljak, 3. srpnja, poslije doručka i s pripremljenim sendvičima, djevojke su zauze-

le svoja mjesta u autobusu i krenule svojim domovima s pomiješanim emocijama radosti zbog sklopljenih novih prijateljstava i žalosti zbog završetka jednog lijepog tjedna.

U svojim dojmovima koje su napisale i predale kapelaru istaknule su ljepotu ovog projekta uz nadu da će se on nastaviti i sljedećih godina.

Komentari djevojaka mogu se sažeti u jednurečenicu: „Ovo je prelijepo i skustvo, ovo je ljetovanje treba nastaviti, a naša prijateljstva koja su ovdje sklopljena ostaju naša poveznica u budućnosti“.

Zapovjednik vojarne i voditelj programa ljetovanja zaželjeli su djevojkama i pratećem osoblju sretan i blagoslovljeno put te da djevojke zadrže ono što su pozitivno doživjele na ovogodišnjem ljetovanju. ■

Završio i drugi tjedan ljetovanja mladih na Lošinju 3. - 10. srpnja 2017.

Već tradicionalno, koncem lipnja i tijekom srpnja odvija se program ljetovanja mladih čiji su roditelji djelatnici MORH-a i OS RH, a ono je podijeljeno na pet skupina mladića i djevojaka iz svih krajeve Lijepe naše. Ljetovanje prve grupe započelo je 26. lipnja dolaskom osamnaest djevojaka u vojarnu „Kovčanje“ na Malom Lošinju i trajalo je do 3. srpnja kada je započelo ljetovanje druge grupe, ovoga puta 41 mladića predvođenih vojnim kapelanom don Markom Medom, pomoćnicima

vojnih kapelana Srećkom Žmalcem i Nenadom Verigom i medicinskom sestrom Ljiljom Plavuš.

Svaku grupu prati svećenik, zatim vojni psiholog i medicinska sestra, te dvojica animatora koji su uglavnom pomoćnici vojnih kapelana. Tijekom programa ljetovanja druge skupine svakodnevno su se održavale jutarnje svete mise, ali i poslijepodnevna predavanja različitog sadržaja koja kroz aktualne i mladima zanimljive teme koje promiču važnost duhovnosti i ljepotu

vjere koja oplemenjuje i osmišljava ljudsku egzistenciju, mlade ljude uvodi u ljepotu života, vjere i odgovornosti. Između te dvije točke bio je odmor i prigoda za zabavu: kupanje, sport ili drugi oblik druženja, kao pohodi samostanu i predavanja u Velom Lošinju, razgledavanje znamenitosti grada, sportska natjecanje te razgovori, sklapanje prijateljstva, sunčanje...

Specifičnost druge skupine bila je u tome što je s njom bio i mladić s posebnim potrebama u pratnji obitelji. Njegov prijavak u program ljetovanja su s oduševljenjem prihvatili odgovorni iz Vojnog ordinarijata i GS OS RH. Pošto se pokazao i više nego uspješnim njegov boravak na ljetovanju, jamačno će to biti poticaj za većim uključivanjem mladića i djevojaka s posebnim potrebama i njihovih obitelji u program ljetovanja na Lošinju.

Crkva je uvijek imala empatiju za slabe i ugrožene i ova inicijativa je okrenuta ka našim kolegama i prijateljima u MORH-u i OS RH koji imaju takav križ i izazov. Poglavitno je osoblje vojarne na čelu sa zapovjednikom bojnikom Mladenom Miljanićem odigralo značajnu ulogu u realizaciji ovoga projekta izlazeći u susret potrebama ove obitelju u smještaju, hrani i dodatnim sadržajima.

Na koncu druženja djelatnici vojarne, i cijeli tim ove grupe bili su ugodno iznenađeni „uštimanim“ pjevačkim korom koji je animirao svete mise te novim prijateljstvima koja su sklopili naši mladići moleći kapelana i njegove pomoćnike da ih već sada upiši za sljedeću godinu. Pokazalo se i ovaj put da su duhovnost, disciplina i rajsко okruženje prekrasnog Lošinja izvrsna kulisa za stasanje nove generacije časnih mladića i djevojaka pred kojima tek predstoje životne kušnje i dokazivanja. ■

Zahvala za završetak školovanja 12. naraštaja Policijске škole „Josip Jović“ 13. srpnja 2017.

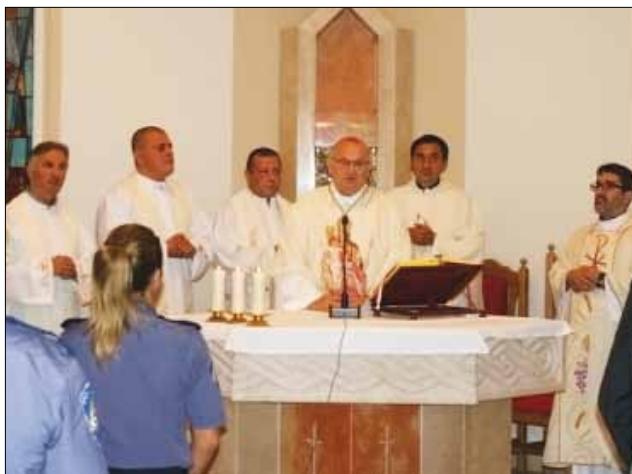
U srijedu, 13. srpnja, u obnovljenoj kapeli sv. Mihovila u Policijskoj akademiji, slavljenje je sv. misa zahvalnica prigodom završetka školovanja 12. naraštaja Policijske škole „Josip Jović“. Sv. misu predvodio je vojni ordinarij u RH msgr. Jure Bogdan uz koncelebraciju biskupskog vikara za MUP fra Frane Musića, biskupskog vikara za MORH don Marka Mede, policijskih kapelana p. Stjepana Harjača i vlč. Ozrena Bizeka i vojnog kapelana vlč. Željka Savića.

Na misnom slavlju nazočili su načelnik Policijske akademije gosp. Želimir Radmilović,

pomoćnik načelnika gosp. Josip Šešet, načelnik Policijske škole gosp. Marijan Žuljević te profesozi i odgajatelji Policijske škole. Na svetoj misi nazočio je i veliki broj polaznika 12. naraštaja Policijske škole, koji su se 11 mjeseci obrazovali za poziv policajca.

Vojni ordinarij u RH msgr. Jure Bogdan bismanim je riječima govorio o dostojanstvu i ugledu policijskog poziva. Posebice ih je potaknuo na zahvalnost prema svima koji su pridonijeli njihovoj formaciji.

Na svetoj misi pjevali su polaznici Policijske škole „Josip Jović“. ■

Prisegnuo 12. naraštaj polaznika Policijske škole "Josip Jović" 14. srpnja 2017.

Svečana prisega 12. naraštaja polaznika Policijske škole "Josip Jović" na kojoj je nazočio i vojni ordinarij u RH msgr. Jure Bogdan održana je u petak, 14. srpnja, na Policijskoj akademiji. Od ukupno 325 upisanih polaznika Programa srednjoškolskog obrazovanja odraslih za zanimanje policajac/policajka 2016./2017., svečano je prisegnulo njih 302, odnosno 58 polaznica i 244 polaznika. Buduće policijske službenice i policijski službenici jednoglasno su se obvezali da će štititi Ustavom utvrđeni pravni poredak, braniti teritorijalnu cjelovitost Republike Hrvatske, čuvati sigurnost, imovinu, prava i dobrostanstvo hrvatskih građana te da će savjesno, odgovorno i profesionalno izvršavati službene zapovijedi.

Svečanost je započela prijavkom voditelja Policijske škole Marjana Žuljevića glavnom ravnatelju policije Marku Srdareviću, njihovim pregledom postroja, himnom te minutom šutnje za sve poginule pripadnike Ministarstva unutarnjih poslova RH.

Budućim policajkama i policajcima obratio se ministar unutarnjih poslova Davor Božinović te pozdravio 12. naraštaj Policijske škole „Josip Jović“, buduće policajke i policajce. „Ohrabrujuće je vidjeti toliko mladih ljudi koji odabiru za poziv policijski posao time pokazujući ljubav prema domovini, požrtvovnost i odgovornost prema svojim sugrađanima.“

Također ih je i ohrabrio: "Ne dozvolite da vas obeshrabre izazovi i teškoće pred kojima ćete se naći, upravo tu ćete pokazati svoju ljudskost i veličinu koja prati hrvatskog policajca. Želim vas motivirati jer vi postajete odgovorni za sigurnost građana Hrvatske, ali i 500 milijuna stanovnika Europske unije."

Najuspješnjim polaznicima Maji Grgat, Nikoli Miškiću i Sandru Cerovcu ministar Božinović dodijelio je priznanje, knjigu i sat.

Na kraju svečanosti milenijsku fotografiju s budućim policajcima u formi stiliziranog grba Policijske akademije s krana ovjekovječio je Šime Strikoman. ■

Ljetovanje treće skupine mladih na Malom Lošinju

10. - 17. srpnja 2017.

Kao i dosadašnjih godina, i ove godine, krajem. Završilo je ljetovanje treće grupe mladih, djece djelatnika MORH-a i GS OS RH, koja je na ljetovanju u organizaciji Vojnog ordinarijata u vojarni „Kovčanje“ na Malom Lošinju bila od 10.-17. srpnja. U grupi je bilo 39 djevojaka, a vodili su je vojni kapelan fra Mato Vincetić, gđa Branka Šandro, pomoćnik kapelana Srećko Žmalec, medicinska sestra Slavica Vukoja, a pridružili su im se bogoslovi Vojnog ordinarijata Branko Čagelj i Ivan Mrnjavac.

Kroz sedam dana djevojke su svakodnevno sudjelovale na svetoj misi, kratkim katehezama koje promiču važnost duhovnosti i ljepotu vjere koja oplemenjuje i osmišljava ljudsku egzistenciju te mlade ljude uvodi u ljepotu života, vjere i odgovornosti. Djevojke su aktivno i s radošću sudjelovale u svakoj točki programa, posebno odlascima u grad, kupanju, druženju, sportu kao i pohodu samostanu milosrdnih sestara sv. Križa u kući „Betanija“. ■

U Petrinji proslavljen Dan Vojne kapelije „Sv. Ilija Prorok“ 20. srpnja 2017.

U četvrtak, 20. srpnja, u vojarni „Pukovnik Predrag Matanović“ svetim misnim slavlјem koje je predvodio biskup u miru msgr. Juraj Jezerinac, svečano je proslavljen Dan vojne kapelije. U koncelebraciji su bili svećenici Zagrebačke nadbiskupije, Sisačke i Vojne biskupije. Misno slavlje svojim pjevanjem animirao je zbor iz župe sv. Josipa Radnika u Galdovu.

Proslavi su, uz vojnike, časnike i dočasnike petrinjske vojarne, nazočile i obitelji poginulih, umrlih i nestalih hrvatskih branitelja, zapovjednik Bojne za opću logističku potporu ZZP-a brigadir Dražen Sebastijan, zapovjednik bojne „Gromovi“ Roman Kelnerić, zapovjednik bojne „Tigrovi“ bojnik Mario Mlinarić, predstavnici PP Petrinja te predstavnici gradskih vlasti. Svečanosti su nazočili predstavnici Udruge ratnih veterana 2. gardijske brigade „Gromovi“ te predstavnici ostalih braniteljskih udruga grada Petrinje.

U svojoj homiliji biskup u miru msgr. Jezerinac istaknuo je bitne odlike proročkog poslanja i ulogu svetoga Ilije u tadašnjem vremenu. Sveti Ilija nije imao kompromisa ni pred kraljicom Isabellom koja je bogohulila i željela se okoristiti tuđim imetkom. Što se događalo u to doba, ponavlja se i nama danas. Biskup u miru dotaknuo se i proročke veličine blaženog kardinala Alojzija Stepinca, koji nije ustuknuo pred totalitarizmima nego je bio uz svoj narod i svjedočio svoju vjeru. Bio je autentičan primjer kršćanskoga proroka koji i u doba najžešćih progona Crkve ostaje kao vođa s uzdignutom glavom, svjedočeći istinu Isusa Krista.

U zahvali na kraju svete mise, vojni kapelan domaćin don Antonio Mikulić uručio je zahvalnicu dugoselskom dekanu i župniku župe Dugo Selo preč. Slavku Kresonji na nesebičnoj pomoći za vrijeme trajanja tradicionalnog vojnog hodočašća Petrinja - Marija Bistrica. ■

Svečano otvorena vojarna "126. brigade HV-a" u Sinju 21. srpnja 2017.

Predsjednik Vlade RH Andrej Plenković i potpredsjednik Vlade RH i ministar obrane Damir Krstičević, potpredsjednik Hrvatskog sabora Miljan Brkić, načelnik Glavnog stožera Oružanih snaga RH general zborna Mirko Šundov, gradonačelnica Grada Sinja Kristina Križanac i drugi visoki vojni i civilni uzvanici nazočili su u petak, 21. srpnja, otvorenju vojarne "126. brigade HV-a" u Sinju, koju je blagoslovio don Marko Medo, biskupski vikar za pastoral u MORH-u i GS OS RH, kao izaslanik vojnog ordinarija u RH msgr. Jure Bogdana.

I predsjednik Vlade RH Andrej Plenković i ministar obrane Damir Krstičević i načelnik GS OS RH general zborna Mirko Šundov izrazili su zadovoljstvo što se Hrvatska vojska vratila u Sinj, viteški grad, grad alkara i bogate kulturne baštine. "Izuzetno mi je drago što se Hrvatska vojska ponovno vratila u Sinj, uz hrvatski narod i stanovnike Cetinske krajine, kao što smo i obećali. Napuštamo koncept putujuće vojske i vojska 21. stoljeća treba biti smještena u naseljenim mjestima, uz stanovništvo", kazao je ministar Krstičević.

Vojarna "126. brigade HV-a" nosila je ime "Kula", a napuštena je 2008. godine ukidanjem

Središta za obuku pješaštva (prestanak obveze služenja vojnog roka), a 2014. godine predana je Državnom uredu za upravljanje državnom imovinom.

Vojarna u Sinju ima površinu zemljišta od 99.295 m², na kojem su izrađeni objekti za smještaj postrojbi, skladištenje materijalnih sredstava, učionice, prostor za pripremu odnosno podjelu hrane, praonice, kotlovnica, radionica ukupne površine 9.101m².

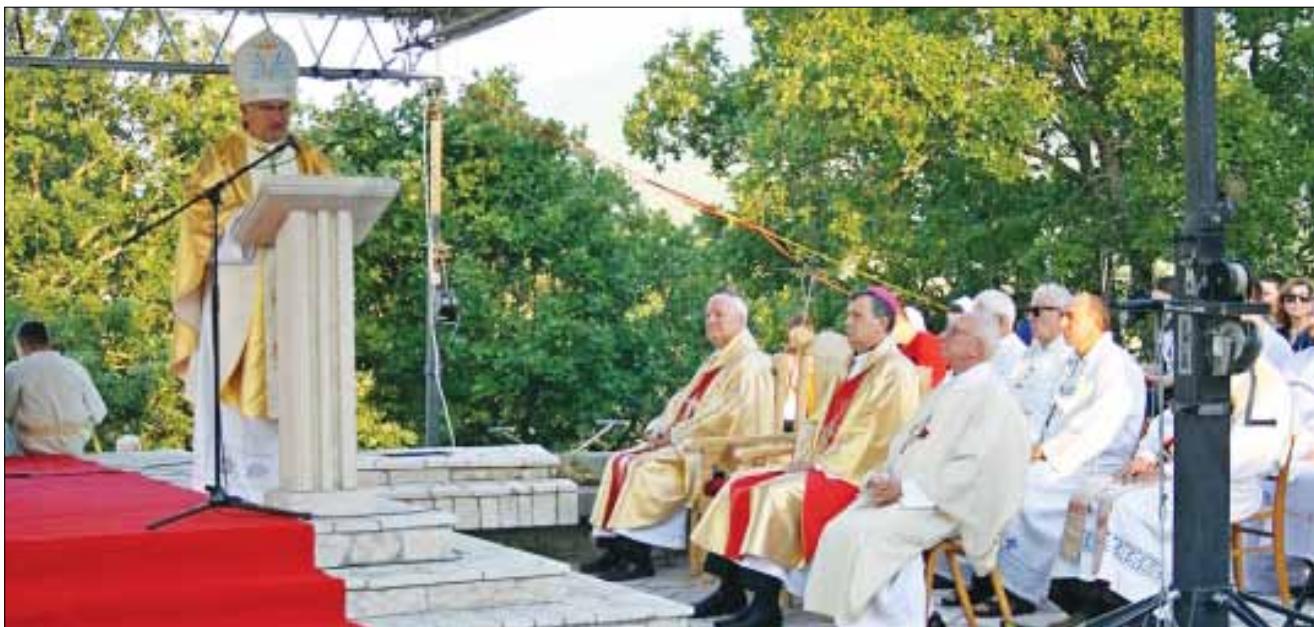
Od ožujka 2017. godine započelo je vraćanje u funkciju smještajnih i drugih objekata (opravak krovišta, sanitarnih čvorova, elektroinstalacija).

Povratak Oružanih snaga RH u Sinj pridonijet će i ekonomskom razvoju ovog grada kojem se na taj način priznaje i važna povijesna uloga i značaj vojnog poziva.

U vojarni u Sinju razmjestit će se Inženjerijska bojna Gardijske mehanizirane brigade (GMBR) Hrvatske kopnene vojske Oružanih snaga RH, koja je bila razmještena u Kninu i koja broji oko 250 pripadnika i opremljena je s dvadesetak inženjerijskih strojeva i pripadajućim brojem teretnih i ostalih motornih vozila. ■

Molitveni spomen na poginule hrvatske branitelje u Donjim Rujanima 22. srpnja 2017.

Tradicionalno godišnje liturgijsko slavlje za poginule branitelje na livanjskoj bojišnici upriličeno je u subotu 22. srpnja u memorijalnom centru sv. Juraj u Donjim Rujanima, filijali župe Lištani ispod planine Kamešnice u Livanjskome polju.

Koncelebrirano misno slavlje predvodio je vojni ordinarij u Republici Hrvatskoj msgr. Jure Bogdan. S njim su koncelebrirali vojni ordinarij u Bosni i Hercegovini msgr. Tomo Vukšić, banjolučki biskup msgr. Franjo Komarica, župnik lištanski i livanjski dekan preč. Adolf Višatnicki, don Marko Medo, biskupski vikar za pastoral MORH-a i OS RH i još nekoliko svećenika.

Uz nekoliko redovnica Družbe sestara milosrdnica iz Livna na misi je sudjelovalo više stotina vjernika iz župa Livanjskoga dekanata te članovi obitelji i postrojbi poginulih branitelja iz BiH i susjedne Hrvatske. Sve nazočne su na početku misnog slavlja pozdravili župnik Višatnicki i biskup Komarica. Biskup Komarica posebno je zahvalio udruzi sv. Juraj i drugim udrugama poginulih branitelja, te domaćem župniku Višatnickom na odlučnom njegovovanju uspomene na poginule branitelje za obranu livanjskog područja, a onda i ostalih krajeva. Zahvalio je također i biskupima Bogdanu i Vukšiću za molitvu i solidarnost s rođinom poginulih branitelja i drugih žrtava rata.

U propovijedi biskup Bogdan je rekao: "Tko zna po koji put se ponovilo u našoj povijesti, hrvatski narod se ujedinio, i snagom jedinstva i zajedništva, se obranio. Mnogi od vas ovdje nazočnih sudionici ste i svjedoči tih događaja. Vi biste mogli puno više i bolje govoriti, svjedočiti o samim događajima. Odlučujući pobjednički boj

hrvatskih snaga za obranu Livna i cijelog ovog kraja, dogodio se na blagdan sv. Jurja 23. travnja 1992. godine. Prije ravnih 25 godina! I danas ovde u Božjemu hramu, stojimo u vjeri, pred otajstvom zla koje uvijek i iznova pokušava na ovim našim prostorima progovorati mržnjom i nasiljem. Stojimo pred našom poviješću, ne da bismo mrzili ili da bismo se osvećivali za učinjena nam zla. Stojimo pred našom poviješću radi naše budućnosti, ovde u Donjim Rujanima, Lištanima, Livnu, ovome kraju, i uopće u našoj Domovini".

Tumačeći odlomak iz Sv. pisma o Isusovome uskrsnuću biskup je nastavio: „Sveti Ivan nas izvješćuje u ovome svetopisamskome ulomku, o temeljnoj istini naše vjere o Isusovome uskrsnuću. Nije to mit, nije legenda, nego stvarna povijesna činjenica. Isus je tri dana počivao u grobu, i po svim prirodnim zakonima njegovo tijelo se trebalo početi raspadati. Ali dogodilo se nešto neočekivano, dotad nečuveno. Isus je ustao od mrtvih u tijelu svome, u proslavljenome tijelu. Njegova smrt i uskrsnuće, za nas kršćane, temelj su i razlog nade naše da sve ono što se događa u ovome životu, gdje je sve prolazno, relativno i lagano zaboravljivo, ne propada, nego da ima svoj duboki smisao u Bogu. Isusovo uskrsnuće je temelj i razlog naše molitve za sve naše pokojne. On koji je Gospodar života i smrti poučava nas u svojoj riječi da će svaki čovjek uskrsnuti. Kad iza toga ne bi bio božanski auktoritet i činjenica Isusova uskrsnuća, imali bismo razloga sumnjati i bili bismo bez nade u ovoj dolini suza gdje vladaju mnoge nepravde i gdje se događaju u nebo vapijući grijesi". ■

Završeno ljetovanje četvrte grupe mladih na Malom Lošinju 17. - 24. srpnja 2017.

Četvrta grupa mladih, djece djelatnika MORH-a i OS RH, ljetovala je od 17. do 24. srpnja u vojarni „Kovčanje“ na Malom Lošinju. Grupu je sačinjavalo trideset i pet mladića u dobi od petnaest i šesnaest godina iz svih krajeva Hrvatske.

Program im je bio ispunjen sportskim i zabavnim aktivnostima kao i duhovnim sadržajem uz uobičajen posjet gradskim plažama.

U sportskim disciplinama izdvajamo pobjednike: u stolnom tenisu Zvonimir Stipić, u stolnom nogometu Dino Grgurić i Mislav Pocrnić, u šahu Filip Kovač, najbrže je plivao Borna

Jukić, najatraktivniji skok u more izveo je Filip Džomba, a dečki iz prve sobe pobijedili su u nogometu.

U duhovnom centru „Betanija“ u Velom Lošinju sestre Svetog Križa s mladićima su provale duhovni program.

Uz svakodnevnu svetu misu, katehezu i razgovor s mladima grupu su vodili fra Mato Vincetić uz pomoćnike kapelana Danijela Radinovića, Nenada Verigu i Antuna Mandića i medicinsku sestruru Kseniju Kregar, kojima su se pridružili bogoslovi Vojnog ordinarijata Branko Čagelj i Ivan Mrnjavac. ■

26. obljetnica stradanja branitelja u Erdutu

U utorak, 25. srpnja o. g., održana je komemoracija u spomen na žrtvu stradalih branitelja u Erdutu, kada je 25. srpnja 1991. godine, usred noći i bez povoda, na pripadnike 1. gardijske brigade „Tigrovi“ JNA ispalila 124 minobacačke granate. Uvijek će se, rekli su nazočni na komemoraciji, sjećati žrtve Mile Čuline, Ante Grgića, Miroslava Gržana, Josipa Kneževića, Mirka Ro-

žmana i Željka Pavića. Prije polaganja vijenaca i paljenja svijeća, sudionici komemoracije bili su na svetoj misi u svetištu Gospe od Utočišta u Aljmašu. Euharistijsko slavlje predvodio je vojni kapelan Vojne kapelije „Kraljica svete Krune i sveti Ivan Kapistran“ iz Vinkovaca fra Mato Vincetić, izaslanik vojnog biskupa u RH msgr. Jure Bogdana. ■

Treće hodočašće vojske, policije i branitelja Gospi Sinjskoj 29. srpnja 2017.

Treće regionalno hodočašće hrvatske vojske, policije i branitelja Republike Hrvatske u subotu 29. srpnja 2017. godine, održano je u svetištu Čudotvorne Gospe Sinjske. Hodočašće se dogodilo u godini kada se hrvatska vojska ponovno vratila u Gospin grad Sinj. Na hodočašću su sudjelovali vojni ordinarij msgr. Jure Bogdan, generalni vikar vojnog ordinarijata u Republici Hrvatskoj o. Jakov Mamić, OCD, biskupski vikari Vojnog ordinarijata don Marko Medo i fra Frano Musić, OFM, te ostali vojni i policijski kapelani.

Među hodočasnicima sudjelovali su načelnik Glavnog stožera Oružanih snaga RH general zbornik Mirko Šundov, glavni tajnik MORH-a Petar Barać, zapovjednik Hrvatske ratne mornarice kontraadmiral Predrag Stipanović, načelnik Policijske uprave splitsko-dalmatinske Slobodan Marendić, glavni policijski savjetnik Ivica Franić. U ime Grada Sinja na hodočašću je sudjelovala sinjska gradonačelnica Kristina Križanac, saborSKI zastupnici Ivan Šipić i Miro Bulj.

Slavlje je započelo u 10.30 sati procesijom iz samostanskog dvorišta, Glavičkom ulicom preko Trga kralja Tomislava do crkve Čudotvorne Gospe Sinjske. U procesiji vijorile su se zastave

postrojbi MORH-a i MUP-a, stjegovi djelatnih postrojbi Oružanih snaga Republike Hrvatske i braniteljskih udruga. Posebno su bila istaknuta četiri stijega: Republike Hrvatske, Svete Stolice, Vojnog ordinarijata i stijeg Čudotvorne Gospe Sinjske. Za vrijeme procesije svirao je puhački orkestar Hrvatske vojske.

Nakon procesije uslijedilo je euharistijsko slavlje koje je predvodio vojni biskup msgr. Jure Bogdan uz koncelebraciju generalnog vikara Jakova Mamića, provincijala fra Joška Kodžomana, gvardijana fra Petra Klapeža, župnika fra Perice Maslaća i uz još devetnaestorice svećenika. Na početku misnog slavlja o. provincijal fra Joško Kodžoman uputio je riječi pozdrava vojnom biskupu msgr. Juri Bogdanu, svećenicima, vojski, policiji, braniteljima te predstavnicima gradskih vlasti grada Sinja i općina Cetinske krajine.

U homiliji koju je temeljio na misnim čitanjima za blagdan sv. Marte (koja se kalendarski slavi 29. srpnja) o. biskup je istakao važnost stazovjetnog lika Mojsija, Božjeg izabranika, vođe Izabranog naroda (usp. Pnz 6, 4-9): „Vjerujem da smo svi mi ovdje okupljeni gledali film Deset Božjih zapovijedi ili koji drugi film koji prikazuje

starozavjetni lik, velikog Mojsija koji izvodi svoj narod iz egipatskoga ropstva. Mojsijev lik je ne-presušno vrelo nadahnuća mnogim umjetnicima sve do naših dana. I glasoviti Michelangelo, impresioniran njegovom osobnošću, isklesao je veljni kip poznat u svjetskim razmjerima, koji se nalazi u rimskoj bazilici San Pietro in Vincoli.

Prva poslanica – prvo čitanje u ovoj svetoj misi, uzeto iz knjige Ponovljenog Zakona, predstavlja nam Mojsija – Božjeg izabranika na njegovome zadatku. On se stavio na čelo povorke kao predvodnik (vođa) i kao zapovjednik. Vodi svoj narod kroz Sinajsku pustinju u obećanu zemlju. Put je dug, mukotrpan, nesiguran, izložen mnogim nevoljama. Najteže nevolje su one koje dolaze iznutra: sumnje, mrmljanja, pa i pobuna. „O da smo pomrli od ruke Jahvine u zemlji egiptskoj kad smo sjedili kod lonaca s mesom i jeli kruha do mile volje!“ (...) „Izveli ste nas u ovu pustinju da sve ovo mnnoštvo gladom pomorite“ (Izl 16, 3) prigovarali su mu sunarodnjaci. On je pak čovjek od krvi i mesa sa svim svojim potrebama, ograničenjima. Svoju sigurnost i svoj program temelji u Bogu. S njim komunicira izravno u molitvi, tišini, u intimi i dubini svoga srca. Bog mu je jedina utjeha. Božja riječ svjetiljka je njegovim stopama, njegovim koracima i životnim izborima. U razmišljanju u osami osluškuje njegov glas. U svemu želi izvršiti njegovu volju. Tu su te-

melji i razlozi njegove duhovnosti, njegove upornosti, izdržljivosti, odlučnosti da ostvari životni zadatak i plan što ga Bog pred njega stavlja“.

Biskup je dalje nastavio: „Mojsijev kratki govor iz današnje poslanice, događa se nakon njegovog iskustva Božje blizine i prisutnosti u gorućem grmu na brdu Sinaju i primanja kamenih ploča saveza s Bogom - Deset Božjih zapovijedi. Zapovijedi su to koje čovjek osjeća duboko upisane u ljudsku narav kao prirodni zakon ponašanja. I stoga nije nikakvo čudo što ćemo ih naći u biblijskoj objavi, u kršćanstvu, ali isto tako i u religijama dalekog Istoka i mnogim drugim svjetonazorima kao norme ponašanja. Još i više, u svakodnevnom susretu s onima koji se izjašnjavaju kao agnostici ili nevjernici, prepoznajemo također naravnu objavu, Božji prst koji usmjerava - ispisuje moralnost i etičnost ponašanja tih ljudi pa i naših sugrađana.

Svjestan je Mojsije koliko su njegovi sunarodnjaci kontaminirani politeizmom egipatskih faraonskih dvorova, ustrajnim usustavljenim milenijskim pobožanstvenjenjima ljudskih stvara, prirodnih pojava, životinja, raznih predmeta i stvari, pa im stoga uporno ponavlja. I tu je neumoran: „Gospodin, Bog naš, Gospodin je jedini! Zato ljubi Gospodina, Boga svoga, svim srcem svojim, svom dušom svojom i svom snagom svojom! Riječi ove što ti ih danas naređujem neka Ti

se urežu u srce! Napominji ih svojim sinovima. Govori im o njima kad sjediš u svojoj kući i kad ideš putem, kad lijegaš i kad ustaješ“ (Pnz 6, 5-7).

Mojsije, svjestan potkupljivosti ljudske naravi, svjestan zavodljivosti idolima ovoga svijeta, ide i dalje i još konkretnije govori: “Priveži ih na svoju ruku za znak i neka ti budu kao zapis među očima! Ispisi ih na dovratnicima kuće svoje i na vratima svojim” (Pnz 6, 9). Možemo i zamisliti kako je grmio ove riječi nakon što se vratio s brda gdje je boravio četrdeset dana u Božjoj prisutnosti, a njegovi sunarodnjaci su napravili zlatno tele i njemu su se počeli klarjati. (Božje riječi) “Priveži ih na svoju ruku za znak i neka ti budu kao zapis među očima! Ispisi ih na dovratnicima kuće svoje i na vratima svojim”.

Govoreći o apostolu Ivanu naglašena je njegova definicija Boga: „Autor druge današnje poslanice je sveti Ivan koji ima bogato i dugo iskustvo života s Isusom i njegovom majkom. On je onaj učenik koji je ustrajao do kraja biti s Isusom i u najtežim trenutcima Isusova života. Ostao je s njime i na Golgoti sve do Isusove smrti. Jedini je od apostola koji je umro naravnom smrću u dubokoj starosti. Svoje evanđelje – po Ivanu, i poslanice kao i apokaliipsu piše iz vlastitog iskustva duboke povezanosti s Isusom. On je sam svjedok događaja s Isusom. Ima također bogato iskustvo života mlade Crkve Djela apostolskih u židovskome okruženju i potom u grčko-rimskome ambijentu i kulturi u Maloj Aziji.

ji. Svi njegovi tekstovi u Novome zavjetu, pisani po sjećanju, prožeti su dubokim iskustvom susreta sa živim Bogom u osobi Isusa Krista i poslije u vjeri. Sveti Ivan je propovjednik Boga ljubavi. U ovoj poslanici donosi kratku definiciju Boga, vjerojatno najkraću i najsavršeniju: “Bog je ljubav i tko ostaje u ljubavi, u Bogu ostaje i Bog u njemu”.

Ljubav se ne može opisati, nacrtati, predočiti, izmjeriti nijednom mjerom... Ljubav se može osjetiti. Tu je tajna i tu je velika istina naše vjere. Kad želimo Boga opisati, približiti, predočiti drugima, dokazati njegovu egzistenciju osjećamo koliko smo nemoćni, ograničeni, koliko su naše riječi nedostatne, slabe... Put spoznaje Boga – upoznavanja Boga je svakako razumski put i zato studiramo filozofiju i teologiju i njima srodne pomoćne znanosti... Međutim lakši put upoznavanja Boga je iskustveni, u našoj osobi, u našemu biću... To je put života u ljubavi, po ljubavi... Bog se očituje u čovjeku i po zakonu ljubavi. U drugome čitanju Ivan nas poziva na život u ljubavi. “Ljubimo jedni druge jer ljubav je od Boga”. Istinska, nesebična, altruistička ljubav, čista ljubav, bez interesa je od Boga. Bog joj je izvor i ishodište... I potom nadodaje: “Boga nitko nikada ne vidje. Ako ljubimo jedni druge, Bog ostaje u nama, i ljubav je njegova u nama savršena”.

Biskup posebno je naglasio važnost djelatne ljubavi u životu kršćana: „Kršćanstvo je braćo i sestre vjera ljubavi. Čovjek kršćanin je biće ljubavi. Ako li se u našem svakodnevnom ponašanju ne

očituje Božja ljubav, onda smo loši kršćani. Dobre je stoga, kad smo na hodočašću, kao što je ovo današnje, da ispitujemo vlastitu savjest pod ovim vidom: Koliko se Božja ljubav očituje u mome životu najprije u vlastitoj obitelji? Prema bračnomu drugu? Prema vlastitoj djeci? I onda u mome profesionalnom radu? Prema osobama koje je providnost stavila na moj životni put u svakodnevnom djelovanju?

Djela apostolska bilježe divno svjedočanstvo iz života prvih kršćana. O njima govore i komentiraju njihov život: "Gledajte kako se ljube". Gledajte kako se poštiju. Gledajte kako su vjerni u bračnom životu. Gledajte kako poštaju nerođeni život. Gledajte kako djecu odgajaju u stezi i čestitosti. Gledajte kako se međusobno pomažu. Gledajte kako obiteljske različitosti rješavaju mirnim putem a ne galatom, nasiljem i rastavama. Gledajte kako se iskreno raduju radi uspjeha drugih, Bez zavisti. I mnogi pogani su, i uz opasnosti po vlastiti život stupali kršćanskim zajednicama jer su i sami željeli biti kao oni koji su upoznali Boga ljubavi i koji žele živjeti po zakonu ljubavi. Još u ranim stoljećima za kršćane se tvrdi: "Žive u svijetu ali nisu od svijeta!".

Govoreći o spomenu sv. Marte o. biskup je istakao: „Evangelija nam ne donose puno informacija o identitetu Marte i Marije i njihova brata Lazara. Ivan evanđelist predstavlja dvije sestre koje žive u Betaniji, nedaleko Jeruzalema, a iz-

vještaj o uskrsnuću njihova brata Lazara pomaže nam da ih bolje upoznamo. Između njih i Isusa je vladala čvrsta prijateljska: "A Isus ljubljaše Martu i njezinu sestru i Lazara" (Iv 11, 5). Ta veza prijateljstva njihove obitelji s Isusom bila je toliko čvrsta da su sestre javile Isusu o Lazarovo teškoj bolesti na smrt: "Gospodine, evo onaj koga ljubiš, bolestan je" (Iv 11, 3). Najznačajnije Isusovo čudo učinjeno u javnosti dogodilo se na traženje Marte i Marije. Ono i potvrđuje duboku prijateljsku povezanost Isusa s Lazarom, Martom i Marijom.

U svijetu ovih riječi možemo bolje razumjeti zašto se Isus zaustavio i zašto je tako srdačno primljen u njihovoј kući. Obadvije sestre žarko žele njegov posjet. Učitelj je često doživljavao neprijateljstvo koje se očitovalo po ulicama i mjestima kamo se kretao. Radovao se iskrenoj i srdačnoj dobrodošlici koje je uvijek doživljavao u Betaniji. U tome ambijentu se mogao malo odmoriti, prikupiti snage za nova putovanja. Mogao je također iskusiti – doživjeti radost i zahvalnost ljudi za njegovu prisutnost i puno utješnih riječi i gesta za njegove riječi.

Kuća u kojoj je bio primljen sadržavala je znak da njegov dolazak i boravak među ljudima nije bio samo znak protivljenja i odbijanja: nalažio je dobrohotne sredine u kojima je Radosna vijest prodirala u ljudska srca i njih je preoblikovala. Prijateljske veze nastale u Betaniji bile

su realnost koja nagovjećuje veze ljubavi koje bi trebale ujediniti čovječanstvo s Bogom. Isus je cijenio prostor u jednoj kući koja bi mogla postati prva osnovna stanica Crkve, u kojoj je prepoznat, priznat i čašćen kao jedini Učitelj.

Evangelje nam pokazuje kako dvije Lazareve sestre, Marta i Marija, prihvataju Krista u vlastiti dom, svaka na svoj način. Marija ga prihvata kao Učitelja kojeg želi slušati, čuti: Sjela je do nogu Isusovih i slušala njegovu riječ (usp. Lk 10, 39). Učenik koji je želio slušati nauk od nekog Učitelja sjeda do njegovih nogu. Tako može, s poniznom poučljivošću, prihvatići (upiti) vjerno sve riječi što izlaze iz usta Učitelja i usvojiti njihov sadržaj. U Isusovim govorima, Marija je prepoznavala Božju riječ, prilagođenu njoj da ju razumije. Hranila se strastveno naukom što ga je primala i mogla je zaboraviti sve drugo, jer je bila posve slobodna od domaćinskih briga: njezina sestra Marta se je posvetila pripremanju večere. Puna ljubavi i poštovanja prema gostu željela ga je lijepo primiti, počastiti. Marija je mogla misliti samo na riječi koje su podizale njezin entuzijazam. Osjećala se povlaštenom s jedinom obvezom, da primi Isusa. To je bila povlastica u tim okolnostima: shvaćala je da je to dar kojeg prima odozgo. Ova povlastica je odgovarala težnjama njezinog karaktera, i vodila ju je k razmišljanju, razmatranju, kontemplaciji.

Karakter Marte je posve drugačiji. To je karakter gospodarice doma. Različnost karaktera, upotrijebljen je od božanskog plana, jer su se one

popunjavale (kompletirale) za prihvatanje Učitelja: S jedne strane je slušateljica vrlo pažljiva koja želi sve Isusove riječi koje zaslužuju da ih se sačuva, zapamti i da se o njima meditira. S druge strane je osoba koja je mogla pripremiti obrok dostojan izuzetnoga gosta. U Marti i Mariji pronalazimo i sami sebe u našem pristupu Isusu i njegovome nauku. Njegovu riječ poput Mojsija i Ivana pažljivo slušamo, o njoj razmišljamo – kontempliramo. I nju onda pretačemo djelotvorno u praksi. Dao Bog da bi nas ovo hodočašće približilo još više Božjoj riječi i pomoglo nam da ju svakodnevno pretačemo u praksi”, zaključio je biskup.

Za vrijeme misnog slavlja pjevala je klapa „Sv. Juraj“ Hrvatske ratne mornarice i klapa „Sv. Mihovil“ Hrvatske policije. Na završetku misnog slavlja gvardijan fra Petar Klapež zahvalio je msgr. Juri Bogdanu, načelniku GS OS RH generalu zbora Mirku Šundovu, glavnom tajniku MORH-a Petru Baraću, svim časnicima i dužnosnicima kao i vojnicima, policijcima i braniteljima. Nakon pozdravnih riječi o gvardijana, vojni biskup msgr. Jure Bogdan je pred Gospinim olтарom predvodio Posvetnu molitvu Čudotvornoj Gospi Sinjskoj. Na hodočašću su sudjelovali i vjernici župe Dubrava i Sitno Gornje sa župnikom don Jakoslavom Banićem te vjernici iz Župe Lukač kod Virovitice sa župnikom don Markom Mesićem. Ovim hodočašćem započinje ciklus hodočašća u svetište Gospe Sinjske - ususret svetkovini Velike Gospe. ■

Ljetovanje pete skupine mladih na Malom Lošinju

24. - 31. srpnja 2017.

Vojni kapelan vlc. Ante Mihaljević predvodio je duhovno-rekreativni odmor za trideset i devet djevojaka - djece djelatnika MORH-a i GS OS RH, od 24. do 31. srpnja, u vojarni "Kovčanje" na Malom Lošinju na kojem su uz odmor i rekreaciju održana predavanja vezana uz opće društvene i vjerske vrijednosti uz poseban osvrt na probleme mladih te na svece i blaženike kao uzore i putokaze u našem životu. Nakon predavanja slavljenja je sveta misa. Mladi su posjetili gradove Mali i Veli Lošinj, a u duhovnom centru "Betanija" u Velom Lošinju upoznali su se s bogatom i zanimljivom poviješću života i rada sestara Svetoga Križa.

Zadnji dan organizirano je zajedničko druženje na kojem se na duhovit način, pjesmom, plesom i scenskim prikazom predstavila svaka soba, a vojni kapelan zahvalio je zapovjedniku i djelatnicima vojarne "Kovčanje" na potpori. U ispomoći kapelanu na raspolažanju bili su djevatnica Vojnog ordinarijata gđa Brankica Šandro, pomoćnici vojnih kapelana natporučnik Darko Boban i narednik Danijel Radinović, te medicinska sestra Marica Mržljak.

Pri povratku cijela skupina izrazila je zahvalnost Vojnom ordinarijatu u RH na organizaciji ljetovanja, te MORH-u na potpori u tom projektu. ■

Sveta misa zadušnica za branitelje Dalja 1. kolovoza 2017.

U Dalju je, 1. kolovoza 2017., obilježena 26. obljetnica pogibije dvadeset policajaca, petnaest pripadnika Zbora narodne garde i četiri pripadnika Civilne zaštite koji su prvi dan kolovoza 1991. kao hrvatski branitelji poginuli u neprijateljskome napadu na Policijsku postaju u Dalju.

Obilježavanje ove tužne obljetnice počelo je polaganjem vijenaca i paljenjem svijeća državnih, županijskih i gradskih izaslanstava, obitelji poginulih branitelja, branitelja i mnogobrojnih udruga proizišlih iz Domovinskoga rata ispred Postaje granične policije u Dalju.

Kao izaslanica predsjednice Republike Hrvatske vijenac je pložila saborska zastupnica gospođa Irena Petrijevčanin Vuksanović, potom je vijenac položio ministar Ministarstva unutarnjih poslova gospodin Davor Božinović te ministar Hrvatskih branitelja gospodin Tomo Medved koji su se kratkim prigodnim govorima obratili okupljenima.

Na kraju je vojni ordinarij u Republici Hrvatskoj msgr. Jure Bogdan, poslije naviještene Božje riječi i prigodnih molbenih zaziva, izrekao

molitvu za poginule policajce, pripadnike Zbora narodne garde i Civilne zaštite i nazočnima udijelo Božji blagoslov.

Odmah po svršetku komemorativnoga dijela slijedilo je misno slavlje za poginule branitelje, koje je u župnoj crkvi svetoga Josipa, zaručnika Blažene Djevice Marije u Dalju, u sumisništvu župnika Josipa Kolesarića, biskupskoga vikara za MUP fra Frane Musića, policijskoga kapelana za Policijsku upravu osječko-baranjsku vlč. Željka Rakošca, vojnoga kapelana u Osijeku vlč. Ante Mihaljevića, policijskoga kapelana za Policijsku upravu koprivničko-križevačku vlč. Ozrena Bizeka, i još dvojice domaćih svećenika, predslavio msgr. Jure Bogdan, vojni ordinarij u Republici Hrvatskoj.

U homiliji je biskup posebice naglasio vrijednost i važnost žrtve koju su dali branitelji kojih se sjećamo, dvadeset policajaca, petnaest pripadnika Zbora narodne garde i četiri pripadnika Civilne zaštite, ali i svi branitelji diljem Hrvatske. Spomen na njih obvezuje i poziva na trajno uzimanje i žrtvu za dobro, istinu i pravednost ■

Svečana akademija povodom 22. obljetnice VRO "Oluja" 3. kolovoza 2017.

Svečana akademija povodom obilježavanja Dana pobjede i domovinske zahvalnosti, Dana hrvatskih branitelja i 22. obljetnice vojno-redarstvene operacije "Oluja" održana je u četvrtak, 3. kolovoza, u Domu HV-a "Zvonimir" u Zagrebu.

Svečanosti su nazočili izaslanica predsjednice Republike Hrvatske i vrhovne zapovjednice Oružanih snaga RH Maja Čavlović, potpredsjednik Vlade RH i ministar obrane Damir Krstičević, načelnik Glavnog stožera Oružanih snaga RH general zbora Mirko Šundov, vojni ordinarij msgr. Jure Bogdan te drugi visoki dužnosnici Ministarstva obrane RH i Oružanih snaga RH.

Gospođa Čavlović čestitala je u ime Predsjednice i u svoje osobno ime svim pripadnicima Oružanih snaga RH blagdan koji slijedi. "Upravo su branitelji, bivši i sadašnji pripadnici OS RH zasluzni što 5. kolovoza slavimo Dan pobjede, i njima dugujemo najveću zahvalnost", poruka je predsjednice RH. U svom obraćanju prenijela je i zahvalu Predsjednici svim pripadnicima OS RH na predanom i profesionalnom radu te istaknula važnost visoko motiviranih djelatnika za uspješno izvršavanje svih postavljenih zadataća.

Ministar Krstičević također je pripadnicima Oružanih snaga i djelatnicima Ministarstva

obrane čestitao blagdan. "Ponosan sam na operaciju "Oluja" kojom smo cijelom svijetu pokazali snagu pobjedničke Hrvatske vojske. To je kruna svih pobjeda u Domovinskom ratu. Bilo mi je posebno zadovoljstvo i čast kada sam od aktualnog američkog ministra obrane Mattisa čuo kako se operacija „Oluja“ izučava na američkim vojnim školama", rekao je ministar Krstičević i citirao ministra Mattisa: "Hrvatska je mala zemlja koja se bori iznad svoje kategorije".

Također se s ponosom i zahvalnošću prisjetio svih poginulih i ranjenih hrvatskih branitelja i istaknuo kako hrvatski narod nikad neće i ne smije zaboraviti žrtvu hrvatskih branitelja. Naglasio je kako su najveće bogatstvo suvremenih Oružanih snaga RH upravo vojnici, dočasnici i časnici koji svoje sposobnosti i svoj profesionalizam pokazuju u mirovnim misijama i operacijama diljem svijeta, ravnopravno s ostalim pripadnicima NATO saveza, ali isto tako i prilikom pomoći civilnim institucijama i stanovništvu. "Vi pripadnici Ministarstva obrane i Oružanih snaga nastavite i dalje uspješno izgrađivati naš sustav čuvajući vrijednosti proizašle iz Domovinskog rata i sjećanja na sve naše prijatelje koji su položili svoje živote na oltar Domovine. Budite ponosni na svoja ostvarenja, budite ponosni na naše branitelje, na operaciju 'Oluja' i na pobjednički Domovinski rat!", poručio je.

Načelnik GS OS RH general zbora Mirko Šundov prisjetio se kako je operacija Oluja zapo-

čela odlučno, punog srca i sa znanjem da će ishod bitke odrediti budućnost našeg naroda i naše domovine Hrvatske. "Hrvatski branitelji zauvijek će ostati primjer kako se brani domovina i uzor svim pripadnicima Oružanih snaga Republike Hrvatske. Na tim temeljima izgrađene su današnje Oružane snage koje na najbolji mogući način spajaju našu slavnu vojnu tradiciju sa znanjem i sposobnostima koje donose mladi naraštaji". General Šundov naglasio je da je hrvatski vojnik neumoran ratnik i u ratu i u miru koji neprestano pokazuje i dokazuje kako se voli i brani domovina. "Naše Oružane snage danas su suvremena vojna sila čiji su pripadnici u svakom trenutku spremni pomoći stanovništvu u kriznim situacijama, u borbi protiv požara i poplava, u hitnim medicinskim prevoženjima te traganjima i spašavanjima na kopnu i moru. I nadalje je naš trajni cilj odgajanje osposobljenog i opremljenog vojnika, prožetog domoljubljem i pobjedničkim duhom, motiviranog poput hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata", zaključio je general Šundov.

Povodom obilježavanja Dana pobjede i domovinske zahvalnosti, Dana hrvatskih branitelja i 22. obljetnice vojno-redarstvene operacije "Oluja" dodijeljena su promaknuća, odlikovanja, nagrade i pohvale djelatnicima Ministarstva obrane i pripadnicima Oružanih snaga. Tako je Odlukom predsjednice RH u viši čin promaknuto 135 časnica i časnika Oružanih snaga, a Odlukom načelnika Glavnog stožera OS RH u viši čin

promaknuto je 129 dočasnica i dočasnika Oružanih snaga RH.

Također, tim povodom Odlukom predsjednice RH, Redom bana Jelačića odlikovan je pukovnik Ferdo Mišulin, dok su Redom hrvatskog trolista odlikovani pukovnik Damir Šlat i stožerni narednik Mario Bubnić, a Redom hrvatskog pletera odlikovani su pukovnik Mario Lilić i državni službenik Zoran Sladoja.

Spomenicom domovinske zahvalnosti odlikovano je 25 pripadnika Oružanih snaga RH, a Spomenicom Domovinskog rata njih sedam.

Načelnik Glavnog stožera OS RH nagradio je i pohvalio 48 pripadnika i pripadnika OS RH, dok je zamjenik načelnika Glavnog stožera OS RH nagradio i pohvalio šest pripadnika i pripadnika Oružanih snaga RH.

Predsjednica RH pohvalila je osam pripadnika Oružanih snaga, a ministar obrane pohvalio je 15 pripadnika i pripadnika Oružanih snaga RH. ■

U Otočcu obilježena 27. obljetnica Udruge Prvi hrvatski redarstvenik 4. kolovoza 2017.

Prije 27 godina izvršeno je prvo postrojavanje pripadnika MUP-a RH, kao prve organizirane oružane postrojbe nove Hrvatske. Ovu važnu obljetnicu Uruga „Prvi hrvatski redarstvenik“ ove godine obilježava u Otočcu. Nakon polaganja vijenaca i molitvi ispred spomenika poginulim hrvatskim braniteljima u Gradskom parku, u Gackom pučkom otvorenom učilištu ovim je povodom organizirana svečana akademija, kao još jedan podsjetnik važnosti ovih događaja iz novije hrvatske povijesti kojika su Otočac i cijela Lika dali snažan doprinos. U Mu-

zeju Gacke mogao se vidjeti dio stalnog postava vezan uz najteže, ali i najslavnije dane Domovinskog rata.

Govoreći o tim slavnim danima ministar unutarnjih poslova RH Davor Božinović obratio se novinarima, ističući važnost Otočca i njegovih branitelja. Građani Otočca i Like mogu biti ponosni što se ove godine obljetnica osnutka Udruge „Prvi hrvatski redarstvenik“ održava u Otočcu. Među prvim hrvatskim redarstvenicima koji su stali u obranu Hrvatske bili su upravo mnogi Ličani. Ovaj dan nas podsjeća na

vrijeme kada je postrojena prva policijska postrojba, preteča kasnijih oružanih snaga. Ti su ljudi ustali u obranu Domovine na poziv prvog predsjednika dr. Franje Tuđmana i tadašnjeg državnog vrha jer se predvidjelo što će se događati s velikosrpskim planovima. Ovo je zaista veliki dan u novijoj hrvatskoj povijesti, rekao je novinarima ministar Božinović. U ime predsjednice Kolinde Grabar Kitarović na komemoraciji je sudjelovao njezin savjetnik general Mladen Markač, dok je župan dr. Darko Mlinović položio vijenac kao izaslanik predsjednika Hrvatskog sabora i predsjednika Hrvatske vlade. Vijence su položili i izaslanik ministra branitelja general Josip Lucić, izaslanik ministra obrane brigadni general Siniša Jurković, izaslanik zajednice Županijskih zajednica Hrvatre Petar Banić, zamjenik gradonačelnika Otočca Nenad Janković, predsjednik Udruge Prvi hrvatski redarstvenik Zdravko Lončar, predsjednik Podružnice Prvi hrvatski redarstvenik LSŽ Josip Dujmović, predstavnici udruga proizašlih iz Domovinskog rata i mnogi drugi.

Nakon polaganja vijenaca i paljenja svjeća na spomeniku poginulim braniteljima Gaćanima u gradskom parku, nakon svečanog programa koji je održan u velikoj dvorani Gackoga pučkog otvorenog učilišta Otočac, a sve to povodom 27. obljetnice Prvoga hrvatskog redarstvenika, središnje proslave za cijelu Hrvatsku, u crkvi Presvetog Trojstva u Otočcu služena je i sveta Misa, koju je predvodio msgr. Tomislav Šporčić u suslavljku s vlč. Ivicom Blaževcem, vojno-poličkim kapelanom, i don Jurom Ladišićem pastoralnim suradnikom za slikepe i slabovidne. Na kraju svete mise župnik je podijelio svoj zbornik - knjigu "poziv, poslanje i služenje" pedeset godina svećeništva generalima Mladenu Markaču, Marku Lukiću, Siniši Jurkoviću, Josipu Luciću, načelniku PU ličko-senske Anti Podnaru, majci poginulog Damira Tomljanovića "Gavrana", te vlč. Ivanu Blaževcu vojno-poličkom kapelanu. Za kraj otpjevana je pjesma "Bože čuvaj Hrvatsku". Misno slavlje uveličao vjeroučitelj Dario Koščak s pjesmom i svirkom na tamburi. ■

U sklopu središnje proslave Dana pobjede i domovinske zahvalnosti, Dana hrvatskih branitelja i 22. obljetnice vojno-redarstvene operacije „Oluja“ u subotu, 5. kolovoza, u Kninu je slavljena svečana misa kojom je Vojni ordinarijat u Republici Hrvatskoj proslavio blagdan svoje nebeske zaštitnice Gospe velikoga hrvatskog krsnog zavjeta. Misno slavlje u crkvi Gospe velikoga hrvatskog krsnog zavjeta predvodio je vojni biskup u HR msgr. Jure Bogdan. Koncelebrirali su šibenski biskup msgr. Tomislav Rogić, umirovljeni šibenski biskup msgr. Ante Ivas, provinčijal Franjevačke provincije Presvetog Otkupitelja fra Joško Kodžoman, generalni vikar Vojnoga ordinarijata o. Jakov Mamić, OCD, biskupski vikar za pastoral u MORH-u don Marko Medo, biskupski vikar za pastoral u MUP-u fra Franjo Musić, OFM, kninski župnik fra Marko Duran, vojni i policijski kapelani i drugi svećenici.

U homiliji je biskup Rogić istaknuo da su došli u ovu crkvu „svemogućem Bogu izreći svoju zahvalnost: za dar vjere, za dar Domovine, za dar slobode i pobjede, za dar žrtve tolikih branitelja koji su bili spremni dati život

da bi naš narod imao budućnost, da bi imao slobodu i slobodnu Domovinu, Hrvatsku“.

Poslužitelji kod oltara bili su vojni kadeti s Hrvatskog vojnog učilišta i mladi hrvatski policajci iz Policijske akademije. Liturgijsko pjevanje animirali su klapa HRM sv. Juraj i mješoviti zbor župe u Kninu.

Na misi su nazočili predsjednik Hrvatskog sabora Gordan Jandroković, predsjednik Vlade Andrej Plenković, potpredsjednik Vlade i ministar obrane Damir Krstičević, ministar unutarnjih poslova Davor Božinović, ministar hrvatskih branitelja Tomo Medved i drugi ministri, saborski zastupnici, predstavnici Hrvatske vojske i policije, predstavnici županijske i gradskе vlasti, javnih ustanova, branitelji i brojni vjernici.

Prije svetog misnog slavlja obljetnica je obilježena svećano i dostojanstveno. U Kninu su i ove godine bili najviši državni i vojni dužnosnici, među kojima predsjednica RH i vrhovna zapovjednica OS RH Kolinda Grabar-Kitarović, predsjednik Vlade RH Andrej Plenković, predsjednik Hrvatskog sabora Gordan Jandroković, potpredsjednik Vlade i ministar obrane Damir

Krstičević, ministar unutarnjih poslova Davor Božinović, ministar hrvatskih branitelja Tomo Medved, načelnik GS OS RH general zbornik Mirko Šundov, saborski zastupnici, strani vojni izaslanici akreditirani u RH, pripadnici OS RH, sudionici operacije te brojni hrvatski branitelji.

U sjećanje i zahvalu svim poginulim hrvatskim braniteljima, na spomenik hrvatske pobjede "Oluja 95" na Trgu dr. Ante Starčevića zajednički vijenac položili su Predsjednica RH i vrhovna zapovjednica OS RH, predsjednik Hrvatskog sabora i predsjednik Vlade RH, a potom je vojni biskup msgr. Jure Bogdan predvodio molitvu za poginule branitelje.

Za razliku od prijašnjih, ovogodišnja svečanost u cijelosti se odvijala na Kninskoj tvrđavi gdje su uz podsjećanje na operaciju pročitana imena 240 poginulih i nestalih pripadnika u VRO Oluja. Potom je zvonjava crkvenih zvona simbolično najavila trenutak ulaska pripadnika Hrvatske vojske u Knin tijekom operacije, a na jarbolu se sa samog vrha kninske tvrđe, kao i prije 22 godine, zavijorila hrvatska zastava. Ispaljena su zatim i dvadeset i dva počasna plotuna te je isto toliko bijelih golubica poletjelo iznad Knina kao simbol slobode i mira. Svečanost je

nastavljena zračnim mimohodom u kojem je kninskim nebom preletjelo osam postroja sa više od dvadeset zrakoplova Hrvatskog ratnog zrakoplovstva i protuzračne obrane, među kojima po prvi put i novi helikopteri Kiowa Warrior.

U prigodnom je obraćanju predsjednica RH Kolinda Grabar-Kitarović uputila posebnu zahvalu svim sudionicima Oluje, osobito junacima poginulima za našu slobodu i budućnost. Rekla je, kako je zajedništvo u Domovinskom ratu bilo temelj povijesne obrane i pobjede, a ono je i temelj naše budućnosti. "Sloboda i mir dar je vas, hrvatskih branitelja, današnjim i budućim naraštajima Hrvata i svim hrvatskim državljanima", rekla je predsjednica. Istaknula je i žaljenje za svima stradalima ali i istaknula kako hrvatski narod nije želio rat te kako teške stranice prošlosti treba zatvoriti i okrenuti se budućnosti te zaključila: "Sada je vrijeme da svaki dio Hrvatske gospodarski, ekonomski i demografski obnovimo".

U ime Hrvatskog sabora, nazočnima se obratio predsjednik Gordan Jandroković istaknuvši kako na Dan pobjede i domovinske zahvalnosti hrvatski narod slavi veličanstvenu pobjedu, prisjećajući se trenutka od prije 22 godine kada je prvi hrvatski predsjednik dr. Franjo Tuđ-

man u Kninu označio pobjedu od povijesne važnosti, kada je Hrvatskoj vraćen osmijeh na lice. "Pobjedom u Oluji Hrvatska je pokazala da ima oružanu silu. Domovinski rat temelj je postojanja hrvatske države na kojem moramo graditi hrvatsku državu", istaknuo je Jandroković. Dodao je i da je danas Hrvatska kao slobodna zemlja suočena s bitno izmijenjenim okolnostima gdje se javljaju nove sigurnosne prijetnje. "Moramo uspostaviti sustav domovinske sigurnosti, spreman odgovoriti na sve ugroze", rekao je Jandroković.

S kninske tvrđave premijer Andrej Plenković je istaknuo, kako je zahvaljujući državničkoj odlučnosti prvog hrvatskog predsjednika dr. Franje Tuđmana, jedinstvu hrvatskog naroda a prije svega požrtvovnosti hrvatskih branitelja, Hrvatska obranjena i oslobođena. Hrvatska je, rekao je, danas članica NATO-a i EU, no ne bi bilo ništa od toga da nije bilo veličanstvene pobjede u Domovinskom ratu u vojno-redarstvenoj operaciji Oluja.

Ponovio je da je "Oluja" promijenila odnos snaga u BiH te da je bila prekretnica i za Hrvatsku

i za cijelu jugoistočnu Europu i ostat će upamćena kao najveća pobjeda u hrvatskoj povijesti. Poručio je svima onima koji danas kritiziraju Oluju kako "Hrvatska država ne da na Oluju kao što hrvatski branitelji nisu dali na Hrvatsku", te istaknuo kako danas slavimo slogu kojoj dugujemo pobjedu.

Nazočnima se obratila i kćи poginulog branitelja Nikolina Matajia poručivši da će sjecanje na poginule očeve njihova djeca čuvati dok su živi te poručila: "Imamo dovoljno snaće graditi zemlju kakvu su željeli naši očevi".

Svečano obilježavanje Dana pobjede i domovinske zahvalnosti i Dana hrvatskih branitelja, te 22. godišnjice VRO „Oluja“ upotpunjeno je nizom kulturnih i sportskih događanja te je već u rano jutro kninskim ulicama odjekivala budnica u izvedbi Orkestra OS RH, tijekom dana je održan akrobatski ceremonijalni program Počasno-zaštitne bojne, mimohod motocikala i motora, taktičko-tehnički zbor naoružanja i opreme OS RH, a predstavljene su i brojne braniteljske zadruge. ■

Duhovno-rekreativni tjedan za studentsku mladež 6. - 13. kolovoza 2017.

Vojni kapelani Viktor Grbeša i Drago Majić predvodili su duhovno-rekreativni tjedan za četrdeset dvoje mladića i djevojaka - djece djelatnika MORH-a i GS OS RH, od 06. do 13. kolovoza, u vojarni "Kovčanje" na Malom Lošinju.

Program se je sastojao od euharistijskih slavlja, jutarnjih molitvi, pokorničkog bogoslužja, predavanja, radionica vezanih uz opće društvene i vjerske vrijednosti, obilazaka, planinarenja, susreta s redovničkim zajednicama i udrugama, te rekreacijskih aktivnosti.

Na putu prema Lošinju posjetili su Pavlinski samostan Svetice kod Ozlja gdje nas je srdačno primio i upoznao sa poviješću Pavlina provinciala fra Marko Glogović. Nakon svete mise u crkvi Rođenja Blažene Djevice Marije upriličen je susret sa članovima Udruge za promicanje dostojanstva ljudskog života i obrane nerođenog djete - poznatije pod imenom Udruga „Betlehem“.

Dolaskom u vojarnu „Kovčanje“ na Malom Lošinju dobrodošlicu im je poželio zapovjednik vojarne bojnik Mladen Miljanić.

U sedam dana zajedničkog ljetovanja mlađi su mogli slušati o temama iz Biblije, antropologije, psihologije, komunikologije...

U sklopu duhovno-rekreativnog susreta mlađi su posjetili Lubenice - stari grad na otoku Cresu te planinskom stazom došli do plaže Sv. Ivan- jedne od najljepših plaža u svijetu.

U Nerezinama su posjetili samostan svetog Frane iz 15. stoljeća i časne sestre Euharistijske zajednice Srca Isusova i Marijina. Pozdravnu riječ uputio im je krčki biskup u miru mons. Valter Župan. Časne sestre su mladima iznijele svoja duhovna iskustva i povijest svoga poziva. Misno slavlje predvodio je vojni kapelan o. Zdravko Bařić koji trenutno mijenja Nerezinskog župnika.

Zadnji dan organizirano je zajedničko druženje na kojem su se uz prigodnu večeru zahvalili zapovjedniku te djelatnicima vojarne "Kovčanje" na potpori.

U ispomoći kapelanim na raspolaganju su bili: djelatnica Vojnog ordinarijata gđa Brankica Šandro, pomoćnik vojnog kapelana Lorenc Tomkić, te medicinska sestra Marica Fehtig.

Pri povratku cijela skupina izrazila je zahvalnost Vojnom ordinarijatu u RH na organizaciji ljetovanja, te MORH-u na potpori u tom projektu. ■

Proložac: Proslavljeni Velika Gospa u Zelenoj katedrali 15. kolovoza 2017.

Tisuće vjernika iz cijele Imotske krajine i susjedne Hercegovine hodočastilo je i ove godine slaveći svetkovinu Velike Gospe koja je svečano proslavljena u utorak, 15. kolovoza 2017., u Gospinom svetištu u Zelenoj katedrali na izvoru rijeke Vrljike u župi sv. Mihovila u Prološcu. Središnje misno slavlje koje je i ove godine okupilo nekoliko tisuća vjernika pridošlih iz svih župa Imotske krajine i susjedne Hercegovine služeno je u 11 sati u Zelenoj katedrali, specifičnom zdanju sagrađenom u obliku otvorene bazilike s velikim kamenim oltarom, ponad kojeg dominira veliki željezni križ, a predvodio ga je mons. Jure Bogdan, vojni ordinarij uz koncelebraciju prološkog župnika fra Vinka Gudelja, župnog vikara fra Ivana Jukića, gvardijana i župnika u Imotskom te još petoricu svećenika.

Uoči misnog slavlja prethodila je svečana procesija sa urešenom Gospinom slikom koju su nosile prološke djevojke odjevene u tradicionalnu imotsku nošnju.

U svojoj propovijedi otac biskup je na poseban način naglasio ulogu Majke Božje u povijesti čovječanstva, kao primjer savršenstva i nedostignosti te povezao Gospinu vezu sa Imotskom krajinom prisjetivši se nedavne proslave 300. obljetnice oslobođenja Imotske krajine od Turaka uz slavni Marijin zagovor.

Upravo Marija svojim pristankom da rodi Sina Božjeg bez imalo sumnje i preispitivanja Božje odluke je bila prva u koloni čovječanstva kao primjer cijelome ljudskom rodu da stope uz Boga. Upravo ta ljubav prema Bogu učinit će nas jačima jer kad se i osjetimo slabi znat ćemo da je Gospodin uz nas- istaknuo je biskup Bogdan.

Tijekom svečane svete mise pjevao je Veliki mješoviti pjevački zbor sastavljen od pjevača iz župa: Imotski, Podbablje, Runovići, Zmijavci, Poljica, Vinjani, Lovreć i Studenci te domaće župe Proložac uz orguljašku pratnju s. Terezine Bašić, a pod ravnjanjem Đela Nikolića.

Na kraju svete mise svima se zahvalio župnik Prološca fra Vinko Gudelj koji je na sve hođasnike zazvao Gospin blagoslov.

U jutarnjim satima, na dan Velike Gospe od ranih jutarnjih sati pristizale su kolone hođasnika, napose onih mlađih prema svetištu na izvoru rijeke Vrljike i u Zelenu katedralu da bi prvo misno slavlje bilo služeno u pet sati na Opačcu , na mjestu bivše benediktinske opatije. Nakon toga služene su svete mise svakog sata, a vjernici su imali prigodu i za sakrament pomirenja koji su dijelili župnici okolnih imotskih župa. Tri dana uoči blagdana Velike Gospe služena je trodnevница. ■

Isprācāj "Gromova" u 7. HRVCON 23. kolovoza 2017.

U srijedu 23. kolovoza u vojarni Pukovnik Predrag Matanović svetu misu pred skorašnji polazak našega 7. HRVCON u Afganistan slavio je don Antonio Mikulić. Želio je kao vojni kapelan pružiti najbolju moguću podršku svojim pripadnicima i vjernicima, koji odlaze u tu daleku zemlju. Svetom misom i molitvom zajedno smo gdje god bili u svijetu.

U homiliji je istaknuo važnost ne samo vojnog nego i kršćanskog poslanja naših pripadnika. Svjedocite to svojim djelima a ne samo rječima. Istaknuo je kako će 6 mjeseci s njima

boraviti vojni kapelan. Nemojte se ustručavati obratiti mu se za razgovor i savjet... neka vam tamo sveta misa i molitva, bude duhovna okrepa i poveznica sa Domovinom gdje za vas mole vaši najmiliji. Crkva svoje ne zaboravlja, prije vašeg polaska na Plesu će biti sveta misa i oproštaj. Dobit ćete molitvenike i krunice... Upotrijebite ih... zaključio je don Antonio.

Nakon svete mise s pripadnicima se pozdravio i zamjenik zapovjednika 2.mb Gromovi, bojnik Ivan Radić. Uslijedilo je zajedničko fotografiranje. ■

Husina jama: Euharistijsko slavlje za žrtve komunističkog režima 2. rujna 2017.

U subotu 2. rujna 2017., kod Husine jame na Vagnju – Kamešnica, slavljena je sveta misa za sve nevine žrtve komunističkog režima, koje su ubijene i bačene u jamu tijekom Drugoga svjetskog rata i porača. Misno slavlje predvodio je msgr. Jure Bogdan, Vojni ordinarij u Republici Hrvatskoj uz koncelebraciju 20-orice svećenika Cetinskog i Livanjskog dekanata. Prije svete mise msgr. Bogdan je blagoslovio novi mozaik rad prof. Miroslava Falaka.

Na misi se okupilo oko 2 000 vjernika iz cetinskog i livanjskog kraja, među kojima su bili Josip Šerić i Ivona Paltrinieri, predstavnici ureda za zatočene i nestale pri Ministarstvu branitelja Republike Hrvatske, predstavnici Splitsko-dalmatinske županije predvođeni Damirom Gabrićem, izaslanik načelnik općine Livno Luke

Čelana, dogradonačelnik Sinja Zlatko Ugrin, saborski zastupnik Miro Bulj, izaslanstvo grada Trilja predvođeno gradonačelnikom i saborskим zastupnikom Ivanom Šipićem, izaslanstvo grada Vrlike predvođeno gradonačelnikom Jurom Plazonićem, izaslanstva općina Otok i Hrvace predvodili su Nediljko Laco i Dinko Bošnjak, izaslanstvo Viteškog alkarskog društva predvodio je član uprave Dražen Šabić i harambaša Ivo Vukasović "Parin", predstavnici političkih stranaka, koordinacija braniteljskih udruga Cetinskog kraja, te potomci nevinih žrtava. Mješoviti zbor iz više župa Cetinske krajine pjevao je za vrijeme svete mise pod ravnanjem s. Vjere Gulić. ■

Ispraćaj "Gromova" u 7. HRVCON 3. rujna 2017.

Svečani ispraćaj 7. hrvatskog kontingenta u misiju potpore miru "Resolute Support" (Odlučna potpora) u Afganistanu je započeo u kapeli Vojne kapelije "Sv. Petra i Pavla" u vojarni „Pukovnik Marko Živković“, slavljenjem slike misije koju je predvodio vojni ordinarij msgr. Jure Bogdan u zajedništvu sa vojnim kapelama don Markom Medom i vlč. Ivanom Blaževac, koji s kontingentom odlazi u Afganistan.

U propovijedi je biskup uputio pozdrave svim pripadnicima kontingenta, naglasivši da će svatko od njih biti u njegovim molitvama i mislima. Na koncu je udijelio blagoslov uz želju da ih Dobri Bog čuva, da im snage da uspješno izvrše misiju i da se svojim obiteljima vrate živi i zdravi. ■

**U Koprivnici proslavljen Dan Policijske kapelije
„Sveti Marko Križevčanin“
6. rujna 2017.**

U srijedu, 6. rujna 2017. u 11,00 sati u Koprivnici u kapelici sv. Florijana svetim misnim slavljem djelatnici Policijske uprave koprivničko-križevačke, predvođeni načelnikom Policijske uprave, dožupanom i gradonačelnikom proslavili su svog zaštitnika i Dan kapelanje. Misno slavlje predvodio je vojni ordinarij u RH msgr. Jure Bogdan uz koncelebraciju biskupskog vikara za pastoral MUP-a fra Frane Musića, policijskim kapelanom Policijske uprave zagrebačke don Marinom Dragom Kozićem, policijskim kapelanom Policijske uprave varażdinske vlč. Ivicom Horvatom i domaćinom, policijskim kapelanom Policijske kapela-

nije Svetog Marka Križevčanina, vlč. Ozrenom Bizekom.

Na početku euharistijskog slavlja okupljene je pozdravio biskup Bogdan čestitajući svima Dan kapelaniye. U propovijedi se osvrnuo na kršćanske mučenike, ljudi koji svoje osobno svedočanstvo daju ne samo riječima, nego i onim najvrednijim što čovjek ima i opće može na ovoj zemlji imati, a to je vlastitim životom.

U zahvali na kraju svete mise, policijski kapelan vlč. Ozreno Bizek zahvalio je svima na spremnosti sudjelovanja i pomoći kod obilježavanja Dana kapelaniye. ■

Proslava 27. godišnjice osnutka Antiterorističke jedinice Lučko 7. rujna 2017.

Na blagdan svetog Marka Križevčanina, 7. rujna 2017. godine, u večernjim satima, svečanim postrojavanjem Jedinice i podnošenjem prijavka zamjeniku Glavnog ravnatelja policije gospodinu Vitezu, zapovjednik ATJ Lučko gospodin Krunoslav Jozić započeo je obilježavanje 27. godišnjice osnutka ATJ Lučko, najelitnije jedinice policije MUP-a RH. Slušanje imena poginulih pripadnika, koje je nakon toga čitala voditeljica programa bio je uvod u obraćanje uzvanika okupljenom skupu. Proslavu Dana jedinice svojim je dolaskom uzveličao ministar unutarnjih poslova gospodin Davor Božinović, roditelji i obitelji poginulih specijalaca, pripadnika ATJ Lučko, kao i mnogobrojni uzvanici i gosti.

Nakon uvodnih pozdrava i obraćanja uzvanika pred postrojenom ATJ Lučko, mons. Jure Bogdan, vojni ordinarij u RH, predvodio je, na prostoru ispred kapelice, svetu Misu za poginule pripadnike Jedinice.

U svetoj Misi sudjelovali su don Marko Medo i fra Frano Musić, biskupski vikari Vojnog ordinarijata RH, fra Božo Ančić, vojni kapelan iz

Knina i ostali svećenici VO i Zagrebačke nadbiskupije.

Prigodnom propovijedi na temu 'Patria, honor, fortitudo', geslo ATJ Lučko, Biskup je protumačio značenje ovih riječi naglasivši što su one značile svetom Marku Križevčaninu, na čiji je blagdan i osnovana ova Jedinica, a isto tako što bi one trebale značiti danas, ne samo pripadnicima ATJ Lučko, nego prije svega svakom kršćaninu, svakom vjerniku, svakom Hrvatu katoliku koji voli svoju Domovinu, baš onako kako to pjevamo u Državnoj himni Lijepa naša; drži do časti i poštenja u svojem životu; i uzda se u snagu i jakost Božju.

Nakon svete Mise, uslijedilo je polaganje vijenaca i paljenje svijeće kod spomenika palim pripadnicima ATJ Lučko, a poslije ove svečanosti zainteresirani su mogli razgledati dio opreme i oružja kojim se pripadnici specijalne policije služe u akcijama pri izvršavanju zadataka i zapovijedi. Potom je za sve goste i uzvanike u prostorima i objektima ATJ Lučko upriličen domjenak i prijateljsko druženje. ■

Proslava Male Gospe u Solinu

8. rujna 2017.

Na Gospinome otoku u Solinu i ove godine proslavljen je svečano blagdan Rođenja BDM (Male Gospe). Središnje misno slavlje prije podne, s procesijom po gradskim ulicama, predvodio je msgr. Marin Barišić splitsko-makarski nadbiskup metropolit. Kroz cijeli dan se na Gospin Otok slijevalo veliko mnoštvo Marijinim štovatelja. Redovno ih najviše sudjeluje na večernjoj sv. Misi. Svečano euharistijsko slavlje ispred crkve Gospe od Otoka u 18.00 sati sata predvodio je msgr. Jure Bogdan, vojni ordinarij u Republici Hrvatskoj, u koncelebraciji sa splitsko-makarskim nadbiskupom Marinom Barišićem, don Rankom Vidovićem, župnikom župe Gospe od Otoka i solinskim dekanom, don Vinkom Sanaderom, dugogodišnjim solinskim župnikom i župnikom Svetog Lovre u Trogiru i drugim svećenicima.

U svojoj je propovijedi biskup Bogdan istaknuo kako slaveći Malu Gospu slavimo predivnu Božju milost koja se razlila nad Marijom od prvoga trenutka njezinoga života i koja danas, rođenjem, postaje vidljiva. Božji naum spasenja, kojega možemo pratiti iz naraštaja u naraštaj, u onom dugom rodoslovju od tri puta po 14 generacija, danas na osobit način postaje vidljiv i opipljiv u ovoj kolijevci. Tako kolijevka postaje znak nade. Marijina kolijevka upućuje nas na kolijevke naše djece. Doziva nam u pamet gdje se nalazi jezgra društva i zalog sretne budućnosti: ne u ekonomskim prognozama i političkim analizama, ne u velikim skupštinama i bučnim zaključcima, nego u obitelji, u plodnoj ljubavi muškarca i žene koji su nerazrješivo sjedinjeni u sakramantu braka. Bez kolijevki nema

budućnosti”, kazao je biskup Bogdan. U nastavku propovijedi biskup Bogdan je govorio o tome kako kršćanski pogled na obitelj nije ideoološko strančarenje, nego, baš suprotno, oslobađajuća širina koja je i mnogim nekršćanima poticaj za bolji odgoj svoje djece. O tome nam svjedoče, istaknuo je, i mnogi kršćani u raznim državama, tako i u našoj domovini, koji traže da im djeca i mladi odrastaju u crkvenim vrtićima i katoličkim školama.

„Obitelj je mjesto u kojem se novi život ne samo rađa nego i prihvata kao Božji dar. No ovde je i prva rana koja se nanosi našim obiteljima. Nažalost, hrvatsko zakonodavstvo i sudstvo ne prepoznaju novozačeto dijete kao dragocjeni dar koji je potreban posebne zaštite, nego ga svode na genetski materijal bez temeljnih ljudskih prava, bez prava na život. U nekom čudnom preračunavanju umanjuje se dostojanstvo nerođenih. Umjesto da se štiti one najslabije, nemilice ih se gazi. Toliki embriji su zamrznuti i otuđeni svojoj naravnoj okolini. Postali su trgovačka roba. I ne samo to! U našoj domovini Hrvatskoj provode se i dalje ubojstva nerođene djece. Hrvatski zavod za javno zdravstvo objavio je prošle godine podatak da je od 2000. do 2015. godine u Hrvatskoj bilo 158.121 pobačaj. Od ovih legalno induciranih pobačaja bilo je 95.415. Čitav jedan grad nevino ubijenih. Svaki namjerno izazvani pobačaj je u nebo vapijući grijeh, zločin za koji će počinitelji odgovarati pred Bogom”, naglasio je biskup Bogdan dodavši da žena koja počini pobačaj ostaje ponajčešće sama, a njenu ranu jedino može iscijeliti Isus Krist u sakramentu svezte ispovijedi. U propovijedi je biskup Bogdan

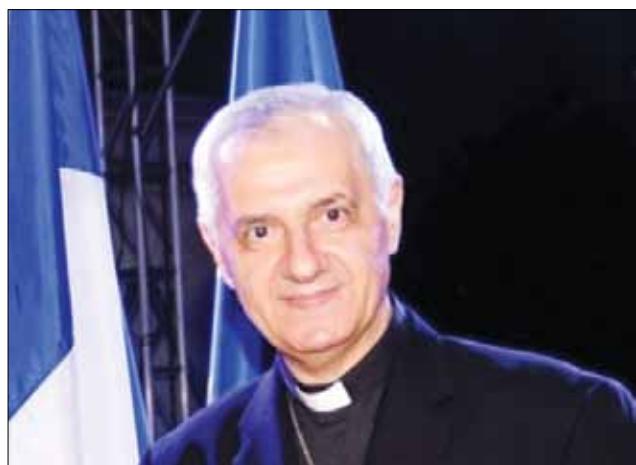
govorio i o obitelji kazavši, između ostalog, da se u obitelji uči blizini, brizi i poštovanju drugih. Tu se, istaknuo je, razbija prvi krug pogubne zakupljenosti samim sobom i spoznajemo da živimo zajedno s drugima.

„Dragi roditelji! Vi nosite prvu i temeljnu odgovornost za svoju djecu, a Crkva vas pomaže i prati da mognete u svjetlu Evanđelja što bolje ljubiti i odgajati svoju djecu. Kada su Joakim i Ana primili svoju malu Mariju u obiteljskom domu u Nazaretu, nisu još ni slutili kakva divna djela Bog želi izvesti preko njihovog djeteta. Bog poziva i nas da budemo aktivni sudionici Njegovoga spasenjskog plana jer On u svemu na dobro surađuje s onima koji ga ljube, s onima koji su odlukom njegovom pozvani. Ne možemo preko noći promijeniti društvo u kojem ži-

vimo, ali možemo promijeniti sebe, svoju obitelj. Od svoga obiteljskog doma možemo učiniti Nazaret, Crkvu u malome, i tako udariti temelj za preobrazbu ovoga svijeta i dolazak Božjega kraljevstva jer sve velike stvari započinju u malenome”, rekao je biskup Bogdan. Propovijed je biskup Bogdan završio s riječima da tko poštuje život, taj ima budućnost.

„Bez kolijevke nema života, nema budućnosti. Ako nam je stalo do kršćanske budućnosti naših prostora, ako nam je stalo do Crkve Kristove, ako nam je stalo do spasenja vlastite duše, obratimo se, vjerujmo i živimo po Evanđelju, ne samo deklarativno usnama nego stvarno, moralno, životno. To je zalog naše budućnosti. Bez kolijevki nema života”, poručio je biskup Bogdan. ■

Apostolski nuncij nadbiskup msgr. Giuseppe Pinto stigao u Hrvatsku

Sveti Otac papa Franjo imenovao je 1. srpnja 2017. godine apostolskim nuncijem u Republici Hrvatskoj nadbiskupa msgr. Giuseppe-a Pinto. On je peti nuncij u samostalnoj hrvatskoj državi.

Msgr. Giuseppe Pinto, talijan, rođen je 26. svibnja 1952. u Noci (Bari). Za svećenika je zaređen 1. travnja 1978. i inkardiniran je u biskupiju Conversano. Postigao je doktorat iz kanonskog prava. U diplomatsku službu Svetе Stolice ušao je 1. svibnja 1984., a diplomatsku službu obavljao je u Apostolskim nuncijaturama:

Papua Nova Gvineja, Argentina i u Državnom tajništvu Svetе Stolice - u Odjelu za odnose s državama. Apostolskim nuncijem u Senegalu i apostolskim delegatom u Mauritaniji imenovan je 4. prosinca 2001. Istovremeno je imenovan naslovnim nadbiskupom Anglone. 5. veljače 2002. imenovan je također apostolskim nuncijem za Mali, Capo Verde i Guinea-Bissao. Papa Ivan Pavao drugi ga je zaredio za biskupa u bazilici sv. Petra u Vatikanu 6. siječnja 2002. Suposvetitelji na biskupskome ređenju bili su nadbiskupi Leonardo Sandri (kasnije kardinal) i Robert Sarah tada tajnik Kongregacije za evangelizaciju naroda (kasnije kardinal). Papa Benedikt XVI. imenovao ga je apostolskim nuncijem za Čile 6. prosinca 2007. godine. Isti papa imenovao ga je za apostolskog nuncija na Filipinima 10. svibnja 2011. godine.

Novi apostolski nuncij u Republici Hrvatskoj msgr. Giuseppe Pinto stigao je u Hrvatsku u Zagreb, u subotu 9. rujna o.g. U ponedjeljak 11. rujna predao je vjerodajnice predsjednici Republike Hrvatske gospodji Kolindi Grabar-Kitarović. A u subotu 16. rujna, u pratinji prvog tajnika Janosza Stanisława Blachowiaka posjetio je Vojni ordinarijat. ■

U Udbini održano drugo vojno hodočašće Hrvatske kopnene vojske 11. rujna 2017.

Drugo vojno hodočašće pripadnika Hrvatske kopnene vojske Oružanih snaga RH održano je u ponedjeljak, 11. rujna 2017., u Udbini. Hodočašće je započelo molitvom križnoga puta u crkvi Hrvatskih mučenika, kojeg je predvodio slunjski vojni kapelan don Milenko Majić. Potom je vojni ordinarij u RH msgr. Jure Bogdan predvodio misno slavlje u koncelebraciji s gospičko-senjskim biskupom msgr. Zdenkom Križićem, šibenskim biskupom msgr. Tomislavom Rogićem, gospičko-senjskim biskupom u miru msgr. Milom Bođovićem, vojnim i policijskim kapelanicima te svećenicima Gospičko-senjske biskupije.

U propovijedi je msgr. Bogdan govorio o kršćanskoj i ljudskoj vrlini kreposti vjernosti i o ljubavi prema domovini. Ljubav je neodvojiva od

vjernosti. "Vjernost obitelji, domovini - pa i po cijenu života, najveći je iskaz ljubavi za vojnika", rekao je biskup.

Zapovjednik drugog zavjetnog vojnog hodočašća pripadnika HKoV-a bio je brigadir Mario Lilić.

Na misnome slavlju sudjelovala je i klapa "Sv. Juraj" Hrvatske ratne mornarice te Orkestar oružanih snaga RH, po čijem su završetku hodočasnici, predvođeni zapovjednikom HKoV-a general-pukovnikom Matom Ostovićem, položili vijenac i zapalili svijeće kod križa podignutog svim hrvatskim mučenicima. Biskupi sa svećenicima i vojnicima izmolili su prigodnu molitvu za sve pokojne. ■

Slavlje dana kapelanja u Kninu

13. rujna 2017.

Dana 13. rujna 2017. godine, u Kninu u crkvi "Gospe Velikog Hrvatskog Krsnog Zavjeta" upriličena je proslava Dana kapelanja: „Uzvišenja Sv. Križa“ i „Gospe Velikog Hrvatskog Krsnog Zavjeta“. Misno slavlje predvodio je vojni ordinarij msgr. Jure Bogdan uz koncelebraciju vojnih kapelana fra Bože Ančića i fra Ilijе Mikušića.

Na početku misnog slavlja, riječ dobrodošlice vojnog ordinariju uputio je zapovjednik gmbr, brigadni general Tihomir Kundid. Uz riječi dobrodošlice, general Kundid naglasio je kako je za kompletну spremnost vojnika, uz vojnu izobrazbu i opremanje, duhovna dimenzija od presudne važnosti te da je u tom smislu, ključna uloga vojnog kapelana i vojne kapeljanice.

U prigodnoj propovjedi o. biskup posebno je naglasio značenje križa i Gospe - Blažene Djevice Marije, u životu svakog čovjeka a posebno vojnika, navodeći kako su mnogi sveci bili upravo vojnici. Međutim vojnički život nas ne aboli-

ra od onoga što smo i od toga što se deklariramo kao kršćani, te kao takvi pozvani smo trajno težiti savršenstvu, svetosti. "Na putu kršćanskog savršenstva, rasta i sazrijevanja temeljnu ulogu ima sakramentalni život. Sakramenat sv. ispovijedi, sveta pričest, osobna i zajednička molitva stožeri su rasta u vjeri", rekao je biskup.

Na kraju misnog slavlja vojni kapelan fra Božo Ančić uputio je prigodne riječi zahvale u ime dviju vojnih kapeljanica, svih okupljenih na euharistiji, te svih pripadnika koji nisu mogli naći istoj, zbog angažiranosti na raznim zadacama.

Poslije misnog slavlja biskup se uputio u vojarnu "Kralj Zvonimir" gdje je obišao kapelicu "Gospe Velikog Hrvatskog Krsnog Zavjeta" istoimene vojne kapeljanice, te dio prostorija u kojima žive i djeluju pripadnici 3. mehanizirane bojne "PAUCI". ■

Hodočašće vjernika kapelaniye PU zagrebačke na Trsat 16. rujna 2017.

U subotu 16. rujna 2017. godine vjernici Policijske kapelaniye Majke Božje Kamenitih vrata hodočastili su tradicionalno u Svetište Majke Božje Trsatske, predvođeni policijskim kapelanom don Marinom Dragom Kozićem. Po dolasku u svetište hodočasnici su imali priliku pristupiti sakramentu svete ispovijedi.

U 10.00 sati u crkvi smo se okupili na svejtoj misi za sve hodočasnike koju je koncelebriroao i policijski kapelan don Marin. Na početku je predvoditelj misnog slavlja srdačno pozdravio sve hodočasnike te izrazio radost zbog ovog zajedništva. U propovijedi je osvijetlio lik Blažene Djevice Marije. Istaknuo je njezinu poslušnost Božjoj Riječi, odanost Božjoj volji. Potaknuo

je okupljene hodočasnike na život po uzoru na Svetu Nazaretsku obitelj te pozvao da se u svakodnevni života utječemo našoj Majci Mariji za pomoć i snagu.

Nakon euharistijskog slavlja s molitvom u zajedništvu krenuli smo u ophod oko oltara čudotvorne slike Majke milosti od Nazaretske kućice. Ojačani u vjeri i s radošću boravka u Marijinom svetištu, zaputili smo se u istarsku županiju u grad Buzet. Osvježeni u zajedništvu i ispunjeni lijepim druženjem vratili smo se u Zagreb. ■

Obilježena 26. obljetnica oslobođenja požeške vojarne 18. rujna 2017.

Svečanim postrojavanjem u vojarni 123. brigade HV Požega, dana 18. rujna obilježena je 26. obljetnica oslobođenja požeške vojarne. Predstavnici udruga proisteklih iz Domovinskoga rata, vojske, policije te lokalne uprave i samouprave položili su vijence i zapalili svijeće ispred spomenika poginulim hrvatskim braniteljima na Trgu 123. brigade u Požegi.

Nakon polaganja vijenaca u Vojarni „123. brigade HV“ Požega, zapovjednik vojarne pukovnik Mato Tomašević podsjetio je prisutne na trenutak kada je kasarna JNA postala Hrvatska vojarna: „Tadašnje postrojbe Hrvatske vojske i policije usprkos nedostatku iskustva i naoružanja pokazale su hrabrost i odlučnost da i po cijenu otvorene borbe s nadmoćnim protivnikom uspostave suverenitet hrvatske države u Požegi, a što je na kraju i presudilo predaju vojarne.

Jedino čega nije nedostajalo hrvatskim vojnicima u to vrijeme je ljubav prema Hrvatskoj, ogromno srce, zajedništvo i odlučnost na putu stvaranja samostalne i jedine nam domovine Hrvatske, a takvu vojsku ništa nije moglo zaustaviti“. Na svečanosti su nazočili izaslanik zapovjednika Zapovjedništva za potporu brigadir Eduard Špoljarić, župan požeško-slavonski Alojz Tomašević, gradonačelnik grada Požege Darko Puljašić, načelnik PU Dario Dasović, roditelji poginulih hrvatskih branitelja te predsjednik koordinacije braniteljskih udruga Anto Pavličević i drugi. Svetu misu za poginule hrvatske branitelje u vojnoj kapelici „Svetog Ivana Krstitelja“ predvodio je vojni kapelan vlač. Željko Volarić. ■

26. obljetnica Hrvatske ratne mornarice

18. rujna 2017.

Dan Hrvatske ratne mornarice slavi se 18. rujna. Datum podsjeća na veliku pobjedu flote pod hrvatskim knezom Branimirom nad Mlečanima kod Makarske, daleke 887. godine.

U Splitu je 17. i 18. rujna 2017., svečano obilježena 26. obljetnica Hrvatske ratne mornarice (HRM) Oružanih snaga RH (OS RH). Svetu misu za poginule hrvatske branitelje 17. rujna u 18.00 sati, u splitskoj prvostolnici sv. Dujma predvodio je i propovijedao o. Jakov Mamić OCD generalni vikar Vojnog Ordinarijata. Iste večeri na splitskoj rivi održan je Koncert klape HRM-a "Sveti Juraj", Orkestra HRM-a i gostiju.

Na sami dan HRM 18. rujna program je započeo sviranjem budnica Orkestra HRM-a ulicama grada Splita. U vojarni u Lori, nakon intoniranja hrvatske himne i podizanja zastave RH, uslijedilo je imenovanje vojarne HRM-a u "Vojarna - admiral flote Sveti Letica - Barba". U zgradiji zapovjedništva HRM-a, vojni ordinarij msgr. Jure Bogdan izmolio je prigodnu blagoslovnu molitvu vojarne. Tom prigodom tri su dvorane dobine imena po zaslužnim osobama iz Domovinskog rata: admiralska sala - "admiral Vid Stipetić", sala za sastanke - "komodor Franko Perković" i zbor-

nica SzO - "kapetan korvete Josip Vranić". Potom je izaslanstvo HRM-a na Gradskome groblju Lovrinac položilo vijence i upalilo svijeće ispred spomen obilježja hrvatskim braniteljima u Domovinskom ratu. Kapelan don Branimir Projić izmolio je prigodne molitve za pokojne branitelje.

Potom je uslijedio ukrcaj na m/j "Učka" predsjednice RH Kolinde Grabar Kitarović zajedno s potpredsjednikom vlade RH i ministrom obrane Damirom Krstičevićem, načelnikom GS OS RH generalom zбора Mirkom Šundovom, državnim tajnikom u MORH-u Zdravkom Jakopom, zamjenikom načelnika GS OS RH general-pukovnikom Dragom Matanovićem, direktorom GS OS RH kontraadmiralom Robertom Hranjom, zapovjednikom HRM-a kontraadmiralom Predragom Stipanovićem, vojnim ordinarijem msgr. Jurom Bogdanom, savjetnicima ministra, predstavnicima Splitsko-dalmatinske županije, gradonačelnikom grada Splita Androm Krstulovićem Oparom, saborskim zastupnikom Ivanom Šipićem, Slobodanom Marendićem načelnikom PU splitsko-dalmatinske, itd. Prije uplovljavanja m/j "Učka" u gradsku luku, biskup Bogdan je izmolio prigodne molitve za poginule i preminule

branitelje i pomorce a predsjednica RH i vrhovna zapovjednica OS RH položila je vijenac u more.

Središnje slavlje Dana HRM odvijalo se u splitskoj gradskoj luci na Obali kneza Branimira. Uz spomenute visoke državne i vojne službenike na središnjoj pozornici bili su izaslanici MORH-a, izaslanici OSRH. U splitskoj luci bili su ratni brodovi s mornarima, a na obali kneza Branimira u svećanim odorama i postroju stajali su mornari. Slavljesu promatrali mnogobrojni građani i turisti.

Čestitke na obljetnici mornarima je uputila predsjednica RH Kolinda Grabar-Kitarović istaknuvši kako su u obrani dalmatinskih gradova, obale i naših otoka tijekom Domovinskog rata presudnu ulogu imali upravo pripadnici HRM-a OS RH te je posebno zahvalila mornarima, braniteljima i dragovoljcima koji su u tome dali svoj doprinos. Istaknula je kako će povećanjem obrambenog proračuna i Hrvatska ratna mornarica OS RH nastaviti podizati svoje sposobnosti. Posebno je istaknula doprinos HRM-a u spašavanju ljudskih života sudjelujući u misijama u Sredozemlju. Stalnim razvojem potrebnih sposobnosti i opremanjem suvremenim plovilima i opremom HRM će omogućiti djelatnu zaštitu RH na moru i učinkovitu integraciju u jedinstveni sustav sigurnosti EU, kazala je predsjednica.

U ime predsjednika Hrvatskog sabora,

čestitke je uputio saborski zastupnik Ivan Šipić naglasivši kako je hrvatski mornar spremna za svoju domovinu ne samo služiti nego i umrijeti te kako nas njihova žrtva obvezuje.

Potpredsjednik vlade i ministar obrane Damir Krstičević uputivši čestitke u ime predsjednika Vlade RH Andreja Plenkovića zahvalio je ponajprije pripadnicima Oružanih snaga RH na pomoći, brzoj reakciji i velikom angažmanu u sanaciji poplavljениh područja oko Zadra i Ougulina. Podsjetio je kako je vojska ove godine vraćena u Sinj, te kako se očekuje i povratak pripadnika u Vukovar, Varaždin i Ploče, a upravo će vojarna u Pločama biti ključan izvor novih sposobnosti naše Hrvatske ratne mornarice. "Očekujem kvalitetnu postrojbu mornaričkog desantnog pješaštva u Pločama s mladim, dobro uvježbanim i pripremljenim vojnicima koji će biti južna okosnica naše Hrvatske" rekao je ministar dodavši kako očekuje i ubrzanje projekta izgradnje prototipa Obalnog ophodnog broda i "porinuće hrvatskog ratnog broda u naš Jadran nakon mnogo godina jer je nužno razvijati nove sposobnosti, graditi sustav sigurnosti kako bi bili još bolji i spremniji odgovoriti na izazove koji nam predstoje". Istaknuo je kako očekuje u idućoj akademskoj godini prvi naraštaj kadeta vojnog pomorstva u Splitu te napomenuo kako je pokrenuta

inicijativa povratka školskog broda "Jadran" Hrvatskoj ratnoj mornarici, kamo i pripada.

Ministar Krstičević također je naglasio kako smo okrenuti budućnosti, ali ne zaboravljamo naš temelj – Domovinski rat i naše branitelje te kako je današnje imenovanje vojarne po prvom zapovjedniku HRM-a spomen i zahvala na značaj naših branitelja, suboraca kojima dugujemo slobodu naše domovine. "Naša mornarica izrasla je u Domovinskom ratu, postala nositeljica i organizatorica pomorske obrane, a danas je vjerodostojna spona sigurnosti na Jadranu. Pokazali ste svoju stručnost i motiviranost razvijajući suradnju sa savezničkim mornaricama, a sudjelovanjem u međunarodnim operacijama dajete značajan doprinos izgradnji stabilnosti i sigurnosti. Želim da i u narednom razdoblju i dalje ulažete svoju energiju i motive u usvajanje znanja, sposobnosti i novih tehnologija. Neka vas vodi domoljublje, tradicija i čuvajte ovo naše najljepše more. Budite ponosni što ste dio vojske pobjednika, baš kao što se Hrvatska ponosi svojom ratnom mornaricom", poručio je pripadnicima ratne mornarice, ministar Krstičević.

Načelnik GS OS RH general zbora Mirko Šundov u svom je obraćanju podsjetio na dane ustrojavanja Hrvatske ratne mornarice te istaknuo kako je tijekom Domovinskog rata u obrani

otoka, gradova i deblokadi Jadrana pokazala najviši stupanj pomorske vještine, borbene osposobljenosti i uvježbanosti što je bilo presudno u zaštiti Jadranskog mora. Naglasio je kako se danas HRM uspješno prilagodila novim zadaćama i novim potrebama."Pripadnici HRM-a s ponosom osiguravaju vidljivost hrvatske zastave u međunarodnim operacijama i misijama potpore miru i u međunarodnim vježbama, s pripadnicima oružanih snaga naših saveznika i partnera, kao obučena i sposobna pomorska snaga", rekao je general Šundov. Također, general je uz prioritet opremanja i modernizacije HRM-a te razvoj sposobnosti Obalne straže opremanjem obalnim ophodnim brodovima na kraju zaključio kako su ipak najveća vrijednost ljudi koji čine snagu naše mornarice te kako će ulaganje u razvoj sposobnosti mornara, časnika i dočasnika biti najviši prioritet.

Zapovjednik HRM-a kontraadmiral Predrag Stipanović osvrnuo se na dane stvaranja Hrvatske ratne mornarice podsjetivši kako je tijekom rujna 1991., zarobljeno 30-tak ratnih brodova i plovila iz šibenskog remontnog brodogradilišta čime su udareni temelji HRM-a. Istaknuo je doprinos pomorskih i mornaričko-desantnih snaga HRM-a u operacijama HV-a tijekom Domovinskog rata, a poglavito onih čija je hrabrost i žrtva upisana u povijest stvaranja naše ratne morna-

rice. Kontraadmiral Stipanović istaknuo je kako su današnje prijetnje pomorskoj sigurnosti složene i postavljaju nove izazove pred HRM i kako uspješna zaštita mora nije moguća bez nazočnosti ratnog broda na njemu te kako djelatnici HRM-a ulažu sva svoja znanja i vještine, kako bi održali i razvili nove sposobnosti, neophodne za izvršenje dodijeljenih zadaća i misija. Podsjetio je kako diljem svijeta pripadnici Hrvatske ratne mornarice kontinuirano sudjeluju u operacijama potpore miru Ujedinjenih naroda, Europske unije i NATO-a. I danas se oni nalaze u sklopu međunarodnih snaga u Afganistanu, Kuvajtu, Zapadnoj Sahari, Kosovu te ispred obale Libije. "Služeći svom narodu i svojoj domovini i dalje ćemo ulagati svoja znanja i sposobnosti u budućnost Hrvatske ratne mornarice. Mi smo njezini temelji i njezini stupovi, zahvaljujući kojima će i dalje uspješno izvršavati svoju misiju na dobrobit cijele zajednice", kazao je na kraju kontraadmiral Stipanović.

Svečanost je završena uručenjem odlikovanja, promaknuća, nagrada i pohvala pripadnicima HRM-a OS RH.

Moderna Hrvatska ratna mornarica osnovana je tijekom osamostaljenja Hrvatske od Jugoslavije, čije je brodovlje i luke preuzele u rujnu 1991. HRM je sudjelovala aktivno u Domovinskom ratu, a nakon 2015. u mirovnim operacijama i NATO-vim vježbama i izvan Jadrana. Nositeljica je i organizatorica pomorske obrane, a njezina je uloga i namjena štititi suverenitet Republike Hrvatske na moru i s mora. Odlukom predsjednika Republike Hrvatske, dr Franje Tuđmana 12. rujna 1991. kojom je imenovao zapovjednika admirala Svetu Leticu, službeno je započelo ustrojavanje Hrvatske ratne mornarice osnivanjem prvih vojnih postrojbi. Prvi brod u floti bio je desantno jurišni brod DJB-103, otet JNA 15. rujna 1991. dok je bio na remontu u Veloj Luci. Mornaričko pješaštvo, postrojba Vange sudjeluje u borbama za kontrolu nad Novigradom i Novskim ždrilom tijekom operacije Maslenica u siječnju 1993. Dne 1. studenog 1991. u Dubrovniku se osniva Mješoviti odred mornaričko-desantnog pješaštva, koji je sudjelovao u obrani Grada pod Srđem, a iznimno važnu zadaću imao je Odred naoružanih brodova Dubrovnik. ■

Obilježena 26. godišnjica pogibije hrvatskih redarstvenika u Hrvacama 18. rujna 2017.

U Hrvacama je danas, 18. rujna 2017., obilježena 26. godišnjica pogibije policijskih službenika Ante Škoko, Kažimira Abramovića, Zorana Boćine, Ivice Grubača, Bogoslava Lukića, Jakova Topića, Dušana Cvrlje, Mira Milanovića i Ante Radana.

Svečanost je započela Svetom misom za poginule branitelje i redarstvenike, u crkvi Svih Svetih u Hrvacama, a predvodio ju je policijski kapelan i dekan fra Žarko Relota.

Nakon toga, zamjenik načelnika PU splitsko-dalmatinske Marko Srdarević je zajedno

sa zapovjednikom Specijalne jedinice policije Split Antonom Dražina i zapovjednikom Interventne jedinice policije Mijom Rogošić položio vijenac i svijeću najprije na središnji spomenik u Hrvacama, a zatim i na sve ostale spomenike, podignute u čast hrvatskih redarstvenika, koji su dali svoje živote za obranu Domovine i kojih se danas s ponosom sjećamo. Vijence i cvijeće položili su i članovi obitelji poginulih, zatim predstavnici Splitsko-dalmatinske županije, Općine Hrvace, gradova Sinj i Trilj, te brojnih braniteljskih udruga. ■

Djelatnici PU i carine sa sv. Leopoldom 19. rujna 2017.

Djelatnici policije PU dubrovačko-neretvanske i carine, imali su priliku pomoliti se na graničnom prijelazu Karasovići prilikom prolaska tijela Svetog Leopolda Bogdana Mandića za Herceg Novi i na njegovom povratku.

Molitvu je predvodio kapucinski provincial fra Jure Šarčević i policijski kapelan don Ivo

Borić s pratnjom. Također, djelatnici na graničnom prijelazu Klek imali su istu mogućnost. Svi koji su se nazočili ovom prelijepom događaju, zahvalni su Bogu i Leopoldu Mandiću na ova-kvom lijepom molitvenom susretu. ■

U Bjelovaru proslavljen dan kapelaniјe sv. Mateja 21. rujna 2017.

U četvrtak, 21. rujna 2017. godine, djelatnici PU bjelovarsko-bilogorske: policajci, državni službenici i namještenici, proslavili su blagdan svetoga Mateja, apostola i evanđeliste zaštitnika svoje Kapelaniјe. Kao i svake godine ova proslava okuplja, uz djelatnike, i obitelji poginulih i nestalih hrvatskih policajaca i branitelja, pripadnike i članove udruga proisteklih iz domovinskog rata, umirovljene pripadnike, bivše načelnike, djelatnike MORH-a, uzvanike iz političkog i društvenog života našega Grada i Županije te ostale goste. Svečanost je započela u 10:00 svetom Misom u župnoj crkvi Župe svetoga Antuna Padovanskoga u Bjelovaru, koju je za sve žive i pokojne pripad-

nike PU bjelovarsko-bilogorske predvodio msgr. Jure Bogdan, vojni biskup u RH. Svoju pastirsku riječ okupljenim vjernicima vojni je Biskup uputio putem propovijedi u kojoj se je osvrnuo na značenje svetoga Mateja, apostola i evanđeliste za opću Crkvu, naglasivši prije svega njegovu požrtvovnost, odgovornost, ljubav i poniznost; kreposti koje je zaželio svima okupljenima. Na kraju euharistijske službe vojni biskup msgr. Jure Bogdan, svima je čestitao Dan kapelaniјe, ali i Dan policije – blagdan svetoga Mihaela, kojemu idemo ususret, a kojeg smo također proslavili ovom zajedničkom proslavom. Zaželio je, zagovorom naših zaštitnika, svima puno uspjeha u radu,

zalaganju, profesionalnom i privatnom životu. Potom je, nakon svete Mise, proslava nastavljena polaganjem vijenaca i paljenjem svijeća za sve poginule policajce, kod spomenika podignutog njima u čast, ispred zgrade PU bjelovarsko-bilogorske. Vojni je Biskup na kraju svečanost zaključio molitvom za branitelje, a potom su se svi uzvanici uputili u zgradu PU, gdje je program obilježavanja Dana kapelanije nastavljen prigodnim govorima i uručenjima različitih poхvala za dostignuće u radu i postignute rezultate u protekloj godini. Cjelokupnu svečanost svojim skladbama uzveličali su pripadnici poli-

cije, članovi vokalnog ansambla sveti Matej PU bjelovarsko-bilogorske, predvođeni Marijanom Dedom Maksom, bjelovarskim glazbenikom. Okupljenima su se zatim obratili i uputili čestitke prigodom Dana kapelanije: načelnik PU bjelovarsko-bilogorske, gospodin Jakob Bukić; gradonačelnik grada Bjelovara, gospodin Dario Hrebak i župan Bjelovarsko-bilogorske županije, gospodin Damir Bajs. Svečanost je završila kratkim domjenkom za sve uzvanike u restoranu PU, a gospodin Biskup je blagoslovio zajedničko druženje i sve uzvanike. ■

Povodom obilježavanja Dana Policije održano duhovno predavanje 22. rujna 2017.

U petak, 22. rujna 2017., u prostorijama Policijske uprave karlovačke prigodom obilježavanja Dana policije i blagdana svetog Mihaela, zaštitnika hrvatske policije, održano duhovno predavanje na temu: *Duhovni put jednog afro-hrvata*. Za sve djelatnike policijske uprave, prigodno i nadasve zanimljivo duhovno predavanje, održao

je vlč. Odilon Gbenoukpo Singbo, kapelan Hrvatskog katoličkog sveučilišta. Na samom početku predavanja policijski kapelan vlč. Andrija Marča predstavio je vlč. Odilona, a kroz predavanje smo imali priliku saznati njegov vrlo zanimljiv duhovni put. Na kraju predavanja velikim su pljescem svi djelatnici iskazali svoje oduševljenje. ■

Završile duhovne vježbe u Valbandonu 22. rujna 2017.

Duhovne vježbe za pedesetak pripadnika MUP-a, MORH-a, ZZP-a i HVU-a predvodio je policijski kapelan, p. Stjepan Harjač u Valbandonu od 19. do 22. rujna s ciljem da svatko kroz tematske i poticajne misli, Svetu Misu i Ispovijed, može osjetiti sebe i svoj život. Promišljalo se o temama: "Kako prepoznati volju Božju", "Kako da nađem Boga", „Isusov skroviti život“, „Koliko puta da oprostim“, „Blagoslov“,

„Isus i samarijanka“, „Dvojica koja su vidjela Boga“, „Velikodušnost i hrabrost“ i dr. U sklopu duhovnih vježbi polaznici su sudjelovali na misi u Fažani u crkvi Sv. Kuzme i Damjana. U zajedništvu sa župljanim, euharistijsko slavlje predslavio je umirovljeni porečko-pulski biskup mons. Ivan Milovan u koncelebraciji vlč. Ilije Jakovljevića vicepostulatora za proglašenje svetim bl. Miroslava Bulešića i župnika župe sv. Kuz-

me i Damjana u Fažani te policijskog kapelana za Policijsku upravu istarsku te vojnog kapelana vlč. Željka Volarića i policijskog kapelana p. Stijepana Harjača. Djelatnici su obnovili svoju

vjeru u ozračju molitve i duhovnih nagovora, slaveći sakramente pomirenja i euharistije. ■

Tekst i foto: satnik Antun Mandić

Susret povjerenika za duhovna zvanja 23. rujna 2017.

Susret povjerenika za duhovna zvanja iz (nad)biskupijskih i redovničkih zajednica, u organizaciji Vijeća za sjemeništa i duhovna zvanja Hrvatske biskupske konferencije, održan je od 19-21 rujna 2017. u duhovnom centru Služavki malog Isusa u Kući Navještenja u Gromiljaku (Bosna i Hercegovina).

Ovaj jedinstveni susret okupio je više od 40 sudionika iz Hrvatske i Bosne i Hercegovine. Susretu je nazočio i msgr. Marin Barišić, nadbiskup metropolit splitsko-makarski i

predsjednik Vijeća HBK za sjemeništa i duhovna zvanja. Predstavnik Vojnog ordinarijata iz RH bio je o. Zrinko Nikolić, policijski kapelan i animator za duhovna zvanja u Kongregaciji Misionara Montfortanaca.

Tema susreta bila je "Mladi, vjera i zrelo razlučivanje poziva". Tema je izabrana u skladu sa Sinodom posvećena mladima koja će se održati iduće godine. Predavačica prof. dr. Sanda Smoljo govorila je u kontekstu mladih i društva u kojem odrastaju, izazovima i poteškoćama, kako

bi se animatori i odgajatelji mogli lakše nosili s izazovima koji su pred nama.

U popodnevnim satima, sudionici susreta su posjetili franjevački samostan i muzej u Fojnici. Susreli se u Sarajevu s nadbiskupom

vrhbosanskim Vinkom kard. Puljićem u Sarajevu, obišli su sestre Kćeri Božije ljubavi, dom Egipat te župu Deževice sa svetištem sv. Jakova Markijskog. ■

Obilježena 26. obljetnica prve vojne akcije u požeštini 26. rujna 2017.

Obilježavajući 26. obljetnicu prve vojne akcije u požeštini uz spomenik poginulima u Kamenskoj organizirana je komemoracija i polaganje vijenaca. Sjećanje je to na događaje 26. rujna 1991. godine kada su u akciji oslobođanja naselja Kamenska, Mijači i drugih svoje živote izgubili Drago Mindum, Nikica Mandušić, Mihovil Vojnić, Branko Terzić i Ivica Zovko.

Svečanost obilježavanja održana je u organizaciji Koordinacije udruga proisteklih iz Domovinskog rata Požeško-slavonske županije kojem je predhodio peti po redu memorijalni maraton na kojem je sudjelovalo trideset maratonaca. Oni su za tri sata istrčali put od spomenika poginulih branitelja na Trgu 123. brigade do spomenika u Kamenskoj. Uz pjesmu "Zovi, samo zovi" i hrvatskom zastavom došli su na mjesto komemoracije.

Vijence su položili i zapalili svijeće delegacije roditelja poginulih, delegacije braniteljskih udruga i udruga proisteklih iz Domovinskog rata, Požeško-slavonska županija predvođena županom Alojzom Tomaševićem, brojna izaslanstva jedinica lokalnih samouprava, predstavnici vojske, policije, ured državne uprave i OŠ Dragutina Lermana Brestovac, čiji učenici su priredili i prigodan program uz spomenik u Kamenskoj. Molitvu za poginule hrvatske branitelje predvodio je vojni kapelan vlc. Željko Volarić iz Vojne kapelanije „Sv. Ivan Krstitelj“ Požega. ■

Tekst i foto: satnik Antun Mandić

KRONIKA VOJNOG ORDINARIJA MSGR. JURE BOGDANA

SRPANJ 2017.

Zagreb, 1. srpnja 2017., subota. U 12.00 sati je objavljeno da je sveti Otac papa imenovao novog apostolskog nunciјa u Republici Hrvatskoj i da je to nadbiskup msgr. Giuseppe Pinto, dosadašnji nuncij na Filipinima.

Istoga dana poslije podne biskup msgr. Jure Bogdan zajedno s msgr. Jurjem Jezerincem sudjelovao je u programu obilježavanja stote obljetnice djelovanja Družbe sestara Služavki Malog Isusa u Zagrebu. U 17.00 sati u dvorani Vjenac na Kaptolu pokraj zagrebačke katedrale održana je prigodna akademija. Potom je msgr. Ivan Šaško služio sv. Misu u Zagrebačkoj prvostolnici na kojoj su sudjelovali obojica biskupa iz vojne biskupije, više svećenika, mnoštvo sestara te "Priatelja malog Isusa". Slavlje je završeno prigodnim domjenkom.

Zagreb, 2. srpnja 2017., nedjelja. U kapelici vojnog ordinarijata biskup je u 10.00 sati slavio sv. Misu i propovijedao. Koncelebrirali su msgr. Juraj Jezerinac i don Marko Medo.

Zagreb, 3. srpnja 2017., ponedjeljak. U Vojnome ordinarijatu primio načelnika glavnog stožera Oružanih snaga Republike Hrvatske generala zbora Mirka Šundova.

Zagreb, 4. srpnja 2017., utorak. U pratinji generalnog vikara o. Jakova Mamića OCD i biskupskega vikara za MUP o. Frane Musića OFM, biskup se susreo u Ministarstvu Unutarnjih poslova s ministrom Davorom Božinovićem. Istoga dana navečer slavio sv. Misu zadušnicu u crkvi sv. Luke u Zagrebu za pok. Helenu Farkaš, kćи Branimira Farkaša, koja je toga dana pokopana na Zagrebačkome groblju Mirogoj.

Zagreb, 9. srpnja 2017., nedjelja. U kapelici ordinarijata zajedno s msgr. Jurjem Jezerincem slavio prije podne "pučku" sv. Misu i propovijedao. Poslije mise primio je na razgovor dvojicu bogoslova Vojne biskupije.

Zagreb, 11. srpnja 2017., utorak. Primio prije podne generala Norberta Sinn-a iz Austrije sa suprugom. Zajedno s o. Jakovom Mamićem OCD

razgovarali o mogućnosti organiziranja 2018. godine godišnje konferencije (sjednice) AMI-a u Hrvatskoj.

Zagreb, 13. srpnja 2017., četvrtak. Na završetku akademske - formativne godine slavio sv. misu i propovijedao u kapelici Policijske akademije u Zagrebu. Koncelebrirali su: o. Frano Musić OFM biskupski vikar za pastoral u MUP-u i policijski kapelan, don Marko Medo biskupski vikar za MORH i kapelan, o. Stjepan Harjač SJ dekan i policijski kapelan, vlč. Ozren Bizek policijski kapelan, vlč. Željko Savić... Uz profesore i odgojitelje kapelica je bila ispunjena mladim policajcima koji su pratili sv. misu i u njoj aktivno sudjelovali. Kapelica je obnovljena, uređena iznutra a također i izvana.

Zagreb, 14. srpnja 2017., petak. U devet sati prije podne u Policijskoj akademiji u Zagrebu, sudjelovao na prisegi mlađih policajaca. Na prisegi je bio ministar Davor Božinović, ravnatelj policije Marko Srdarević, kapelan fra Frano Musić OFM, itd.

Makarska, 16. srpnja 2017., nedjelja. U sustolnoj crkvi sv. Marka u Makarskoj predvodio sv. Misu i propovijedao povodom proslave pedesete obljetnice svećeništva msgr. Pavla Banića.

Donji Rujani (Bosna i Hercegovina), 22. srpnja 2017., subota. Povodom 25. obljetnice obrane Livna i Livanjskog kraja od srbijske agresije i zaustavljanja prodora agresorskih snaga prema Splitu, na poziv biskupa msgr. Franje Komarice, biskup je predvodio sv. misu u Donjem Rujanima za poginule i nestale hrvatske branitelje. Pod sv. Misom propovijedao. U koncelebraciji su bili banjalučki biskup msgr. Franjo Komarica, vojni ordinarij u Bosni i Hercegovini msgr. Tomo Vukšić i još nekoliko svećenika.

Lišani (Bosna i Hercegovina), 23. srpnja 2017., nedjelja. Običaj je od davnine da se u Lišanima slavi blagdan sv. Ane u nedjelju prije blagdana. Biskup je predvodio sv. Misu i propovijedao o svetoj Ani. Zajedno s njim je koncelebrirao msgr. Franjo Komarica i više svećenika. Oko 19.30 sati vratio se u Zagreb.

Zagreb, 26. srpnja 2017., srijeda. Sveta Ana. Primio prije podne don Antu Batarela svećenika splitsko-makarske nadbiskupije koji je misionar u Tanzaniji.

U 15.00 sati na novome groblju u Zaprešiću predvodio sprovodne obrede za pok. Stipu Šarića, oca biskupovog vozača gosp. Marka Šarića. Nakon sprovoda služio sv. Misu za pokojnika u župnoj crkvi u Brdovcu.

Zagreb, 27. srpnja 2017., četvrtak. Primio prije podne don Danka Litrića hrvatskoga salezijanca, misionara u Ruandi.

Zagreb, 29. srpnja 2017., subota. U svetištu Čudotvorne Gospe Sinjske sudjelovao na trećem regionalnom hodočašću hrvatske vojske, policije i branitelja. Predvodio procesiju, potom sv. misu i održao propovijed.

KOLOVOZ 2017.

Dalj, 1. kolovoza 2017., utorak. U Dalju je, 1. kolovoza 2017., obilježena 26. obljetnica pogibije dvadeset policijaca, petnaest pripadnika Zbora narodne garde i četiri pripadnika Civilne zaštite koji su prvi dan mjeseca kolovoza 1991. kao hrvatski branitelji poginuli u neprijateljskome napadu na Policijsku postaju u Dalju. Biskup je sudjelovao u komemorativnome skupu i predvodio molitvu kod policijske postaje u Dalju. Potom je u župnoj crkvi sv. Josipa u Dalju služio koncelebriranu sv. misu i održao propovijed.

Zagreb, 3. kolovoza 2017., četvrtak. U Ministarstvu obrane, povodom Dana pobjede, Dana zahvalnosti i Dana hrvatskih branitelja sudjelovao na prigodnoj akademiji.

Knin, 5. kolovoza 2017., subota. Dan pobjede, Dan hrvatskih branitelja, Dan zahvalnosti, Dan i patron vojne biskupije Gospe Velikog hrvatskog krsnog zavjeta. Biskup je dan prije doputovao u Knin i prenoćio u franjevačkome samostanu. Na sami dan slavlja sudjelovao je u cjelokupnomo programu proslave: predvodio molitvu kod spomenika na središnjem gradskom trgu, sudjelovao u programu na kninskoj tvrđavi i potom predvodio sv. Misu u kninskoj crkvi Gospe velikog hrvatskog krsnog zavjeta. Koncelebrirali su msgr. Tomislav Rogić šibenski biskup koji je pod misom propovijedao, msgr. Ante Ivas šibenski biskup u miru, provincijal provincije Presvetog otkupitelja o. Joško Kodžoman OFM, fra Marko Duran, svećenici vojnog ordinarijata vojni i policijski kapelani i više drugih svećenika. Na proslavi u Kninu sudjelovali su predsjednica države Kolinda Grabar Kitarović, predsjednik

Sabora Gordan Jandroković, predsjednik vlade Andrej Plenković, te mnogi visoki državni, vojni i policijski dužnosnici u RH.

U 16.00 sati biskup je u pratinji zapovjednika GMBR, brigadnog generala Tihomir Kundida i vojnog kapelana fra Bože Ančića OFM pohodio vojnike na Dinari koji su sudjelovali u gašenju velikog požara.

Sinj, 6. kolovoza 2017., nedjelja. Zajedno s msgr. Marinom Barišićem splitsko-makarskim nadbiskupom metropolitom, biskup je u Sinju bio na alki. Ovogodišnji slavodobitnik alke je debitant Alen Poljak.

Proložac (Imotski), Svetište Vepric (Makarska) 15. kolovoza 2017., utorak. Prije podne predvodio procesiju i sv. Misu u Proložcu u Imotskoj krajini i propovijedao. Na sv. Misi u "zelenoj katedrali" sudjelovalo je više tisuća pobožnih vjernika.

Istoga dana navečere u Marijanskome svetištu Vepric kraj Makarske predvodio sv. Misu i propovijedao. Na sv. Misi je sudjelovalo više tisuća Marijinih štovatelja. Slavlje Velike Gospe je izuzetno veliki i tradicionalno dobro prihvaćeni blagdan kod svih hrvatskih katolika pa su danas prepuna marijine crkve i svetišta. U primorskoj Hrvatskoj duž Jadranske obale slavlju velike Gospe pridružili su se i mnogi turisti iz raznih zemalja koji ljetuju u Hrvatskoj.

Potoci kraj Mostara, 20. nedjelja – 23. kolovoza 2017., srijeda. U nedjelju poslije podne pohodio u Mostaru u biskupskoj rezidenciji msgr. Ratka Perića mostarsko-duvanjskog biskupa. Od nedjelje 20. do srijede 23. kolovoza održao duhovne vježbe u Duhovnome centru Emaus u Potocima kraj Mostara svećenicima Mostarsko-duvanjske i Trebinjsko-mrkanske biskupije.

Đakovo, 25. kolovoza 2017., petak. Na putu za Suboticu biskup je pohodio Đakovo gdje se susreo s đakovačko-osječkim nadbiskupom metropolitom msgr. Đurom Hranićem.

Subotica, 26. subota – 27. kolovoza 2017., nedjelja. U subotu poslije podne doputovao u Suboticu. Zajedno s msgr. Ivanom Penzešom subotičkim biskupom sudjelovao u Gospinome svetištu na Bunariću u bdjenju, procesiji i pokorničkome bogoslužju. Održao i propovijed. Zajedno s tridesetak svećenika i biskupom Penzešom ispovijedao u svetištu.

Sutradan u nedjelju u svetištu na Bunariću predvodio svečanu koncelebraciju i propovijedao. U svetištu je također dao nekoliko intervjuja za razne lokalne televizije i radija.

RUJAN 2017.

Ludbreg, 1. rujna 2017., petak. U svetištu Predragocjene krvi u Ludbregu gdje se danas održava regionalno hodočašće policije, predvodio pobožnost križnog puta, svečanu sv. misu i propovijedao. Poslije podne otputovao u Split.

Vaganj (Kamešnica), 2. rujna 2017., subota. Kod Husine jame na Vagnju na Kamešnici slavio sv. misu za sve žrtve u jami i propovijedao. U Husinu jamu su nakon drugog svjetskog rata ubaćene stotine nedužnih ljudi. Ovi teški zločini potom su zatravani smećem i otpadom kako bi se sve skupa prikrilo i učinilo nedostupnim. Na sv. misi je sudjelovalo dvadesetak svećenika i preko dvije tisuće vjernoga naroda s obje strane Kamešnice.

Zagreb, 3. rujna 2017., nedjelja. U vojarni u kapelici na Plesu u Zagrebu, slavio u 12.00 sati sv. Misu i propovijedao za polaznike hrvatskoga kontingenta u Afganistan. Koncelebrirali su don Marko Medo i don Ivan Blaževac koji dušobrižnički prati kontigent u Afganistan.

Koprivnica, 6. rujna 2017., srijeda. Dan kapelaniye Policijske uprave Koprivničko - Križevačke. Biskup je pohodio PU u Koprivnici gdje ga je primio vršitelj dužnosti načelnika sa suradnicima. U 11.00 sati slavio je sv. Misu i propovijedao u kapelici sv. Florijana. Koncelebrirali su: biskupski vikar fra Frano Musić OFM, vlč. Ivica Horvat, vlč. Ozren Bizek, vlč. Drago Marin Kozić.

Križevci - Zagreb, 7. rujna 2017., četvrtak. Na poziv bjelovarsko-križevačkog biskupa msgr. Vjekoslava Huzjaka, na blagdan sv. Marka Križevčanina, sudjelovao prije podne u koncelebranome slavlju u Križevcima. Procesiju po gradskim ulicama i sv. Misu na središnjem gradskom trgu predvodio je požeški biskup msgr. Antun Škvorčević. On je i propovijedao. U koncelebraciji su sudjelovali biskupi: msgr. Vjekoslav Huzjak, msgr. Josip Mrzljak, msgr. Nikola Kekić, msgr. Mate Uzinić, msgr. Vlado Košić, msgr. Jure Bogdan, msgr. Zdenko Križić, msgr. Ivan Šaško, msgr. Mijo Gorski i gotovo svi zaređeni klerici Bjelovarsko-križevačke biskupije i drugi svećenici. Ni kiša nije sprječila brojno sudjelovanje pobožnih vjernika u slavlju. Istoga dana navečer biskup je s don Markom Medom sudjelovao u proslavi Dana postrojbe Anti Terorističke Jedinice Lučko u Zagrebu (sv. Marko Križevčanin). Nakon programa koji je

započeo u 19.15 sati biskup je pred kapelicom u Lučkome predvodio misno slavlje i propovijedao.

Solin, 8. rujna 2017., petak. Poslije podne doputovao u Split. Na poziv msgr. Marina Barišića nadbiskupa metropolite u prasvetištu Gospe od Otoka u Solinu predvodio u 18.00 sati slavlje sv. Mise i propovijedao. Na misnome slavlju se tradicionalno okupilo veliko mnoštvo marijinim štovatelja.

Donji Dolac, 9. rujna 2017., subota. U rodnome mjestu u Donjem Docu biskup je u župnoj crkvi sv. Martina slavio sv. Misu za svolje pokojne.

Zagreb, 10. rujna 2017., nedjelja. U kapelici Vojnog ordinarijata, prije podne slavio s narodom sv. Misu i propovijedao.

Udbina, 11. rujna 2017., ponедjeljak. Drugo hodočašće HKoV-a održano je danas u crkvi Hrvatskih mučenika na Udbini. Sudjelovalo je oko pet stotina pripadnika HKoV-a. Biskup je predvodio sv. Misu i propovijedao. Koncelebrirali su trojica biskupa msgr. Zdenko Križić gospičko-senjski biskup, msgr. Tomislav Rogić šibenski biskup, msgr. Mile Bogović gospičko-senjski biskup u miru, te više vojnih i policijskih kapelana.

Knin, 13. rujna 2017., srijeda. Dvije kapelaniye u Kninu slave svoj dan i blagdan: kapelaniya Gospe Velikog hrvatskog krsnog zavjeta i kapelaniya Uzvišenja sv. Križa. Biskup je u Kninu pohodio zajedno s kapelanom fra Božom Ančićem OFM zapovedništvu gdje se susreo s brigadnim generalom Tihomirovom Kundidom. Potom je u kninskoj crkvi Gospe velikog hrvatskog krsnog zavjeta predvodio sv. Misu i propovijedao. Koncelebrirali su obojica kapelana fra Bože Ančić OFM i fra Ilija Mikulić OFM. Istoga dana sudjelovao je u 19.00 sati u velikoj dvorani Mostarske stolne crkve na prigodnoj akademiji povodom dvedeset i pete obljetnice biskupskog ređenja msgr. Ratka Perića mostarsko-duvanjskog biskupa i apostolskog upravitelja Trebinjsko-mrkanskog.

Mostar, 14. rujna 2017., četvrtak. Sudjelovao u mostarskoj stolnici u svečanoj koncelebraciji koju je predvodio msgr. Ratko Perić, mjesni biskup. Propovijedao je nadbiskup metropolit vrhbosanski kardinal Vinko Puljić. U koncelebraciji je bilo dvadesetak (nad)biskupa, mnoštvo svećenika dijecezanskih i redovničkih i pobožnog naroda. Msgr. Ratko Perić je zaređen za biskupa na današnji dan prije 25. godina u

Neumu. Zbog teških ratnih prilika ređenje se nije moglo održati u Mostaru.

Zagreb, 15. rujna 2017., petak. U župnoj crkvi Majke Božje žalosne, u Španskome u Zagrebu, u 19.00 sati slavio koncelebriranu sv. Misu i propovijedao.

Zagreb, 16. rujna 2017., subota. U sjedištu ordinarijata primio prije podne msgr. Giuseppe-a Pinta apostolskog nuncija u Republici Hrvatskoj, zajedno s prvim tajnikom nunciature msgr. Januszom Stanislawom Blachowiakom.

Zagreb, 17. rujna 2017., nedjelja. U crkvi sv. Ivana u Zagrebu slavio sv. Misu i propovijedao. Pod misom vjenčao mladence Martinu Banić i Tomislava Petrlića. Poslije podne otpotovao u Split.

Split, 18. rujna 2017., ponedjeljak. Dan Hrvatske ratne mornarice slavi se 18. rujna. Datum podsjeća na veliku pobjedu hrvatske flote pod hrvatskim knezom Branimirom nad Mlečanima kod Makarske, daleke 887. godine.

Biskup je sudjelovao na slavlju u "Vojarni - admirala Svetog Letica - Barba" u Lori. Predvodio je molitvu za poginule branitelje i pomorce na m/j "Učka" u splitskome akvatoriju. Potom je u splitskoj gradskoj luci na Obali sudjelovao na središnjem slavlju proslave Dana HRM.

Zagreb, 20. rujna 2017., srijeda. U Vojnom ordinarijatu predsjedao sjednicom na kojoj se razgovaralo o završnoj proslavi prigodom dvadesete obljetnice Vojne biskupije. Na sjednici su sudjelovali: potpredsjednik Hrvatske vlade i ministar obrane Damir Krstičević, ministar unutarnjih poslova Davor Božinović, ministar hrvatskih branitelja Tomo Medved, načelnik GS OS RH general zbora Mirko Šundov, ravnatelj Hrvatske policije Nikola Milina, glavni tajnik MORH-a Petar Barać, savjetnik ministra obrane Božo Kožul, generalni vikar VO o. Jakov Mamić OCD, biskupski vikari don Marko Medo i o. Frano Musić OFM.

Istoga dana poslije podne primio u Vojnom ordinarijatu skopskog biskupa i apostolskog egzarha msgr. Kira Stojanova.

Bjelovar, 21. rujna 2017., četvrtak. Povodom proslave dana policije i policijske kapeljanije sv. Mateja apostola sudjelovao na proslavi u Bjelovaru. U crkvi sv. Antuna Padovanskog predvodio sv. Misu i propovijedao. Kod polaganja vijenaca i paljenja svijeća kod spomen obilježja

ispred Policijske uprave bjelovarsko-bilogorske predvodio molitvu za pokojne branitelje.

Istoga dana u 18.00 sati povodom početka akademske godine, polaganja prisege i Dana Vojne kapeljanije sv. Mihovila, na Hrvatskom vojnom učilištu "Dr. Franjo Tuđman" u Zagrebu, predvodio sv. Misu i propovijedao.

Zagreb, 22. rujna 2017., petak. Primio vlc. Božu Radoša, rektora Papinskog hrvatskog zavoda sv. Jeronima u Rimu.

Požega, 23. i 24. rujna 2017., subota. Sudjelovao u Požegi na trećem biskupijskom euharistijskome kongresu upriličenom povodom proslave dvadesete obljetnice Požeške biskupije. Prvog dana u subotu svečanost otvaranja kongresa upriličena je pred crkvom sv. Lovre. Potom je procesija biskupa, svećenika i ostalih sudionika krenula u požešku stolnu crkvu gdje je bila svečana večernja. Nakon toga prisutni su sudjelovali na prigodnoj akademiji povijesno-scenskome prikazu "Dvadeset ljeta plodne žetve". Potom je uslijedio duhovno-glazbeni program "Otvorite vrata Kristu" na kongresnome prostoru. Mladi su zatim u požeškoj stolnici, nastavili cjelonočno euharistijsko klanjanje od pola noći do šest sati ujutro. Središnje kongresno euharistijsko slavlje održano je na Trgu sv. Terezije Avilske s početkom u 10.00 sati. Sv. Misu je predvodio umirovljeni krakovski nadbiskup kardinal Stanislaw Dziwisz, bivši tajnik pape sv. Ivana Pavla II. S njime je koncelebriralo 26 (nad) biskupa među kojima vrhbosanski nadbiskup kardinal Vinko Puljić, mjesni biskup msgr. Antun Škvorčević, mnoštvo svećenika... Premda je padala kiša kroz cijelo prije podne, mnoštvo pobožnih vjernika ispunilo je trg i stolnicu. Slavlje je zaključeno euharistijskim klanjanjem. Zbog kiše, na kraju nije održana procesija s presvetim oltarskim sakramנטom požeškim ulicama.

Zabok, 27. rujna 2017., srijeda. Povodom Dana policije, u župnoj crkvi sv. Jelene Križarice u Zaboku slavio sv. Misu i propovijedao. Ispred zgrade Policijske uprave krapinsko-zagorske sudjelovao na prigodnom programu Otkrivanja spomenika poginulim policijskim službenicima.

Zagreb, 29. rujna 2017., petak. Povodom tradicionalnog obilježavanja Dana policije i blagdana sv. Mihaela, zaštitnika policijskih službenika, slavio sv. Misu i propovijedao u kapelici sv. Mihaela u Policijskoj akademiji za poginule redarstvenike. Nakon sv. Mise sudjelovao na svečanosti u KD "Vatroslav Lisinski".

ADRESAR VOJNOG ORDINARIJATA

Vojni ordinarijat u RH
Ksaverska cesta, 12
HR - 10 000 ZAGREB
tel: +385 1 4670 660 (59) (centrala)
faks: +385 1 4670 662
www.vojni-ordinarijat.hr
vojni.ordinarijat@morp.hr

Msgr. Jure Bogdan, vojni ordinarij

Msgr. Juraj Jezerinac, vojni ordinarij u miru

O. Jakov Mamić, generalni vikar
tel: +385 1 3784 489
jakov.mamic@morp.hr

Don Marko Medo, biskupski vikar za pastoral
MORH-a i Oružanih snaga RH
marko.medo@morp.hr

Fra Frano Musić, biskupski vikar za pastoral
MUP-a i Redarstvenih službi RH
fmusic2@mup.hr

Robert Stipetić, kancelar
specijal 68 642
robert.stipetic@morp.hr

Dragan Logarušić, ekonom
specijal 68 631
mob: +385 99 5793 911
dragan.logarusic@morp.hr

S. M. Gordana Miškić, tajnica Vojnog
ordinarijata
specijal 68 638
gmiskic@morp.hr

Vladimir Krpan, osobni tajnik generalnog vikara
specijal 68 635
vladimir.krpan@morp.hr

Samostalni odjel za potporu Vojnom ordinarijatu (MORH)

Vojni ordinarijat u RH
Ksaverska cesta, 12
HR - 10 000 ZAGREB
tel: +385 1 4670 660
faks: +385 1 4670 662

Bojnik Petar Klarić, voditelj Odjela
specijal 68 634
perica.klaric@morp.hr

Marija Vukovojac, viša stručna savjetnica za
organizaciju
specijal 68 637
marija.vukovojac@morp.hr

Branka Šandro, stručna suradnica za potporu
specijal 68 631
branka.sandro@morp.hr

Samostalna služba za suradnju s Vojnim ordinarijatom (MUP)

Poličijska akademija
Avenija Gojka Šuška, 1
HR - 10 000 ZAGREB
tel: +385 1 2391 525 (specijal 26525)
faks: +385 1 2391 496 (specijal 26496)

Josip Zagorščak, voditelj Službe
tel: +385 1 2391 525 (specijal 26525)
mob: 098 470 781 (specijal 84484)
jzagorscak@mup.hr

Mato Topić, policijski službenik za
međunarodnu vjersku suradnju
tel: +385 1 2391 527 (specijal 26527)
mob: 091 4554 649 (specijal 82649)
mtopic@mup.hr

Mario Dokmanić, policijski službenik za
međunarodnu vjersku suradnju
tel: +385 1 2391 523 (specijal 26523)
mob: 099/7031 578 (specijal 85620)

Branko Šarkanj, policijski službenik za
organizaciju i potporu
tel: +385 1 2391 528 (specijal 26528)
mob: 091/4563 958 (specijal 82958)
bsarkanj@mup.hr

Darko Šantek, policijski službenik za
organizaciju i potporu
tel: +385 1 2391 529 (specijal 26529)
mob: 091/4565 464 (specijal 82644)
dsantek@mup.hr

Sanja Vrkljan Horvat, administrativna tajnica
tel: +385 1 2391 525 (specijal 26525)

ZAŠTITNIK KAPELANIJE	POSTROJBA
„Sveti Ivan Pavao II“ 22. listopada	MORH I GS OS RH Stančićeva 6, Zagreb
„Bl. Alojzije Stepinac“ 10. veljače	Zapovjedništvo HKoV, Karlovac
„Sv. Andđeli čuvari“ 2. listopada	Inženjerijska pukovnija, Karlovac
„Gospa Velikoga hrvatskog krsnog zavjeta“ 11. rujna	Motorizirana bojna „Pauci“ vojarna „Kralj Zvonimir“, Knin
„Sv. Martin Tourski“ 11. studenoga	Zapovjedništvo specijalnih snaga, Delnice
„Sv. Petar i Pavao“ 29. lipnja	Zapovjedništvo HRZ I PZO 91. zrakoplovna baza, Zagreb
„Sv. Nikola Biskup“ 6. prosinca	Zapovjedništvo HRM Središte za obuku HRM, Split
„Sv. Nikola Biskup“ 6. prosinca	Flotila HRM, Obalna straža Pomorska baza Split, Split
„Sv. Ivan od Križa“ 14. prosinca	SOD, Velika Buna
„Sv. Ilija Prorok“ 20. srpnja	Mehanizirana bojna "Gromovi" GMB, i Mehanizirana bojna "Tigrovi" GMB, Petrinja
„Kraljica svete Krunice“ i „Sv. Ivan Kapistran“ 7. listopada	GOMBR, Vinkovci
„Uzvišenje svetog Križa“ 14. rujna	Gardijska motorizirana brigada, Knin
„Sv. Franjo Asiški“ 4. listopad	1. motorizirana bojna „Vukovi“ voj. „Eugen Kvaternik“, Gospić
„Sv. Leopold Mandić“ 12. svibnja	Zapovjedništvo ZOD „FKF“ MB "Sokolovi" i "Pume", Osijek
„Bl. Ivan Merz“ 10. svibnja	SBO i Topničko-raketna bojna GMB poligon „Eugen Kvaternik“, Slunj
„Sv. Valentin“ 14. veljače	Počasno-zaštitna bojna, Zagreb
„Sv. Mihael arkandeo“ 29. rujna	HVU „Dr. Franjo Tuđman“, Zagreb
„Sv. Gabrijel arkandeo“ 29. rujna	Središte za obuku HRZ i PZO, 93. zrakoplovna baza, Zadar
„Sv. Ivan Krstitelj“ 24. lipnja	SzOIDL, Požega
„Sv. Obitelj“ 28. prosinca	ZZP, Zagreb
„Sv. Antun Padovanski“ 13. lipnja	Dom Glavnog stožera, Zagreb
„Sv. Sebastijan“ 20. siječnja	Zapovjedništva Oklopne i Tenkovske bojne "Kune" GOMBR, Đakovo

KONTAKT UREDA	KAPELAN	POMOĆNIK KAPELANA
tel: 01/486-1345 faks: 01/456-7986	don Marko Medo mob: 091/2044-009	satnik Srećko Žmalec srecko.zemalec@morp.hr tel: 01/456-8080, mob: 091/7635-866
tel: 047/626-388 faks: 047/626-536	don Vladislav Mandura , dekan Karlovac vlado.mandura@gmail.com mob: 091/586-3400	satnik Dražen Čulig drazen.culig@morp.hr mob: 091/8811-862
tel: 047/626-603 faks: 047/626-622		narednik Daniel Radinović tel: 047/626-536, mob: 098/186-3426
tel/faks: 022/617-841	fra Ilija Mikulić mob: 098/432-607	vojnik Marko Buzuk marko.buzuk@morp.hr mob: 091/533-8266
tel: 051/652-806 faks: 051/652-940	p. Mirko Vukoja mob: 099/6226-236	satnik Anton Žic anton.zic@morp.hr mob: 098/917-0427
tel: 01/6228-862 faks: 01/6228-484	o. Viktor Grbeša mob: 098/9737-473	vojnik Lorenc Tomkić mob: 098/946-7773
tel: 021/354-913 faks: 021/354-323	don Branimir Projic branimir.profic@morp.hr mob: 098/510-737	narednik Manda Sartori tel: 021/354-323 mob: 098/9554-177
tel: 021/354-160 (650) faks: 021/354-650	o. Jozo Mravak mob: 091/579-4868	desetnik Dario Rajčić mob: 098/744-330
tel: 01/2025-830 faks: 01/2025-879	vlč. Željko Savić mob: 091/973-2698	Nenad Veriga mob: 098/906-0816
tel: 075/221-215 faks: 075/221-278	don Antonio Mikulić mob: 099/322-0700	natporučnik Mario Barišić mob: 098/886-306
tel: 032/348-460 faks: 032/348-460	fra Mato Vincetić mob: 099/308-2203	satnik Adam Dakić adam.dakic@morp.hr mob: 091/725-8290
tel: 022/617-810 faks: 022/617-722	fra Božo Ančić mob: 098/760-979	stožerni narednik Borislav Lapenda mob: 091/172-8512
tel/faks: 053/577-201	vlč. Ivan Blaževac mob: 098/9084-983 iblaževac@yahoo.com	
tel: 031/236-862 faks: 031/236-841	o. Ante Mihaljević , vd dekan Osijek ante.mihaljevic@morp.hr mob: 098/269-599	natporučnik Darko Boban dboban@icloud.com mob: 099/712-0900
tel: 047/626-824 faks: 047/626-846	don Milenko Majić mmajic@morp.hr mob: 098/924-1483	
tel: 01/4566-344 (367) faks: 01/4566-368	o. Zdravko Barić , dekan Zagreb mob: 091/576-2764 zdravko.baric64@gmail.com	
tel: 01/3786-004 (272) faks: 01/3784-657	p. Zoran Vujičić mob: 098/337-162	poručnik Marijan Puljiz mob: 099/2486-662
tel: 023/358-209 (239) faks: 023/358-209	o. Ivo Topalović , dekan Split mob: 098/423-533	satnik Vinka Rogić vinka.rogić@morp.hr mob: 098/532-045
tel/faks: 034/245-117	vlč. Željko Volarić mob: 098/340-798	satnik Antun Mandić amandic@morp.hr mob: 091/786-1333
tel: 01/6631-318 faks: 01/6631-296	vlč. Slavko Rajič slavko.rajic@morp.hr mob: 098/1632-359	
tel: 01/6631-299 faks: 01/6631-397		satnik Damir Sedlar mob: 091/943-0134
tel: 031/839-166 faks: 031/839-156	p. Drago Majić mob: 098/186-6901	poručnik Mato Kulaš

„Majka Božja Kamenith vrata“ 31. svibnja	MUP PU zagrebačka Petrinjska 20, 10 000 Zagreb
„Sv. Mihovil arkandeo“, podružnica Split 29. rujna	MUP PU splitsko-dalmatinska 2. policijska postaja, 21 000 Split
„Sv. Mihael arkandeo“ 29. rujna	MUP Policijska akademija Av. G. Šuška 1, 10 000 Zagreb
„Sv. Vid“ 15. lipnja	MUP PU primorsko-goranska 1. Policijska postaja, 51 000 Rijeka
„Sv. Mihael arkandeo“ 29. rujna	MUP Zagreb Sjedište i Ravnateljstvo, Uč. grada Vukovara 33
„Bl. Miroslav Bulešić“ 6. studenoga	MUP PU istarska Trg Republike 1, 52 100 Pula
„Sv. Juraj“ 23. travnja	MUP PU varaždinska Ivana Milčeca 10, 42 000 Varaždin
„Sv. Matej“ 21. rujna	MUP PU bjelovarsko-bilogorska Vlahe Paljetka bb, 43 000 Bjelovar
„Sv. Jeronim“ 30. rujna	MUP PU osječko-baranjska Trg Lavoslava Ružičke 1, 31 000 Osijek
„Sv. Luka evanđelist“ 18. listopada	MUP PU šibensko-kninska Velimira Škorpika 5, 22 000 Šibenik
„Sveti Filip i Jakov, apostoli“ 3. svibnja	MUP PU zadarska Andrije Hebranga bb, 23 000 Zadar
„Sveti Marko Križevčanin“ 7. rujna	MUP PU koprivničko-križevačka Trg Eugena Kumičića 18, 48 000 Koprivnica
„Sveti Hrvatski mučenici“ 9. rujna	MUP PU ličko-senjska Ulica Hrvatskog sokola 2, 53 000 Gospić
„Sv. Josip“ 19. ožujka	MUP PU karlovačka Trg hrvatskih redarstvenika 6, 47 000 Karlovac
„Sv. Vinko Palloti“ 22. siječnja	MUP PU požeško-slavonska Josipa Runjanina 1, 34 000 Požega
„Sv. Kvirin Sisački“ 4. lipnja	MUP PU sisačko-moslavačka Rimska 19, 44 000 Sisak
„Sv. Euzebije i Polion“ 29. svibnja	MUP PU vukovarsko-srijemska Glagoljaška 27b, 32 100 Vinkovci
„Sv. Marko evanđelist“ 25. travnja	MUP PU brodsko-posavska Ivana Mažuranića 9, 35 000 Slavonski Brod
„Sv. Vlaho“ 3. veljače	MUP PU dubrovačko-neretvanska Dr. Ante Starčevića 13, 20 000 Dubrovnik
„Sv. Nikola biskup“ 6. prosinca	MUP PU krapinsko-zagorska Matije Gubca 53, 49210 Zabok
„Sv. Franjo Asiški“ 4. listopada	MUP PU međimurska Jakova Gotovca 7, 40 000 Čakovec
„Bl. Alojzije Stepinac“ 10. veljače	MUP PU virovitičko-podravska Trg bana Josipa Jelačića 19, 33 000 Virovitica

tel: 01/4563 295 (293) faks: 01/4563 699	don Marin Drago Kozic mob: 099/2680-728 (spec. 86084)	Mišo Josipović mob: 099/2292-432 (spec. 85 546) mjosipovic@mup.hr
tel: 021/215-659 faks: 021/307-512	fra Žarko Relota , dekan Split Mob: 099/4965-535 (spec. 86867)	Luka Galić tel. 021/307 511 (specijal 40 511) fax. 021/307 512 mob: 098/9591-333
tel/faks: 01/2391-490 (specijal 26 490)	fra Frano Musić mob: 099/2584-982 (spec. 86011)	Luka Norac Kevo tel. 01/2391 526 (specijal 26 526) mob: 091/4563-866
tel: 051/430-495 faks: 051/430-687	p. Mirko Vukoja mob: 099/6226-236	
tel: 01/6122-712 (715) faks: 01/3788-653	p. Stjepan Harjač , dekan Zagreb mob: 099/2113-891 (spec. 84048)	Vinko Bakula tel: 01/3788 853 (specijal 88 853) mob: 091/4563-805
	vlč. Ilija Jakovljević , dekan Rijeka mob: 099/4965-534 (spec. 86866)	
tel.: 042 372 392 (spec. 86 087)	vlč. Ivica Horvat , dekan Varaždin tel/faks: 042/749-400 mob: 099/2680-732 (spec. 86088)	
fax: 043/251-771	vlč. Damir Vrabec mob: 099/4965-536 (spec. 86868)	
tel.: 031/237-553 faks: 031/237-267	vlč. Željko Rakošec , dekan Osijek zrakosec@mup.hr mob: 099/7065-885 (spec. 85682)	
fax: 022/347-284	don Darko Poljak mob: 099/2680-733 (spec. 86089)	
	don Tomislav Vlahović	
	vlč. Ozren Bizek mob: 099/2680-731 (spec. 86087)	
	vlč. Ivan Blaževac mob: 099/2680-729 (spec. 86085)	
tel.: 047/664-143 faks: 047/664-385	vlč. Andrija Markač mob: 098/213-393	Senka Staroveški tel.: 047/664-460
	vlč. Željko Volarić mob: 098/340-798	
	vlč. Željko Rakošec , dekan Osijek zrakosec@mup.hr mob: 099/7065-885 (spec. 85682)	
	vlč. Davorin Andić mob: 099/4965-533 (spec. 86865)	
	don Ivan Borić mob: 099/2680-735 (spec. 86091)	
	o. Zrinko Nikolić	
	vlč. Ivica Horvat , dekan Varaždin mob: 099/2680-732 (spec. 86088)	
	vlč. Ozren Bizek mob: 099/2680-731 (spec. 86087)	

SADRŽAJ

PORUKA VOJNOG ORDINARIJA U PRIGODI 20. OBLJETNICE VOJNOG ORDINARIJATA U REPUBLICI HRVATSKOJ	221
SVETA STOLICA	224
Okružno pismo biskupima o kruhu i vinu za euharistiju	224
Primiti, zaštititi, promicati i integrirati migrante i izbjeglice	226
Naše ljudsko dostojanstvo i dobrobit duboko su povezani s našom brigom za čitav stvoreni svijet	229
Magnum principium	230
HRVATSKI BISKUPI	232
Priopćenje komisije za razmatranje lika kardinala Alojzija Stepinca	232
Škola i vjeronauk pred izazovom obrazovne reforme	233
Blagdan Zaštitnice Vojnog ordinarijata - Gospe Velikog	235
hrvatskog krsnog zavjeta	235
Homilija kardinala Stanisława Dziwisza prigodom 3. biskupijskog euharistijskog kongresa	237
PROPOVIJEDI VOJNOG ORDINARIJA MSGR. JURE BOGDANA.....	240
50. obljetnica svećeništva msgr. Pavla Banića.....	240
Molitva u životu kršćanina	244
Treće regionalno hodočašće vojske i policije	247
Pokorničko bogoslužje	250
Regionalno hodočašće vojske i policije	252
Sv. misa zadušnica nad Husinom jamom	255
Proslava 27. obljetnice Antiterorističke jedinice Lučko	257
Bez kolijevki nema budućnosti	259
Drugo hodočašće Hrvatske kopnene vojske na Udbinu	262
Dan kapelanja "Gospe Velikoga Hrvatskoga Krsnog Zavjeta" i "Uzvišenja Sv. Križa"	264
PROPOVIJED GENERALNOG VIKARA O. JAKOVA MAMIĆA, OCD	266
ODREDBE IZ VOJNOG ORDINARIJATA.....	268
Proslava svetkovine zaštitnice Vojnog ordinarijata u RH	
Gospe velikoga hrvatskog krsnog zavjeta	268
Pozivnicana 25. jubilarno hodočašće hrvatske vojske, policije i branitelja u Mariju Bistrigu	269
25. jubilarno hrvatsko vojno-polijsko hodočašće u Mariju Bistrigu	270
Hodočašće na Bobovac (BiH)	271
Dekreti i imenovanja.....	272
IZVJEŠĆA I DOGAĐAJI	273
„Od Verduna do Aleppa“: seminar o etičkim smjernicama u vremenu nasilja	273
Ljetovanje prve skupine mladih na Malom Lošinju	274
Završio i drugi tjedan ljetovanja mladih na Lošinju	275
Zahvala za završetak školovanja 12. naraštaja Policijske škole „Josip Jović“	277
Prisegnuo 12. naraštaj polaznika Policijske škole „Josip Jović“	278
Ljetovanje treće skupine mladih na Malom Lošinju	279
U Petrinji proslavljen Dan Vojne kapelanje „Sv. Ilija Prorok“	280
Svečano otvorena vojarna "126. brigada HV-a" u Sinju	281
Molitveni spomen na poginule hrvatske branitelje u Donjim Rujanima	282
Završeno ljetovanje četvrte grupe mladih na Malom Lošinju	283
26. obljetnica stradanja branitelja u Erdutu.....	284

Treće hodočašće vojske, policije i branitelja Gospi Sinjskoj.....	285
Ljetovanje pete skupine mladih na Malom Lošinju.....	290
Sveta misa zadušnica za branitelje Dalja.....	291
Svečana akademija povodom 22. obljetnice VRO "Oluja"	292
U Otočcu obilježena 27. obljetnica Udruge Prvi hrvatski redarstvenik	294
Knin, 5. kolovoza 2016.....	296
Duhovno-rekreativni tjedan za studentsku mladež	299
Proložac: Proslavljenja Velika Gospa u Zelenoj katedrali.....	300
Ispraćaj "Gromova" u 7. HRVCON	301
Husina jama: Euharistijsko slavlje za žrtve komunističkog režima	302
Ispraćaj "Gromova" u 7. HRVCON	303
U Koprivnici proslavljen Dan Policijske kapelaniјe „Sveti Marko Križevčanin“	304
Proslava 27. godišnjice osnutka Antiterorističke jedinice Lučko.....	305
Proslava Male Gospe u Solinu	306
Apostolski nuncij nadbiskup msgr.Giuseppe Pinto stigao u Hrvatsku	307
U Udbini održano drugo vojno hodočašće Hrvatske kopnene vojske	308
Slavlje dana kapelaniјa u Kninu.....	309
Hodočašće vjernika kapelaniјe PU zagrebačke na Trsat	310
Obilježena 26. obljetnica oslobođenja požeške vojarne	311
26. obljetnica Hrvatske ratne mornarice	312
Obilježena 26. godišnjica pogibije hrvatskih redarstvenika u Hrvacama	315
Djelatnici PU i carine sa sv. Leopoldom	317
U Bjelovaru proslavljen dan kapelaniјe sv. Mateja	317
Povodom obilježavanja Dana Policije održano duhovno predavanje	319
Završile duhovne vježbe u Valbandonu.....	319
Susret povjerenika za duhovna zvanja	320
Obilježena 26. obljetnica prve vojne akcije u požeštini	322
 KRONIKA VOJNOG ORDINARIJA MSGR. JURE BOGDANA.....	323
 ADRESAR VOJNOG ORDINARIJATA.....	327

